ODBORNÝ BANKOVÝ ČASOPIS
FEBRUÁR 2001
ROČNÍK 9

BANKING JOURNAL
FEBRUARY 2001
VOLUME IX

BIATEC

NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA

NATIONAL
BANK OF
SLOVAKIA

2

NOVINÁRI V NOVEJ BUDOVE ÚSTREDIA NBS

Dňa 15. januára 2001 sa konala za účasti guvernéra Národnej banky Slovenska Mariána Juska a členov vedenia centrálnej banky, architektov a zástupcov generálneho dodávateľa stavebných prác tlačová beseda pre novinárov, spojená s prehliadkou objektov nového sídla ústredia NBS na Starohájskej ulici v Bratislave.

Nová budova Národnej banky Slovenska, ako boli novinári informovaní, by mala byť ukončená a odovzdaná do konca marca, má projektovanú kapacitu asi 1050 pracovníkov a rozpočtové náklady novej 111 metrov vysokej budovy hradí centrálna banka z vlastných zdrojov. NBS ráta s rýchlou návratnosťou prostriedkov hlavne vďaka energetickým úsporám vyplývajúcim z použitých moderných technológií. Centrálna banka ušetrí aj za prenájmy, za ktoré v súčasnosti platí asi 100 mil. Sk ročne a časť prostriedkov sa vráti aj predajom budov v majetku NBS, ktoré banka uvoľní po

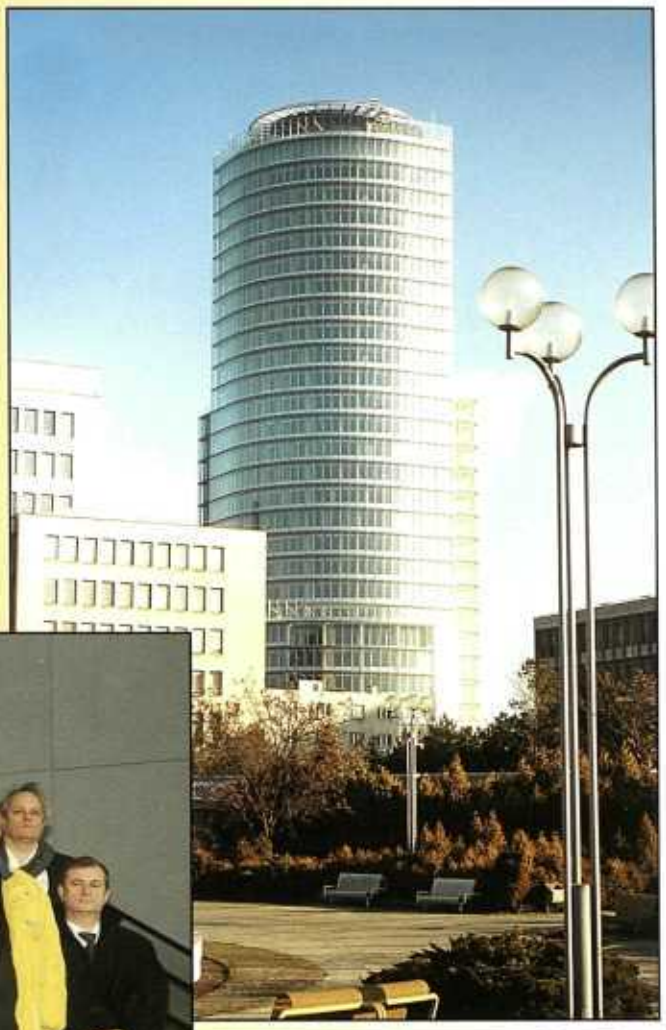

presťahovaní. NBS v súčasnosti využíva v Bratislave 10 budov.

Jedným z dôvodov na výstavbu budovy bola i skutočnosť, že NBS nemala úplné trezorové hospodárstvo a za trezorové služby platila komerčnej banke. Nová budova bude pokrývať i tieto potreby, a to aj z hľadiska bezpečnosti trezorov.

Budova je podľa architektov Martina Kusého a Pavla Paňáka zo statického hľadiska bezpečná a spĺňa všetky požadované parametre. Uviedli, že monitoring všetkých potrebných údajov sa robí od roku 1997 a bude pokračovať v štvrťročných intervaloch až do roku 2010.

Hlavným dodávateľom stavby novej budovy je združenie firiem Hydrostav, a. s., Bratislava, Váhostav, a. s., Žilina a ZIPP, s. r. o., Bratislava. Novostavba má 33 nadzemných podlaží, tri podzemné podlažia a pristávaciu plochu pre helikoptéry. Kapacita podzemných garáží je 305 parkovacích miest. Zastavaná plocha budovy je 6 272 metrov štvorcových.

Soňa Babincová
Foto: Pavol Kochan

NA AKTUÁLNU TÉMU

RNDr. Viliam Páleník, PhD., Ing. Vladimír Kvetan, Ing. Jaroslav Vokoun
Prognóza vývoja ekonomiky Slovenska na rok 2001 a výhľad do roku 2004 2
Forecast of Economic Development in Slovakia for 2001 with an Outlook Until 2004 29

Mgr. Katarína Trajlinková
Vyhodnotenie prístupového procesu SR do OECD 6
Review of Slovakia's Accession to the OECD 33

PLATOBNÉ SYSTÉMY

Ing. Pavol Šafár
Trendy rozvoja medzinárodných clearingových platobných a zúčtovacích systémov 10
Trends in the Development of International Payment Clearing and Settlement Systems

LEGISLATÍVA

JUDr. Renáta Kuklišová
Národná banka Slovenska a jej legislatívna činnosť 14
The National Bank of Slovakia and its Legislative Activity 37

FINANČNÁ ANALÝZA

Ing. Anna Cuperová
Finančná analýza odvetví SR v podmienkach trhového hospodárstva 16
Financial Analysis of an Entity or an Industry under Market Economy Conditions in the Slovak Republic 39

PREDSTAVUJEME

Mgr. Viliam Harvan
Európska centrálna banka 18
European Central Bank

ATLAS PEŇAZÍ

Gabriel Schlosser
Čílska republika 23
Chile

GALÉRIA OSOBNOSTÍ

Mgr. Dana Kancelová
Ján Krno 25

Vybrané ukazovatele hospodárskeho a menového vývoja SR 28
Selected Indicators on Economic and Monetary Developments of the SR

1. strana obálky/ Front Cover:

Menová únia so sebou priniesla novú menu, euro, a Európsku centrálnu banku (ECB). Táto nová centrálna banka spolu s národnými bankami dvanástich krajín, ktoré prijali novú menu a vytvorili eurozónu, predstavuje nový celok, ktorý voláme „Eurosystém".

The advent of Monetary Union in Europe has established a new currency, the euro, and a new central bank, the European Central Bank (ECB). The new central bank, together with the national central banks of the 12 countries that have adopted the new currency and thus belong to the euro area, constitute a new entity which we call the „Eurosystem".

BIATEC
Odborný bankový časopis
február 2001

Vydavateľ / Published by:
Národná banka Slovenska
National Bank of Slovakia

Redakčná rada / Editorial Council:
Ing. Marián Jusko, CSc. (predseda), Mgr. Soňa Babincová, PhDr. Eva Barliková, Ing. Adam Celušák, CSc., Prof. Ing. Irena Hlavatá, CSc., Ing. Štefan Králik, Ing. Jozef Kreutz, Doc. Ing. Jozef Makúch, PhD., Ing. Gabriela Miklošová, Ing. Miroslav Marenčík, Ing. Pavol Ochotnický, CSc., Doc. Ing. Anna Pilková, CSc. MBA, Ing. Monika Siegelová, Doc. Dr. Ing. Vladimír Valach

Redakcia / Editorial Staff:
šéfredaktorka / Editor in Chief
Mgr. Soňa Babincová ☎ 5953 3542
zástupkyňa šéfredaktorky / Editor
Ing. Alica Polónyiová ☎ 5953 3544
výtvarná redaktorka / Graphics Editor
Anna Chovanová ☎ 5953 3543

Adresa redakcie / Editorial Office:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2, 813 25 Bratislava
tel.: 5953 3542, 5953 3543, 5953 3544,
tel./fax: 529 68 524
Internet: http://www.nbs.sk

Objednávky na inzerciu prijíma redakcia / Advertising Office: ☎ 5953 3543

Počet vydaní: 12-krát do roka

Cena výtlačku:
19,10 Sk vrátane DPH + poštovné

Ročné predplatné:
229 Sk vrátane DPH + poštovné

Tlač / Printed by:
i + i print, spol. s r.o.
Mlynské Luhy 27, 821 05 Bratislava

Predplatné a distribúciu zabezpečuje a reklamácie prijíma / Subscription:
Privátna novinová služba, a. s.,
Záhradnícka 151, 829 81 Bratislava 25,
prevádzka Expedičné stredisko
Košická 1, 813 80 Bratislava 1
a redakcia

Termín odovzdania rukopisov:
5. 2. 2001

Dátum vydania: 19. 2. 2001

Registračné číslo: MK SR 698/92
ISSN 1335 - 0900

Foto na obálke: Archív ECB
Budova ECB vo Frankfurte nad Mohanom.
The ECB Headquarters in Frankfurt am Main.

PROGNÓZA VÝVOJA EKONOMIKY SLOVENSKA NA ROK 2001 A VÝHĽAD DO ROKU 2004

RNDr. Viliam Páleník, PhD., Ing. Vladimír Kvetan, Ing. Jaroslav Vokoun
Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky Slovenskej akadémie vied, Bratislava

V príspevku prezentujeme výsledky prognózy z októbra 2000, ktorá vznikla v Ústave slovenskej a svetovej ekonomiky SAV na požiadanie NBS a kladie si za cieľ poukazovať na súvislosti ekonomického vývoja. Prognóza vznikla aplikáciou vlastného makroekonometrického modelu IWSE00q3, ktorý obsahuje 178 rovníc, z ktorých je 135 identít a 43 má stochastický charakter. Využili sme pri tom databázu, ktorá obsahuje 365 časových radov so 78 exogénnymi a umelými premennými za obdobie 1. štvŕroku 1993 až 2. štvŕroku 2000.

Prognóza vývoja na rok 2001 so strednodobým výhľadom makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky do roku 2004 je rozdelená na niekoľko častí. Keďže odhad budúceho vývoja je determinovaný aj odhadom vývoja v r. 2000 (údaje sú publikované s oneskorením) a predpokladmi o vývoji niektorých indikátorov v budúcnosti, najskôr sa zameriame na ich objasnenie. Dôležitou časťou prognózy je definovanie východísk a predpokladov budúceho vývoja vonkajšieho a vnútorného ekonomického prostredia, lebo ich možný alternatívny vývoj by logicky viedol k iným prognózam. Jadrom práce je samotná prognóza, členená na jednotlivé previazané časti, pričom v súlade so zameraním prognózy kladieme dôraz na menový vývoj a samozrejme aj na hrubý domáci produkt a zložky jeho použitia.

Vývoj ekonomického prostredia SR v roku 2000

Vzrast cenových indexov významne vplýval na vývoj agregátnych veličín v prvom polroku 2000. Potvrdil sa predpoklad NBS o nevýraznom vplyve zvýšenia regulovaných cien na spotrebiteľské ceny z dôvodu tlmenia trhovými faktormi. Na druhej strane však bol trh ovplyvnený politikou NBS. Výraznou zmenou oproti doterajšiemu vývoju je vysoký rast cien výrobcov.

Z vonkajšieho prostredia významne pôsobilo celosvetové posilňovanie USD a pokračujúci rast cien ropy. Kompenzačný vplyv nižších úrokových mier k vyšším cenám ropy sa neprejavil i z dôvodu deformovaného konkurenčného prostredia na našom trhu s ropnými produktmi. Pokračovanie konjunktúry v krajinách EÚ a stabilizácia slovenských podnikov orientovaných na export prispeli k vysokému rastu vývozu. Sprievodným znakom je aj rast zisku podnikov s priaznivým dopadom na štátny rozpočet. Rast exportu a pokles vnútorného dopytu sa pozitívne prejavili na ďalšom poklese deficitu obchodnej bilancie. Zmena správania podnikov sa prejavila na takom vysokom raste nezamestnanosti, že vláda musela reagovať podporou verejnoprospešných prác, aby zmierniła negatívne trendy v tejto oblasti.

V r. 2000 očakávame rast HDP vo výške 2,1 %. Vývoj bude výslednicou vývoja nasledujúcich dopytových faktorov. Pokles spotreby domácností vo výške -1,9 % bude dôsledkom poklesu reálnych príjmov a poklesu zamestnanosti. Udržiavanie relatívne nižšieho schodku štátneho rozpočtu povedie k -2,7 % poklesu verejnej spotreby. Príčinami pokračovania poklesu tvorby hrubého kapitálu budú obmedzenia pre získanie zdrojov financovania, nestabilita mnohých podnikov a pokles investícií z verejných zdrojov. Na základe takéhoto vývoja domáceho dopytu bude vnútorná ekonomika ešte vzdialená od rastovej trajektórie. Podľa nášho modelového odhadu klesne domáci dopyt v r. 2000 o 3,3 %. Rast hospodárstva bude znovu výsledkom pozitívneho vývoja v zahraničnom obchode. Výsledky reakcie exportérov na konjunktúru u obchodných partnerov nebudú v tak silnej miere ako v minulosti tlmené vysokým prírastkom dovozu. Na základe toho by vývoz mohol vzrásť o 17,6 % a dovoz tempom 9,0 %. Rizikom do budúcnosti je skreslenie doterajšieho vývoja obmedzeniami vo forme rôznych inštitucionálnych bariér, nízkou prítomnosťou zahraničných investorov a pod. Zmenšovaním týchto bariér bude dochádzať k ďalšiemu rastu dovozu.

Východiská a predpoklady budúceho vývoja vnútorného ekonomického prostredia

Ekonomickú situáciu v SR charakterizujú nerovnováhy vo forme deficitu štátneho rozpočtu, deficitu zahraničného obchodu, vysokej miery nezamestnanosti a vysokej miery inflácie. Na mikroekonomickej úrovni sa nerovnováhy prejavujú stratovosťou veľkej časti podnikov, vysokou zadlženosťou a platobnou neschopnosťou. Strednodobý výhľad bude poznačený politickým cyklom a prioritami novej vlády, ktorá ovplyvní vývoj po roku 2002. Predpokladáme iba pomalú konsolidáciu podnikov, čo bude nepriaznivo pôsobiť na celkový vývoj ekonomiky. Nepredpokladáme výrazné zvýšenie konkurencieschopnosti výroby pre domáci trh. Očakávame, že bude naďalej pretrvávať celková vysoká dovozná náročnosť. Významným faktorom ochrany pred zahraničnou konkurenciou ostane malý trh, nízka kúpyschopnosť obyvateľstva a vývoj kurzu koruny.

Pomalšie zmeny vo výkonnosti priemyselných podnikov sa odrazia vo vývoji zamestnanosti. Riešenie chronických problémov v podnikoch nebude priaznivo naklonené vytváraniu nových pracovných príležitostí. V prognóze miery nezamestnanosti nie je zohľadnený vplyv možného posunutia odchodu do dôchodku. Predpokladáme, že budúce generálne dohody budú garantovať mzdový vývoj zohľadňujúci infláciu a zároveň plnenie generálnych dohôd. K udržaniu konečnej spotreby domácností v roku 2001 prispeje aj vyplácanie dlhopisov FNM.

V horizonte prognózy neuvažujeme o pokračovaní úprav regulovaných cien či zmien daňových sadzieb s razanciou podobnou polroku 1999, či začiatku roku 2000. Protiinflačne by mal pôsobiť aj predpokladaný vývoj kurzu koruny a charakter menovej politiky. V oblasti cien dovozu nepredpokladáme pokračovanie výrazného rastu cien ropy. Stagnácia maloobchodného obratu spolu s vývojom priemyselnej produkcie, objemu domácich úverov a poklesom reálnych miezd nevytvárajú predpoklady na vznik dopytových inflačných tlakov.

Menová politika si v nasledujúcich rokoch pravdepodobne uchová vývoj z posledných rokov, a tak v roku 2001 očakávame mierne reštriktívnu až neutrálnu menovú politiku. Menová politika bude ovplyvnená aj dvoma špecifickými procesmi – rizikom spojeným so schodkom verejného rozpočtu a správaním sa obyvateľstva pri nakladaní s príjmami z dlhopisov FNM.

Výrazne nižší deficit bežného účtu a jeho krytie priamymi zahraničnými investíciami spolu s priaznivým vývojom aj ostatných zložiek kapitálového a finančného účtu vytvárajú predpoklady na stabilný až zhodnocujúci sa vývoj menového kurzu. Podporou exportu by ale mal zostať trend oslabovania Sk. V prognóze predpokladáme zhruba 3 % ročné nominálne znehodnocovanie slovenskej koruny.

Podľa zámerov vlády dôjde v r. 2001 k zvýšeniu schodku ŠR a v r. 2002 a 2003 bude schodok znižovaný k úrovni z r. 1999. Verejný dlh bude do r. 2003 narastať. Rizikom pre vývoj verejných financií bude aj potreba krytia nových potrieb a záväzkov, napríklad v súvislosti s asociačnými procesmi a reformou verejnej správy. Predpokladáme však pomalšie tempo zmien z dôvodu priority zabezpečenia sociálnej prijateľnosti a priechodnosti reforiem.

Podľa súčasných signálov je pravdepodobné mierne zníženie konjunktúry v krajinách EÚ a USA v r. 2001 oproti súčasnému vývoju. Prognóza OECD odhaduje 3 % rast reálneho HDP v r. 2001 V súvislosti so zmenšovaním rozdielu v dynamike rastu medzi USA a eurozónou sa očakáva zbližovanie kurzu EUR a USD. Pesimistické hlasy kladú väčší dôraz na dôsledky vysokých cien ropy, čím by sa znížil odhad pre budúci rast. Spomalenie rastu v roku 2001 prispeje k priaznivému ekonomickému vývoju s udržateľným rastom a nízkou infláciou. Na základe uvedeného predpokladáme pokračovanie konjunktúry u našich najvýznamnejších obchodných partnerov. Zahranično-obchodný vývoj Slovenska bude do značnej miery závisieť od konkurecieschopnosti výrobcov a exportérov zo Slovenska.

Prognóza vývoja na rok 2001 s výhľadom do roku 2004

Inflácia

Hlavným faktorom, ktorý bude pôsobiť výrazne protiinflačne, bude charakter menovej politiky. Proinflačne bude pôsobiť rast dovozných cien. Tie budú rásť najmä pod vplyvom očakávaného rastu svetových cien potravín a surovín. Faktormi, ktoré ovplyvnia cenový vývoj, budú rast nominálnej mzdy a ďalšie cenové deregulácie. Zohľadniac tieto predpoklady, v roku 2001 očakávame infláciu na medziročnej priemernej báze vo výške 7,7 %. Podobný inflačný vývoj predpokladáme aj do ďalšieho obdobia.

Trh práce

Prebiehajúca privatizácia a reštrukturalizácia budú spojené s uvoľňovaním pracovníkov. Celkové ekonomické prostredie tiež nevytvára podnety potrebné na výrazné zvyšovanie dopytu po práci. Zastávame názor, že novovzniknuté pracovné príležitosti nebudú schopné pohltiť úbytok pracovných miest. Počet pracovníkov hospodárstva podľa štatistickej evidencie poklesne o 0,6 % na 1,94 mil. osôb. Pri zamestnanosti podľa výberového zisťovania to bude pokles o 0,5 % na 2,08 mil. osôb. Po roku 2001 síce neočakávame pokles zamestnanosti, ale mierny rast zamestnanosti bude vlastne len stagnáciou.

Mierny prepad dopytu po práci, ktorý očakávame v roku 2001, zvýši mieru nezamestnanosti vykazovanú podľa výberového zisťovania pracovných miest na úroveň 19,8 %. Postupné mierne zlepšovanie na trhu práce v rokoch 2002 – 2004 sa odrazí na znížení miery nezamestnanosti pod úroveň 18,6 %.

Ku koncu roku 2000 očakávame rast mzdy oproti roku 1999 iba o 9 %, čo pri inflácii 12 % znamená pokles reálnej mzdy o 3 %. Oživovanie hospodárstva a predvolebný rok budú podporou pre rast nominálnej mzdy o 12 % v r. 2001. Zohľadniac infláciu by tak reálne mzdy mali dosiahnuť rast 4 %. Do ďalšieho obdobia očakávame rast reálnej mzdy okolo 1 %.

Zahraničný obchod a saldo platobnej bilancie

Do budúcnosti uvažujeme s faktormi, ktoré budú vplývať na zníženie tempa rastu dovozu a vývozu tovarov a služieb. V neprospech doterajšieho vývoja schodku zahraničného obchodu bude pôsobiť zníženie dovoznej prirážky na 0 %. Odhadujeme, že v roku 2001 sa tempo rastu vývozu tovarov a služieb v stálych cenách zníži na 9,6 % oproti odhadovaným 17,6 % z roku 2000. Tempo rastu dovozu tovarov a služieb v roku 2001 bude na úrovni roku 2000, t. j. 9,1 %. Takýto vývoj môžeme očakávať v dôsledku rastu domácej spotreby, ktorá je na Slovensku vo vysokej miere uspokojovaná práve dovozom. Nominálny deficit zahraničného obchodu sa tak v roku 2001 mierne zhorší na -17 mld. Sk, jeho podiel na HDP sa však nezmení. Oproti hodnotám zahranično-obchodných deficitov z rokov 1996 – 1999 sa schodok zahraničného obchodu bude vyvíjať pozitívne.

Vývoz tovarov a služieb v stálych cenách v období rokov 2002 – 2004 bude rásť tempom 6,4 - 6,9 % ročne. V budúcnosti však existujú faktory, ktoré by tieto tempá mohli zvýšiť. Jedným z nich je napríklad zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských výrobcov v zahraničí alebo vyššie oslabenie kurzu slovenskej koruny voči doláru oproti predpokladaným 3 % ročne. Tempo rastu dovozu tovarov a služieb v stálych cenách sa bude pohybovať tiež na úrovni 6 - 7 %. Dovoz bude do značnej miery ovplyvnený najmä vývojom domáceho dopytu a dovoznou náročnosťou exportu.

V roku 2001 by mala bilancia služieb mierne klesnúť na 15 mld. Sk, najmä v dôsledku pozastavenia rastu kurzu dolára. Bilancia služieb by do konca prognózovaného obdobia mohla byť kladná. Schodok bežného účtu platobnej bilancie bude aj v budúcnosti deficitný. Predpokladáme, že kapitálový a finančný účet bude kladný a bude tak vo veľkej miere prispievať k prebytku platobnej bilancie. Očakávame, že prebytok kapitálového a finančného účtu bude ovplyvnený najmä prílevom priamych zahraničných investícií a úvermi prijatými zo zahraničia.

Menový vývoj

V dôsledku potreby primeraného objemu peňazí na uspokojenie celkovej potreby finančných transakcií očakávame rast menového agregátu M1 v roku 2001 o 7,2 %. V ďalších rokoch v dôsledku očakávaného vývoja úrokových mier z termínovaných vkladov a v dôsledku rastu potreby obsluhy finančných transakcií (v súvislosti s rastom nominálnych dôchodkov a celej ekonomiky) bude rast množstva peňazí M1 6 až 7 %.

Vo vývoji obeživa mimo bánk M0 ako subagregátu peňazí M1 nepredpokladáme vplyv vývoja úrokových mier z termínovaných vkladov. V roku 1999 bol výrazný rast o 15,5 % spôsobený prechodom na rok 2000 (k novembru 1999 len 4,2 %), v roku 2000 očakávame stabilnejší vývoj s rastom 6,4 %. Na rok 2001 predikujeme pri tempe rastu 7,0 % objem obeživa mimo bánk na 65 mld. Sk. Na ďalšie sledované roky bude tento rast v rozmedzí 6 až 7 %.

V sledovanom období prognózujeme 5 až 6 %-ný ročný rast netermínovaných vkladov obyvateľstva. Rast nominálneho agregátneho dopytu zvýši objem transakcií, čo spôsobí nárast objemu netermínovaných vkladov podnikov a poisťovní v roku 2001 o 10,6 %. V nasledujúcom období očakávame ich medziročný rast v rozmedzí 6 až 10 %.

Objem termínovaných vkladov obyvateľstva bude mať rastúcu tendenciu, avšak s nižšími tempami rastu ako v minulých rokoch. Je to v dôsledku poklesu zamestnanosti a reálnej mzdy v rokoch 1999 a 2000. Po raste termínovaných vkladov obyvateľstva v roku 1998 o 15,8 % a v roku 1999 o 12,7 %, očakávame v roku 2000 ich rast len o 6,2 %. Úzko to súvisí aj s poklesom úrokovej miery z termínovaných vkladov. V rokoch 2001 až 2004 prognózujeme ich rast o 13 až 15 %.

Objem termínovaných vkladov podnikov v dôsledku devalvačných očakávaní v roku 1998 poklesol až o 21 %, naopak v roku 1999 nastal ich výrazný rast o 29 %. Vplyvom stabilizácie kurzu, ale aj zlepšenia hospodárskej situácie podnikovej sféry očakávame v roku 2000 rast termínovaných vkladov podnikov a poisťovní až o polovicu. V ďalšom období bude ich rast v rozmedzí 10 – 12 %.

Z prognózy zložiek likvidných pasív menového prehľadu v bežnom kurze rezultuje predikcia menového agregátu M2 v bežnom kurze na rok 2001 s objemom 649 mld. Sk, čo predstavuje medziročné tempo 9,1 %, čo z hľadiska rastu nominálneho HDP o 10,4 % možno považovať za mierne reštriktívnu až neutrálnu menovú politiku. Pre roky 2002 až 2004 očakávame tempá rastu zásoby peňazí M2 v rozmedzí 10 – 11 %.

V štruktúre peňažnej zásoby M2 v dôsledku preferencie termínovaných vkladov možno očakávať pokles podielu peňazí M1 (z 28 % v roku 2000 postupne na 25 % v roku 2004), pri súbežnom miernom znížení podielu obeživa mimo bánk M0. Podiel kvázipeňazí MQ bude narastať zo 72 % v roku 2000 na 75 % v roku 2004. Súčasne bude opäť narastať podiel termínovaných vkladov obyvateľstva na menovom agregáte M2 zo 43 % v roku 2000 na 49 % v roku 2004.

Pre rok 2001 predikujeme objem úverov podnikom a domácnostiam vo výške 453 mld. Sk s medziročným rastom 6,4 %. Vplyvom znižovania schodkového hospodárenia a prechodu na neutrálnu, až mierne expanzívnu menovú politiku by tempá rastu úverov podnikom a obyvateľstvu mohli dosahovať 6 – 8 %. Po zohľadnení cenového vývoja však bude reálna výška ponuky úverov stagnovať.

Hrubý domáci produkt

Aktuálny vývoj ekonomiky je poznačený širokou reštrikciou. Celkový rast je generovaný len prebytkom vývozu nad dovozom, keďže všetky zložky domáceho dopytu sa znížili. Vývoj v roku 2000 bol značne oslabovaný dynamikou cien, akú slovenská ekonomika už dávno nepocítila.

Výsledky prognózy uvádzame v stálych cenách roku 1995. Tabuľka obsahuje prognózu vývoja hlavných makroekonomických ukazovateľov.

Prognóza je odvodená od predpokladaného vývoja v r. 2000. Faktorom prorastového vývoja slovenskej ekonomiky v r. 2001 by sa mal stať spomalený inflačný vývoj. Ešte stále nízke tempo rastu domáceho dopytu (1,7 %) nebude oporou pre razantnejšie zvýšenie dynamiky ekonomiky. Zvýšený rast domáceho dopytu v intervale 2,4 – 3,8 % od r. 2002 prispeje k podobnému rastu HDP, ktorý však bude v r. 2004 mierne korigovaný vyšším nárastom dovozu. Rast vnútorného dopytu nebude dosahovať extrémy rokov 1996 a 1998, čím prispeje k tlmeniu nerovnováh v hospodárstve. Dynamika HDP by ešte stále nedosahovala úroveň 5 %, čím by sme sa svojimi charakteristikami nepribližovali krajinám EÚ. Rast hospodárstva založený na raste vnútorného dopytu musí byť podporený vyššou konkurenčnou schopnosťou domácich podnikov a oslabovaním netrhových dopytových impulzov. Predpokladá to tiež reakcie NBS s menším oneskorením ako v minulosti (hlavne v kurzovej politike).

Kúpnu silu časti spotrebiteľov pomáha zachovávať i deficitný štátny rozpočet. Odhadované tempo rastu spotreby do-

Prognóza vývoja hlavných makroekonomických ukazovateľov

Ukazovateľ	2001	2002	2003	2004
Miera inflácie (%)	7,7	7,8	7,4	7,7
Priemerný počet pracovníkov hospodárstva SR v mil. osôb	1,94	1,95	1,96	1,97
Počet zamestnaných v mil. osôb podľa výberového zisťovania	2,08	2,08	2,10	2,13
Miera nezamestnanosti v % (podľa výberového zisťovania)	19,8	19,5	19,0	18,6
Priemerná mesačná mzda pracovníkov hospodárstva SR v Sk	13 128	14 326	15 554	16 912
Saldo dovozu a vývozu tovarov a služieb v b.c.	-16,6	-17,8	-21,8	-23,8
Likvidné pasíva M2 v mld. Sk	648,9	714,0	786,1	869,8
Hrubý domáci produkt v mld. Sk, s.c 95	682,1	699,6	718,0	742,5
Tempo rastu HDP v s.c. 95, v %	2,2	2,6	2,6	3,4
Tempo rastu konečnej spotreby domácností v s.c. 95, v %	0,6	0,7	1,1	1,3
Tempo rastu konečnej spotreby štátnej správy v s.c. 95, v %	2,4	1,4	1,0	2,5
Tempo rastu tvorby hrubého kapitálu v s.c. 95, v %	3,0	5,7	5,9	8,2

mácností 0,6 % v r. 2001 by malo naznačiť novú úrovňovú hladinu pre vývoj sektora domácností. Faktorom zvýšenia rastu by sa malo stať vyplácanie dlhopisov FNM obyvateľstvu a následná preferencia spotreby pred úsporami. Proti rastu spotreby domácností budú pôsobiť negatívne faktory v oblasti trhu práce. Vývoj v oblasti zamestnanosti a miezd nebude podporovať zrýchlenie rastu spotreby domácností v r. 2002 – 2004. To povedie k znižovaniu váhy spotreby domácností na HDP.

Graf Tempá rastu jednotlivých zložiek HDP.

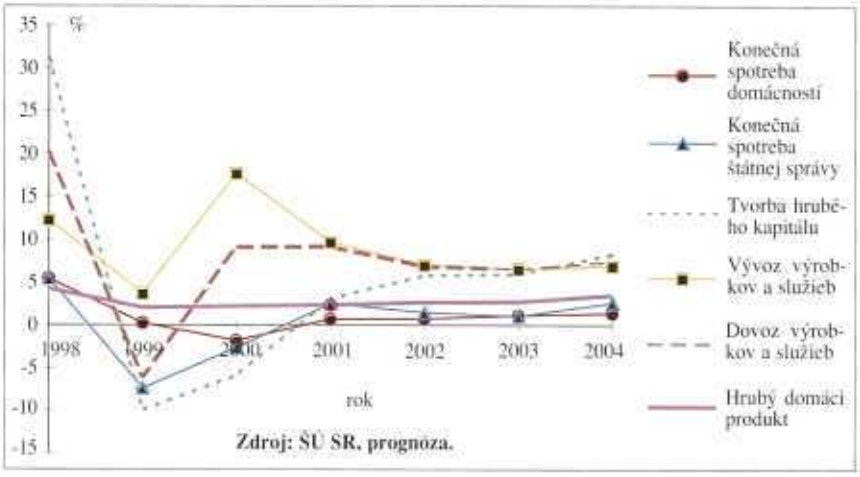

Zdroj: ŠÚ SR, prognóza.

Nárast fiškálneho deficitu na navrhovaných 37,8 mld. Sk podporí spotrebu verejnej správy v r. 2001. Vývoj verejnej spotreby v ďalších rokoch bude závisieť od priorít vlády v reformách a v prístupovom procese do EÚ a NATO. Pri odhadovanom vývoji by sa znižovala váha spotreby štátnej správy na HDP na 18,7 % v r. 2004

Oproti poslednému vývoju bude kladom zastavenie poklesu tvorby hrubého kapitálu. Predpokladané tlmenie investičných impulzov bude brániť zrýchleniu dynamiky investícií. Hlavným pozitívnym dopadom obmedzovania investičnej aktivity bude zníženie tlakov na dovoz. Neurčitosť do odhadu budúceho vývoja tvorby hrubého kapitálu vnáša obtiažnosť projekcie kapitálových výdavkov štátneho rozpočtu a prílevu zahraničného kapitálu. Potreba konkurencieschopnosti na domácom i zahraničnom trhu si vyžaduje zvyšovanie investičnej činnosti. Pod vplyvom rôznych obmedzení očakávame rast tvorby hrubého kapitálu z 3,0 % v r. 2001 na 8,2 % v r. 2004. To by viedlo k zvýšeniu váhy tvorby hrubého kapitálu na HDP na 33,2 % v r. 2004.

Predpokladaná konjunktúra svetovej ekonomiky v kombinácii s rastom konkurencieschopnosti exportov zo Slovenska budú základňou pre 9,6 % rast vývozu v r. 2001. V r. 2002 až 2004 by sa rast exportu mohol ustáliť v intervale 6,4 – 6,9 %. Obmedzenia dovozu vo forme nízkeho rastu vnútorného dopytu budú implikovať rast dovozu v roku 2001 o 9,1 %, v rokoch 2002 až 2004 v intervale 6,5 – 7,4 %. Vyššie dovozy môžeme očakávať z dôvodu väčšej účasti zahraničných investorov a zníženia bariér dovozu. Spomalenie dynamiky vnútorného dopytu a udržanie si konkurencieschopnosti na zahraničných trhoch by viedlo ku kladným saldám obchodnej bilancie obchodu s tovarmi a službami v intervale 16,2 mld. Sk až 18,9 mld. Sk (v stálych cenách r. 1995).

Pokračovanie tempa rastu HDP v blízkosti 2 až 3 % úrovne bude dôsledkom pomalého oživovania slovenskej ekonomiky a udržania dynamiky dovozu.

Záver

Pokračovanie v reformnom úsilí síce vedie k nižšej dynamike hospodárstva, ale dôsledkom je tvorba štandardnejších vzťahov a rovnovážnejší vývoj. Prípadné zvýšenie dynamiky hospodárstva založené na výraznejšom raste vnútorného dopytu musí byť podporené vyššou konkurenčnou schopnosťou podnikov a oslabovaním netrhových dopytových impulzov.

Plnenie inflačných cieľov bude vyžadovať úzku koordináciu menovej a fiškálnej politiky. Bude potrebné spoločné úsilie o konsolidáciu vládnych a podnikových financií a sfunkčnenie najväčších bánk. Slovensko v súvislosti so vstupom do OECD prijalo záväzky, ktorých napĺňanie bude vplývať na zmenu filozofie našich inštitúcií. Vhodné načasovanie jednotlivých liberalizačných krokov bude predpokladom úspešného zvládnutia celého procesu.

VYHODNOTENIE PRÍSTUPOVÉHO PROCESU SR DO OECD

POROVNANIE STAVU LIBERALIZÁCIE SR, ČR, POĽSKA A MAĎARSKA

Mgr. Katarína Trajlinková, Národná banka Slovenska

Vstup Slovenskej republiky do Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), zoskupenia hospodársky najvyspelejších štátov sveta so sídlom v Paríži, patril medzi základné priority zahraničnej a hospodárskej politiky vlády SR. V dôsledku zintenzívnenia prístupového procesu SR do OECD v roku 1999 a jeho zavŕšenia v roku 2000 nasledujúci článok stručne hodnotí spomínaný prístupový proces. Súčasne si kladie za cieľ porovnanie súčasného stavu liberalizácie kapitálových pohybov na Slovensku, v Českej republike, Maďarsku a Poľsku.

SR v rámci svojho prístupového procesu musela prijať a aplikovať záväzky vyplývajúce z členstva v rôznych oblastiach a absolvovať previerky vo viacerých Výboroch OECD (napr. Výbor pre daňové záležitosti, Výbor pre poisťovníctvo,...). Z pohľadu Národnej banky Slovenska je však uvedený článok zameraný na oblasti týkajúce sa kapitálových transakcií a na absolvovanie previerok vo Výboroch CIME/CMIT (Výbor pre medzinárodné investície a nadnárodné podniky a Výbor pre kapitálové pohyby a neviditeľné operácie), ktoré boli kľúčové v prístupovom procese SR do OECD.

Článok je tematicky rozdelený do troch častí, pričom prvá stručne charakterizuje OECD, druhá je zameraná na prístupový proces Slovenska do OECD a zahŕňa liberalizačný kalendár s plánovaným uvoľňovaním zostávajúcich reštrikcií na nasledujúce roky. Posledná časť obsahuje stručnú charakteristiku procesu liberalizácie v Českej republike, Maďarsku a Poľsku. Súčasťou článku je aj prehľadný kalendár finančnej liberalizácie v SR.

História organizácie

OECD patrí do kategórie medzinárodných organizácií, ktorých členské krajiny sa zaväzujú dodržiavať určité zásady a sledovať stanovené ciele. Podľa Dohody OECD[1] ide o dosiahnutie čo najvyššieho udržateľného hospodárskeho rastu, zamestnanosti a rastúcej životnej úrovne v členských krajinách pri dodržiavaní finančnej stability a rozvoji svetového obchodu na mnohostrannom nediskriminačnom základe. Členské štáty OECD sa v súčasnosti podieľajú dvoma tretinami na celkovej svetovej produkcii tovarov a služieb. Ide o otvorený klub, ktorého členom sa môže stať každý štát, ktorý uznáva spomenuté princípy.

Predchodcom OECD bola Organizácia pre európsku hospodársku spoluprácu (OEEC), ktorá vznikla v roku 1948 ako reakcia na Marshallov plán a Konferenciu pre európsku ekonomickú spoluprácu. Uvedené projekty si kládli za cieľ pokračovať na obnove povojnovej Európy so zreteľom na rozdeľovanie pomoci. Organizácia sa zaviazala podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi, všeobecne podporovať obchodné vzťahy v rámci Európy odbúravaním ciel a ďalších bariér brániacich obchodu. V uvedenom období sa objavili prvé tézy o vytvorení colnej únie alebo zóny voľného obchodu.

V roku 1961 vstupom USA a Kanady sa z OEEC stalo zoskupenie na globálnej úrovni (OECD), ktoré bolo podporené aj začlenením Japonska, Austrálie a Nového Zélandu. Vstupom Mexika, ktoré aj v súčasnosti patrí medzi rozvojové krajiny, sa čiastočne doplnila misia organizácie a táto začala sledovať krajiny, ktoré by mohli byť prínosom pre OECD. Dňa 8. 7. 1994 Rada OECD na ministerskej úrovni vyzvala na negociácie s krajinami V4 s cieľom preveriť podmienky členstva a ich skorého začlenenia.

Prístupový proces SR do OECD

Vláda SR podala oficiálnu žiadosť o členstvo v OECD spolu s ostatnými krajinami V4 dňa 28. 2. 1994. Rada OECD na ministerskej úrovni schválila 29. 7. 1994 začiatok rokovaní so SR o prístupe k OECD. Spolupráca medzi SR a OECD sa rozvíjala od roku 1993 v rámci programu Partners in Transition (od roku 1991 v rámci Československa), ktorý mal slúžiť na lepšiu pripravenosť kandidátskych krajín na vstup do Organizácie. Okrem poskytnutia pomoci pri formovaní hospo-

[1] Dohovor o OECD, ktorý bol podpísaný 14. 12. 1960 v Paríži a ktorý vstúpil do platnosti 30. 9. 1961, predstavuje základný dokument a obsahuje tieto základné ustanovenia:
- stanovuje ciele Organizácie a spôsoby ich dosiahnutia,
- určuje spôsob prijímania rozhodnutí,
- ustanovuje Radu OECD ako najvyšší orgán Organizácie,
- ustanovuje generálneho tajomníka ako najvyššieho výkonného predstaviteľa Organizácie,
- upravuje spôsob nadobudnutia účinnosti Dohovoru a prístup nových členov,
- ustanovuje Paríž za sídlo Organizácie,
- stanovuje právnu spôsobilosť a výsady, výnimky a imunity organizácie.

V rámci Rady OECD pracujú výbory a pracovné skupiny, zamerané na riešenie konkrétnych problémov a prípravu dokumentov, ktoré následne po schválení Radou predstavujú odporúčania pre členské krajiny.

Členské krajiny a termín ich vstupu do OECD

Belgicko	30. 9. 1961	Švajčiarsko	30. 9. 1961
Dánsko	30. 9. 1961	Taliansko	30. 9. 1961
Francúzsko	30. 9. 1961	Turecko	30. 9. 1961
Grécko	30. 9. 1961	Veľká Británia	30. 9. 1961
Holandsko	30. 9. 1961	USA	30. 9. 1961
Írsko	30. 9. 1961	Japonsko	28. 4. 1964
Island	30. 9. 1961	Fínsko	28. 1. 1969
Kanada	30. 9. 1961	Austrália	7. 6. 1971
Luxembursko	30. 9. 1961	Nový Zéland	29. 5. 1973
Nemecko	30. 9. 1961	Mexiko	18. 5. 1994
Nórsko	30. 9. 1961	Česká republika	21. 12. 1995
Portugalsko	30. 9. 1961	Maďarsko	7. 5. 1996
Rakúsko	30. 9. 1961	Poľsko	22. 11. 1996
Španielsko	30. 9. 1961	Kórea	12. 12. 1996
Švédsko	30. 9. 1961	Slovensko	14. 12. 2000

dárskych politík OECD umožnila Slovensku zúčastňovať sa rokovaní pracovných orgánov so štatútom pozorovateľa.

Dôležitou súčasťou prístupového procesu bolo prerokovanie pripravenosti SR prevziať záväzky v oblasti medzinárodných investícií a voľného pohybu kapitálu a služieb na úrovni požadovanej od budúceho člena OECD. Tieto oblasti spadajú do pôsobnosti Výboru pre medzinárodné investície a nadnárodné spoločnosti (CIME) a Výboru pre kapitálové pohyby a neviditeľné operácie (CMIT). Odpoveďou na 1. previerku SR vo výboroch CIME/CMIT v júli 1996 bol dokument „Závery predsedu spoločného zasadnutia výborov CIME/CMIT a Slovenskej republiky konaného 2. – 3. 7. 1996" (ďalej len Závery predsedu), v rámci ktorého výbory poukázali, že zostávajúci počet a rozsah výhrad k Liberalizačným kódom OECD je nadmerný pre člena OECD.

Stupeň liberalizácie, ktorý SR v uvedenom období (júl 1996) dosahovala, je zrejmý z liberalizačného kalendára uvedeného v kalendári finančnej liberalizácie (išlo o iba o priame investície do krajín EÚ), avšak liberalizačné kroky boli následne prijaté až 1. 12. 1996, pričom v rámci 1. previerky bol prisľúbený termín 30. 9. 1996.

Vláda SR schválila 19. 11. 1996 uznesenie č. 775: Návrh konkrétnych krokov na realizáciu Záverov predsedu spoločného zasadnutia výborov CIME/CMIT a Slovenskej republiky konaného 2. – 3. 7. 1996. V uznesení boli vymedzené konkrétne úlohy, splnenie ktorých bolo nevyhnutné pre úspešné absolvovanie 2. previerky vo výboroch CIME/CMIT. V nasledujúcich rokoch sa väčšinu úloh uvedených v predmetnom uznesení nepodarilo realizovať, resp. navrhované opatrenia boli realizované len čiastočne. Nedodržiavanie termínov, ktoré boli prisľúbené predstaviteľom OECD počas rokovaní vysokých predstaviteľov SR bolo jednou z príčin, prečo viacero členských krajín zaujímalo skeptický postoj a žiadalo pevnejšie záruky ako v prípade posledne prijatých krajín[2].

Slovenská republika síce na pravidelných zasadnutiach výborov CIME/CMIT odovzdávala tzv. room dokumenty[3], Sekretariát OECD však podmienil absolvovanie 2. previerky SR vo výboroch CIME/CMIT zaslaním Oficiálnej odpovede na Závery predsedu. Samotná Oficiálna odpoveď schválená vo vláde až po 3 rokoch od konania 1. previerky (1. 12. 1999) predstavovala urýchlenie prístupových rokovaní. Zasadnutie výborov CIME/CMIT 27. 4. 2000, v rámci ktorého sa uskutočnila 2. previerka SR, kladne zhodnotilo navrhnutú pozíciu vychádzajúcu z vecných a legislatívnych zmien prijatých vládou SR a odporučilo Rade OECD pozvať SR za riadneho člena OECD (po vyriešení otvorenej otázky súvisiacej s výhradou k položke H/1 – Filmy v Liberalizačných kódoch). Uvedenú otázku sa podarilo uzavrieť iba niekoľko hodín pred pozvaním SR za 30. člena (28. 7. 2000), kedy prebehli rozhodujúce rokovania k položke audiovizuálnych diel, pri ktorých boli hlavnými partnermi Francúzsko a Európska komisia na jednej strane a USA na druhej strane.

Súčasťou prístupového procesu boli aj previerky v oblasti daňovej politiky a v oblasti životného prostredia, okrem toho SR absolvovala previerku v rámci Obchodného výboru. Všetky tieto previerky boli ukončené v rokoch 1995 – 1998, avšak vzhľadom na výrazný časový odstup od obnovenia rokovaní, bolo potrebné ich aktualizovať.

Pred konečným rozhodnutím o pozvaní SR za člena OECD musela Rada OECD prerokovať pozíciu SR nielen v oblasti Liberalizačných kódov, ale aj k ďalším normám zahŕňajúcim rozhodnutia, prehlásenia a odporúčania. Táto pozícia zhrnutá v tzv. Memorande bola posudzovaná v orgánoch SR a na úrovni Rady vlády pre spoluprácu s OECD v apríli 2000.

Po prijatí Rozhodnutia o pozvaní SR za člena OECD bol nevyhnutný následný krok vlády SR deklarovať jej súhlas na prístup k Dohovoru o OECD. Dohodu o pozvaní SR na prístup k Dohovoru o OECD, ktorú 28. 9. 2000 v Paríži podpísali minister zahraničných vecí SR a generálny tajomník OECD, obsahuje na jednej strane Pozíciu vlády SR týkajúcu sa prijatia záväzkov SR vyplývajúcich z členstva v OECD a na druhej strane text Rozhodnutia Rady OECD o pozvaní SR za člena Organizácie. Na prístup SR k Dohovoru o OECD bolo potrebné vyjadriť súhlas s týmto aktom Národnou radou SR (26. 10. 2000) s ratifikáciou prezidenta SR. Až prístupom k Dohovoru a uložením ratifikačnej listiny u depozitára (vláda Francúzskej republiky), ktoré sa uskutočnilo 14. 12. 2000, sa SR oficiálne stala 30. členom OECD.

Proces finančnej liberalizácie v SR

Slovenská republika v procese finančnej liberalizácie uplatnila postupnú filozofiu založenú na všeobecne platných princípoch: prednostné zliberalizovanie dlhodobých transfe-

[2]Zároveň sa členské krajiny OECD začali viac zameriavať na makroekonomickú stabilitu kandidátskych krajín a hlavne na ich schopnosť prijímať reformy týkajúce sa liberalizačného procesu. OECD po prijatí Mexika, Českej republiky, Maďarska, Poľska a Kórey sprísnila posudzovanie ďalších členov v dôsledku neplnenia záväzkov (ako príklad môžme uviesť Českú republiku, ktorá po vstupe do OECD v roku 1995 s odstupom dvoch rokov absolvovala prvú previerku plnenia prijatých záväzkov a v rámci ktorej výbory CIME/CMIT zaujali kritický postoj).

[3]Dokumenty odovzdávané priamo na rokovaniach v OECD.

rov na kapitálovom a finančnom účte pred krátkodobými, uprednostnenie prílevu kapitálu pred odlevom, priamych zahraničných investícií (PZI) pred finančnými úvermi a liberalizáciu najrizikovejších položiek ako posledných.

V júli 1996, v čase konania 1. previerky vo výboroch CIME/CMIT, sa Slovenská republika zaviazala k zrušeniu reštrikcií na kapitálové pohyby do konca roku 2000. V uvedenom období výbory CIME/CMIT konštatovali nadmerný počet výhrad Slovenska k liberalizačným kódom OECD. Ešte v decembri 1996 Slovensko prijalo opatrenia týkajúce sa uvoľnenia priamych investícií do krajín OECD, dlhodobých finančných úverov (poskytovanie úverov nerezidentom z krajín OECD so splatnosťou nad 5 rokov, prijímanie úverov od n erezidentov so splatnosťou nad 3 roky), obchodných úverov a nadobúdania nehnuteľností pre rezidentov v krajinách OECD. Po tomto období sa prístupový proces Slovenska do OECD utlmil a bolo zrejmé, že termín na úplné uvoľnenie kapitálových operácií (2000) nebude dodržaný.

Novela Devízového zákona, ktorá vstúpila do platnosti v apríli 1998, predstavovala ďalší krok v liberalizačnom procese. V rámci nej bolo uvoľnené nadobúdanie nehnuteľností v tuzemsku pre pobočky zahraničných bánk nevyhnutných na výkon ich činností. Súčasne však existovalo obmedzenie na prevedenie takto nadobudnutej nehnuteľnosti na inú osobu alebo jej prenechanie do nájmu až po uplynutí 10 rokov odo dňa nadobudnutia. Ďalšie liberalizované položky zahŕňali vydanie zahraničných cenných papierov na obchodovanie v tuzemsku alebo ich prijatie na tuzemský trh, ak išlo o emitenta z krajiny OECD, s ktorého cennými papiermi sa obchoduje na hlavnom trhu zahraničnej burzy cenných papierov alebo štátne dlhopisy krajín OECD. Súčasne bolo pre rezidentov uvoľnené obchodovanie s týmito cennými papiermi. V apríli 1998 bola zrušená aj ponuková povinnosť, na základe ktorej boli domáce subjekty – právnické osoby – povinné ponúknuť devízovému miestu na kúpu nadobudnuté peňažné prostriedky v cudzej mene.

Zintenzívnenie prístupového procesu SR do OECD v roku 1999 bolo začiatkom roka 2000 nasledované schválením ďalšej novely Devízového zákona, ako aj novej Vyhlášky k Devízovému zákonu. Na základe spomínaných právnych noriem bola liberalizovaná zostávajúca časť stredno- a dlhodobých kapitálových transakcií: finančné úvery a ručenia záväzkov so splatnosťou nad 1 rok, emisia domácich dlhopisov v zahraničí so splatnosťou nad 1 rok, ako aj nadobúdanie nehnuteľností v tuzemsku pre všetky pobočky zahraničných finančných inštitúcií (banky, poisťovne, obchodníci s cennými papiermi a správcovské spoločnosti). Súčasne boli operácie so zahraničnými cennými papiermi, ktoré boli uvoľnené v apríli 1998 pre členské štáty OECD, rozšírené aj na krajiny mimo OECD.

Uvedená novela Devízového zákona prispela k zjednodušeniu legislatívneho procesu rozšírením splnomocnenia na vyhlášku na všetky operácie s výnimkou nadobúdania nehnuteľností v tuzemsku. V praxi to znamená, že ďalšie liberalizačné kroky (s výnimkou nehnuteľností) si budú vyžadovať iba novelu vyhlášky k Devízovému zákonu.

Ďalšie uvoľnenie kapitálových transakcií bolo zrealizované 1. 1. 2001, kedy vstúpila do platnosti zatiaľ posledná novely Devízového zákona a Vykonávacej vyhlášky k Devízovému zákonu. Uvedenými legislatívnymi normami boli uvoľnené finančné úvery a zabezpečenia záväzkov so splatnosťou do 1 roka. Súčasne sa uskutočnila aj liberalizácia nadobúdania nehnuteľností v tuzemsku (oblasť PZI), ktorá vyplývala z Európskej dohody o pridružení. Uvedená zmluva nadobudla platnosť 1. 2. 1995 a na jej základe „SR poskytne právo nadobúdať, používať, prenajímať a predávať nehnuteľnosti, ak to bude nevyhnutné na vykonávanie hospodárskych činností, pre ktoré boli založené, tým pobočkám a zastúpeniam podnikov Spoločenstva (EÚ), ktoré boli založené v SR, najneskôr do konca šiesteho roka po nadobudnutí platnosti Dohody." Podľa spomínaného ustanovenia však môžu operácie s nehnuteľnosťami vykonávať iba podniky EÚ. Slovenská republika sa zaviazala záväzky vyplývajúce zo spomínanej dohody rozširovať aj na krajiny OECD, ktoré nie sú členmi EÚ (uznesenie vlády SR č. 214 z 19. 3. 1996)[4].

V oblasti PZI v súčasnosti okrem nadobúdania nehnuteľností v tuzemsku existujú obmedzenia v sektoroch energetiky[5] a v leteckej doprave[6]. Ďalšie obmedzenia týkajúce sa sektoru lotérií a iných podobných hier[7] vyriešila novela Zákona o lotériách a iných podobných hrách, ktorá vstúpila do platnosti 1.1.2001 a na základe ktorej bola zrušená povinná majetková účasť štátu v spoločnostiach prevádzkujúcich stávkové hry v kasínach a bolo odstránené obmedzenie majetkovej účasti zahraničných osôb v spoločnostia ch prevádzkujúcich spotrebiteľské lotérie a stávkové hry v kasínach. Novely zákona o burze cenných papierov a zákona o cenných papieroch, ktoré vstúpili do platnosti 1. 11. 2000, odstránili predmetné obmedzenia PZI v Burze cenných papierov a SCP[8].

Nasledujúce liberalizačné kroky by mali byť uskutočnené v priebehu 3 rokov. Liberalizačný krok naplánovaný na koniec roku 2001 bude zahŕňať rozšírenie operácií so zahraničnými cennými papiermi pre emitentov, ktorí majú cenné papiere umiestnené aj na tzv. OTC trhoch (over the counter – trh nekótovaných cenných papierov). Rozsiahlejšia liberalizácia sa uskutoční ku koncu roka 2002, kedy budú zruše-

[4]Podobný stav nastal pri liberalizovaní priamych investícií do zahraničia. Nadobudnutím platnosti uvedenej dohody bola liberalizácia priamych investícií do krajín EÚ rozšírená na všetky členské štáty OECD vyhláškou k Devízovému zákonu 1. 12. 1996.

[5]Licencia na podnikanie v energetických odvetviach môže byť udelená len fyzickej osobe s trvalým pobytom v SR alebo právnickej osobe so sídlom v SR (obmedzenie bude odstránené do 31. 12. 2003).

[6]Licencia na prevádzkovanie leteckej dopravy môže byť udelená tuzemskému leteckému dopravcovi za podmienky, že v prípade právnickej osoby žiadajúcej o udelenie takejto licencie je podiel majetkových práv vo vlastníctve zahraničných osôb menší ako 50% a v prípade fyzickej osoby je potrebné preukázať štátne občianstvo SR a trvalý pobyt v SR (v uvedenom sektore nebol presne určený termín liberalizácie).

[7]Lotérie a iné podobné hry mohla prevádzkovať iba právnická osoba so sídlom v SR bez majetkovej účasti zahraničných osôb. Povolenie na stávkové hry v kasíne mohlo byť vydané iba právnickej osobe, v ktorej mal najmenej 51 %-ni majetkovú účasť na základnom imaní štát alebo právnická osoba s majetkovou účasťou štátu.

[8]Zahraničné osoby a právnické osoby so sídlom na území SR s majetkovou účasťou zahraničnej osoby prevyšujúcou 50 % základného imania mohli nadobúdať akcie burzy cenných papierov, ktorých celková menovitá hodnota nepresiahla jednu tretinu základného imania. Podiel zahraničných akcionárov na majetku SCP nemohol byť vyšší ako 25 %.

né zostávajúce reštrikcie na operácie s cennými papiermi, ako aj na finančné deriváty. Uvoľnenie operácií s vkladovými účtami, zrušenie transferovej povinnosti a liberalizácia operácií so zahraničnou menou sú naplánované ku koncu roka 2003.

Po tomto období bude kapitálový a finančný účet SR voči krajinám OECD plne zliberalizovaný. Zostávajúce reštrikcie sa budú týkať len oblasti nadobúdania nehnuteľností v tuzemsku pre subjekty dosiaľ neobsiahnuté v liberalizačnom procese. Uvoľnenie týchto operácií súvisí s prístupovým procesom SR do EÚ a bude zahŕňať:

- k dátumu vstupu SR do EÚ, najneskôr 31. 1. 2005 – nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v SR nevyhnutným na vykonávanie hospodárskej činnosti, pre ktorú boli založené, pre cudzozemcov – individuálnych podnikateľov z členských krajín EHP[9] (Európskeho hospodárskeho priestoru) a OECD,
- k dátumu vstupu SR do EÚ, najneskôr 31. 1. 2005 – nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v SR pre spoločnosti a občanov z členských krajín EHP a OECD s výnimkou nadobúdania nehnuteľností, na ktoré sa vzťahuje prechodné obdobie[10].

Finančná liberalizácia v SR

1. február 1995

- priame investície do členských krajín Európskej únie

1. december 1996

- priame investície do krajín OECD
- nadobúdanie nehnuteľností tuzemcami v členských štátoch OECD
- export a import bankoviek a mincí denominovaných v slovenskej alebo zahraničnej mene – ohlasovacia povinnosť – viac ako 150 000 SKK (turistika) alebo 20 000 SKK (poštové poukážky)
- finančné úvery poskytnuté tuzemcami cudzozemcom so sídlom v členskom štáte OECD so splatnosťou dlhšou ako 5 rokov
- finančné úvery prijaté tuzemcami od cudzozemcov so splatnosťou dlhšou ako 3 roky

1. apríl 1998

- vydanie zahraničných cenných papierov na obchodovanie v tuzemsku alebo ich uvedenie na tuzemský trh, ak ide o zahraničné cenné papiere emitenta so sídlom v členskom štáte OECD, s ktorými sa obchoduje na hlavnom trhu zahraničnej burzy cenných papierov alebo ide o vládne dlhopisy členských štátov OECD
- povolenie pre tuzemcov obchodovať s hore uvedenými cennými papiermi
- zrušenie ponukovej povinnosti
- pobočky zahraničných bánk – nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v tuzemsku, ktoré sú nevyhnutné pre získanie prevádzkových priestorov na účel výkonu činností na základe zmluvy o dielo (prevod takto získaných nehnuteľností na iný subjekt možný až po 10 rokoch od nadobudnutia)

1. január 2000

- rozšírenie operácií so zahraničnými papiermi uvedenými v liberalizácii k 1. 4. 1998 aj mimo krajín OECD
- vydanie domácich dlhopisov so splatnosťou 1 a viac rokov v zahraničí
- finančné úvery poskytnuté tuzemcami cudzozemcom so sídlom v členskom štáte OECD so splatnosťou dlhšou ako 1 rok
- finančné úvery prijaté tuzemcami od cudzozemcov so splatnosťou dlhšou ako 1 rok
- liberalizácia ručení, garancií a finančných podporných prostriedkov so splatnosťou dlhšou ako 1 rok
- finančné inštitúcie (pobočky zahraničných bánk, zahraničných poisťovní, zahraničných obchodníkov s cennými papiermi a zahraničných správcovských spoločností) – nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v tuzemsku, ktoré sú nevyhnutné pre získanie prevádzkových priestorov na účel výkonu činností

1. január 2001

- prijímanie a poskytovanie finančných úverov s dobou splatnosti kratšou ako 1 rok
- liberalizácia ručení, garancií a finančných podporných prostriedkov so splatnosťou kratšou ako 1 rok
- cudzozemec so sídlom v členskom štáte EÚ alebo OECD, ktorý má v tuzemsku zriadenú organizačnú zložku na podnikanie – nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v tuzemsku, ktoré sú nevyhnutné pre získanie prevádzkových priestorov pre túto organizačnú zložku

Plány ďalšej liberalizácie

2001

- rozšírenie operácií s cennými papiermi na tzv. OTC-trhy

2002

- liberalizácia finančných derivátov a zostávajúcich obmedzení s cennými papiermi

2003

- zrušenie transferovej povinnosti a liberalizácia operácií s cudzou menou

Pokračovanie v č. 3/2001

[9] EHP tvorí 15 členských krajín krajiny EÚ a Island, Nórsko a Lichtenštajnsko. Nakoľko EÚ má so zostávajúcimi krajinami EHP zmluvy o voľnom pohybe kapitálu, žiada od krajín v prístupovom procese do EÚ liberalizovať kapitálové transakcie aj voči týmto krajinám (pozn. Lichtenštajnsko nie je členom OECD).

[10] SR v negociačnej kapitole č. 4 Slobodný pohyb kapitálu požaduje:
- 5-ročné prechodné obdobie odo dňa vstupu do EÚ na nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam využívaným na sekundárne bývanie občanmi členských krajín EHP
- 10-ročné prechodné obdobie odo dňa vstupu do EÚ na nadobúdanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy občanmi a spoločnosťami členských krajín EHP.

TRENDY ROZVOJA MEDZINÁRODNÝCH CLEARINGOVÝCH PLATOBNÝCH A ZÚČTOVACÍCH SYSTÉMOV

Ing. Pavol Šafár, Ekonomická univerzita v Bratislave

Súčasné globalizačné vplyvy v platobnom styku sa prejavujú aj v trendoch rozvoja platobných a zúčtovaních systémov, ktoré sú vo veľkej miere podmienené aj cieľmi centrálnych bánk zameranými predovšetkým na:

- monetárnu politiku,
- finančnú stabilitu,
- platobné systémy,
  - dôraz na veľkoobjemové platobné systémy,
  - potlačenie systémového rizika (RTGS, TARGET),
  - výkonnosť (úsporu likvidity),
  - zosúladenie cieľov,

Centrálne banky majú záujem o platobné systémy z hľadiska presadzovania finančnej a monetárnej politiky. Na presadenie tohto cieľa potrebujú spoľahlivý mechanizmus na implementáciu monetárnej politiky cez veľkoobjemové platobné systémy založené na nerizikových transferoch peňazí centrálnej banky tak, ako je to v prípade RTGS systémov (Real Time Gross Settlement) a TARGET-u (Trans-European Automated Real-Time Gross-Settlement Express Transfer system). V tomto kontexte infraštruktúra platobných systémov predstavuje „tepnu" trhovej ekonomiky. Súčasne sa prevádzkovateľ platobného systému (spravidla centrálna banka) snaží naplniť požiadavky na úsporu likvidity bánk, t. j. zabezpečiť zvýšenie výkonnosti zo strany bánk.

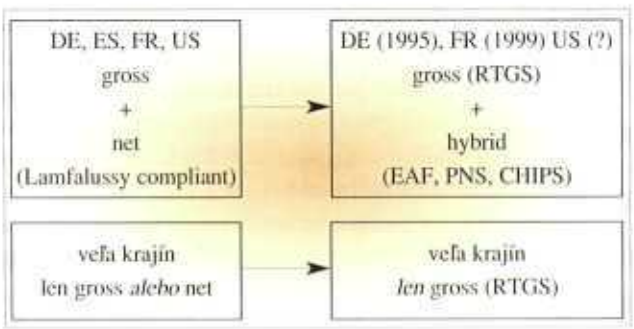

S cieľom znížiť riziko platobných systémov sa všeobecne zaužívali Lamfalussyho štandardy pre Net zúčtovacie systémy (NZS). Mnoho západných krajín malo len jeden platobný systém pre veľkoobjemové platby, spravidla na princípe „net settlement". Všetky krajiny EÚ, ktoré sa zúčastňujú na TARGET-e transformovali svoje národné platobné systémy na RTGS systémy. Len málo krajín začalo s dvoma elektronickými systémami gross a net paralelne vzhľadom na skutočnosť, že gross systémy spravidla prevádzkujú centrálne banky a net systémy ponúkajú privátne subjekty.

Implementáciou EAF (Elektronische Abrechnung Frankfurt) od polovice 90. rokov, ktorý predstavuje hybridný systém, dochádza k zmene smerom k stanoveným cieľom, t. j. k znižovaniu rizika a úspory likvidity. V roku 1991 ho nasledoval francúzsky systém PNS (Paris Net Settlement) upgradovaný na SNP (Systeme Net Protégé) a systém CHIPS v New Yorku, ktorý spĺňa požiadavky systémov Lamfalussy compliance. Napriek tomu, že uvedené hybridné systémy predstavujú pridanú hodnotu RTGS systémov, sú priamo prístupné len pre limitovaný počet veľkých bánk, a majú relatívne silný sklon k „net" črtám, ktoré nie sú kompatibilné s tradične chápanými RTGS systémami.

Pragmatické potreby smerujú k integrácii Net a RTGS systémov do hybridného systému.

Hlavné črty hybridného systému:

- gross elementy v net: pokrytie potreby, radenie (queuing),
- stály netting: bilaterálne a multilaterálne načítanie v rade,
- vyrovnanie vždy pokryté: prispôsobenie vyrovnania požadovanej likvidite,
- výsledok: záverečné platby, kombinované s okamžitým transferom likvidity, t. j. kombinácia oboch systémov: bezpečnosti RTGS a výkonnosti NZS.

Ďalším krokom vpred by mal byť úplne integrovaný platobný a zúčtovací systém, integrujúci hybridné systémy s RTGS systémami (napr. v Nemecku EAF a ELS). Takýto integrovaný systém sa nazýva RTGS ^{plus}.

Integrovaný systém zabezpečí kladný synergický efekt tak v procesoch, ako aj v riadení likvidity v samom systéme a vo vlastných bankových aplikáciách, čo v konečnom dôsledku bude predstavovať nižšie investičné a prevádzkové náklady. CLS (Continuous Linked Settlement) bude transformovaný zo súborového na transakčne-orientovaný procesný systém. Vzhľadom na skutočnosť, že všetci „veľkí hráči" uprednostňujú SWIFT-ové štandardy namiesto vlastných prístupových interfejsov, bude využívaný štandardný formát SWIFT-u. Integrovaný systém umožňuje spracovanie domácich a cezhraničných platieb tým istým

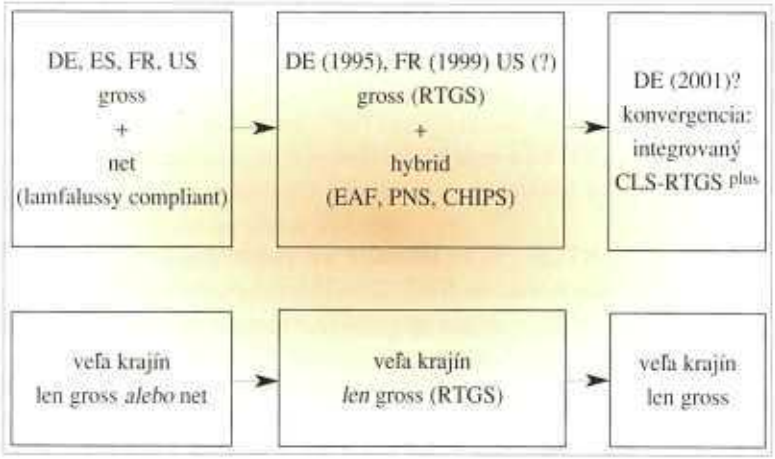

spôsobom (algoritmom). Podobne ako EAF bude ponúkať aj vzdialený prístup. RTGS plus je otvoreným systémom pre finančné inštitúcie definované v prvej Bankovej koordinačnej direktíve, ale aj pre investičné firmy. Predpokladá sa prepojenie na burzový clearing (napr. Deutsche Börse Clearing AG a iné).

V súčasnosti všetky zahranično-obchodné transakcie zahŕňajú zúčtovacie riziko, ktoré vyplýva z existencie dvoch paralelne existujúcich typov systémov, resp. národných platobných systémov. Toto riziko je možné eliminovať, ak zúčtovanie prebieha kontinuálne. Skupina krajín G20 vyvíja tento systém od roku 1995. V júli 1997 bola z iniciatívy bánk G20 založená organizácia CLS Services, ktorej akcionármi sa stali aj ECHO a Multinet International Bank (MIB), celkovo 70 akcionárov zo 14 krajín.

Kooperácia najväčších bánk vyvrcholí prezentáciou systému CLS, ktorá sa predpokladá v roku 2001. Systém je založený na PVP (Payment versus Payment) princípe, prostredníctvom technológie State-of-the-art a v kombinácii s časovým oknom umožňuje realizovať proces debetovania/kreditovania transakcií zo všetkých krajín sveta napojených na CLS. Zúčtovacími menami sú: USD, EUR, CHF, GBP, JPY, a AUD. Štandardy SWIFT-u, ako MT 900/MT 910/MT 940/MT 942/MT 950 sú súčasťou služieb Straight-Through-Processing (STP).

Hlavné ciele pre integrovaný systém:
- úspora likvidity,
- zdokonalenie clearingového a zúčtovacieho procesu,
- zjednodušenie prístupu vrátane vzdialeného,
- harmonizácia procesu domácich a cezhraničných platieb,
- zabezpečenie ďalšieho rozvoja systému (CLS).

RTGS plus bude postavený na šiestich základných pilieroch:
- európska orientácia, otvorené členstvo,
- RTGS proces s elementami zabepečujúcimi úsporu likvidity,
- rozsiahla voľba možností kontroly likvidity,
- optimalizácia vstupu na TARGET,
- rozsiahla on-line informačná a interaktívna kontrola,
- SWIFT-ové štandardy a služby.

Na RTGS plus sa budú môcť napojiť aj asociované krajiny, ktoré požiadali o vstup do EÚ cez vzdialený prístup. Podmienkou je, aby mali otvorený účet napr. v Deutsche Bundesbank, pričom refinancovanie sa bude uskutočňovať na domácom účte za dodržania legislatívnych podmienok tej-ktorej krajiny. Podmienkou je vybudovanie vlastného RTGS systému. Prostredníctvom systému okamžitého, tzv. likviditného mostu sa vytvára príležitosť zabezpečiť aj uvedeným krajinám možnosť synergizovať a optimalizovať tok transferov. Asociované krajiny budú mať takto možnosť priameho prístupu aj do TARGET-u. V prípade vzdialených členov zo zahraničia to závisí od ich lokalizácie.

Výhody priameho prístupu s lokalizáciou v Nemecku

Schéma č. 1 Principy fungovania CLS – RTGS plus

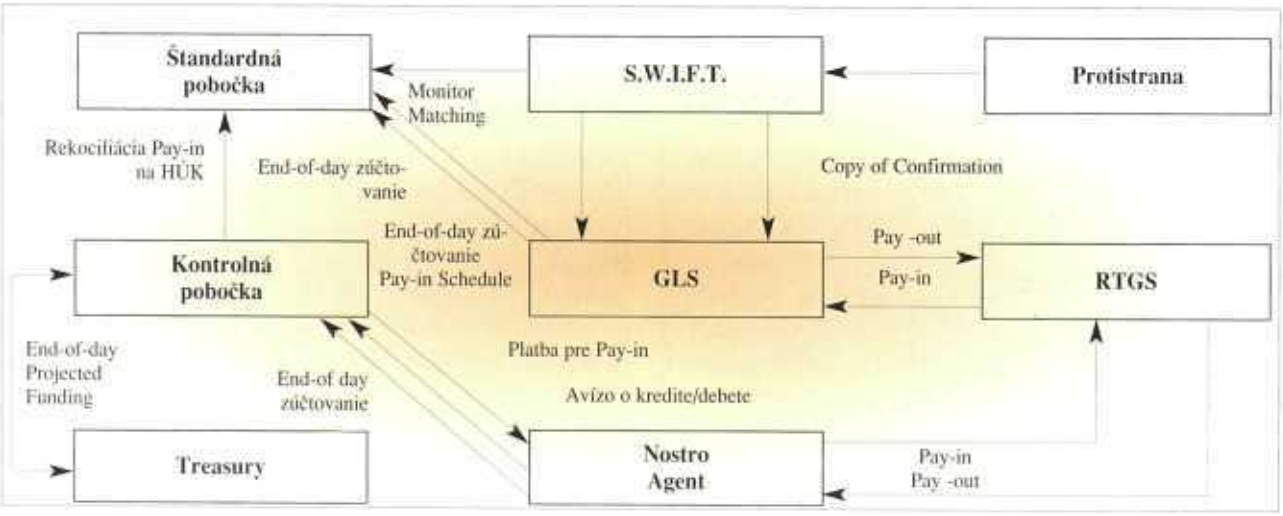

Schéma č. 2 Flexibilný likviditný most

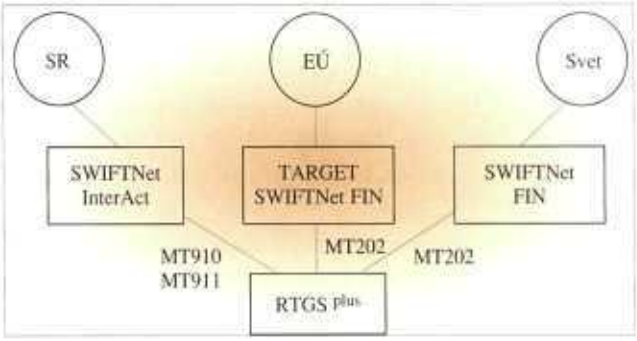

Schéma č. 3 Princíp európskej orientácie, otvorené členstvo

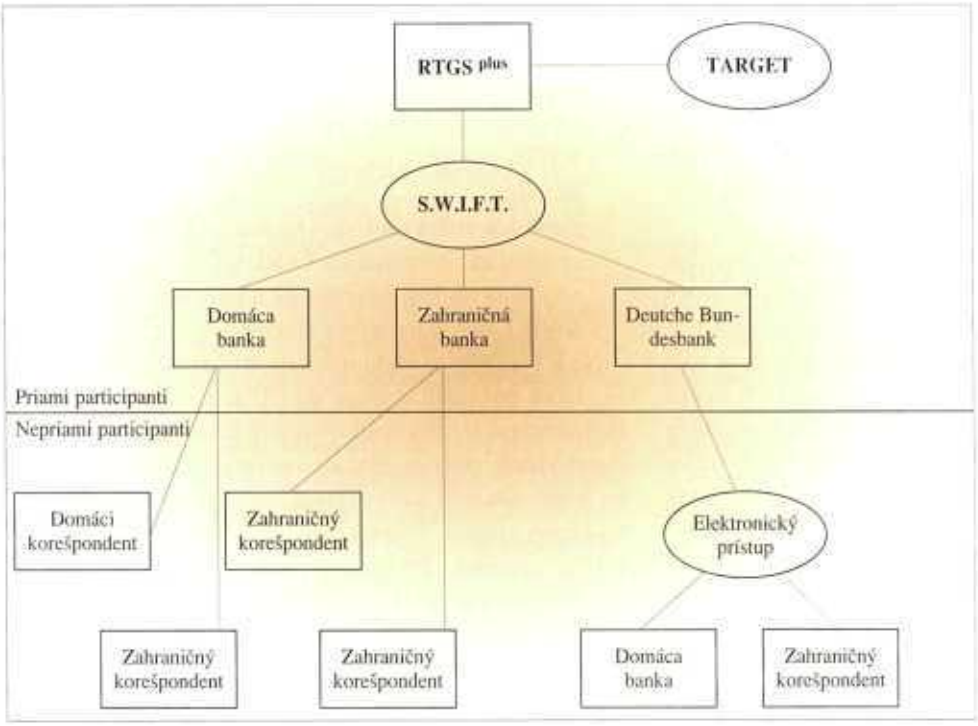

oproti vzdialenému prístupu mimo Nemecka spočívajú v okamžitom on-line transfere, ktorý nie je blokovaný inými transfermi, ako to môže byť napr. pri vzdialenom prístupe mimo Nemecka.

Pre členov s priamym prístupom na TARGET ide o praktickejšiu cestu cez RTGS plus, keď budú používať jednotný MT 202 transfer. Ostatní členovia s nepriamym prístupom do TARGET-u budú využívať FIN transfer cez korešpondentov, založený tiež na MT 202.

Schéma č. 4 Pripojenie na TARGET

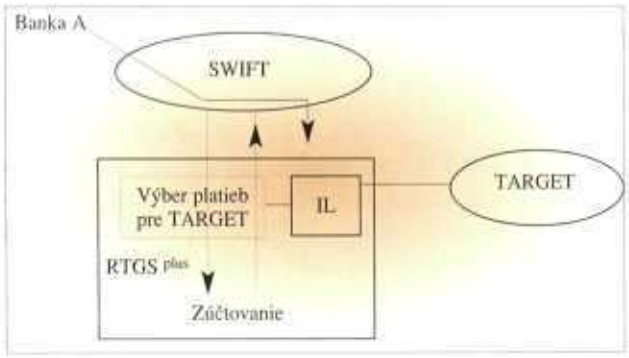

SWIFT – štandardy a služby

RTGS plus sa realizuje len prostredníctvom SWIFT-u, prostredníctom SWIFTNet FIN pre platby a SWIFTNet InterAct pre online informácie a interaktívnu kontrolu. Proces spracovania platieb je založený na y-copy mode, všeobecný formát: MT 100, 103, 202, 400, v bilaterálnom vzťahu: MT 102, 121. TARGET platby budú spracované podľa separátnych bankových identifikačných kódov (BIC) pre TARGET.

Výhody tohto procesu spočívajú v tom, že platby pre TARGET sú automaticky vyberané z prichádzajúcich platieb na korektúru. Tak je zabepečené, že v prípade ich chybnosti sú vylúčené, a nie je blokovaná likvidita. Pre rýchlejšie spracovanie TARGET platieb v národnom procese spracovania (po výbere a rezervácii spracovania) je pred TARGET vložený IL (inter-linking) komponent. To ale neplatí pre prichádzajúce informačné správy.

Na zabezpečenie on-line informačnej a interaktívnej kontroly sa využije nová SWIFT-ová interaktívna služba.

Typy platieb v RTGS plus

Všetky platby majú charakter individuálnych platieb, nie je stanovený limit pre hornú a dolnú hranicu sumy. Platby sú realizované v reálnom čase (RTGS). Na realizáciu pla-

tieb je priradená likvidita, ktorá kryje platby. Existujú dva procesy radenia (queuing), jeden pre expresné platby a druhý pre LS platby.

• Expresné (urgentné) platby boli koncipované ako prioritné platby, ktoré vyžadujú urýchlené spracovanie. Hlavné charakteristiky expresných platieb:
– schopnosť plného pokrytia likvidity,
– metóda queuing: FIFO,
– určené pre prioritné platby.

• Pri LS platbách (liquidity saving payments – LS) je priorita odvodená od aspektu úspory likvidity (napr. FX, MM platby). Hlavné charakteristiky LS platieb:
– proces stanovenia limitu,
– dôraz na aspekt úspory likvidity,
– metóda queuing: Bypass – FIFO,
– určené pre štandardné medzibankové a komerčné platby.

Platobné systémy a fenomén Internetu

SIBOS 2000 (San Francisco, 11. – 15. 9. 2000) naznačil ďalšie smerovanie vývoja platobných systémov. Stredobodom záujmu finančných inštitúcií v poslednom období je elektronické obchodovanie orientované na transakcie typu B2B (business-to-business), realizované v prostredí Internetu (World Wide Web). Lídrami v uvedenej oblasti sú Bank of America, MeritaNordbanken, Well Fargo a First Union, ktoré disponujú potenciálom viac ako 1 mil. internetových klientov, Barclays viac ako 700 tis. klientov.

V tejto súvislosti SWIFT vyvíja nové produktové balíky podporujúce SWIFTNet, FileAct a TransAct. Súčasne pripravuje dva nové interfejsové produkty SWIFTAlliance WebStation a SWIFTAlliance Gateway, ktoré budú zabezpečovať prístup do SIPN (SWIFT's Secure IP Network). CLS teda bude využívať už spomínaný SWFITNet InterAct, FileAct alebo TransAct cez SIPN, v závislosti od individuálneho výberu banky.

Ďalší vývoj bude pravdepodobne smerovať ku konvergencii línie užívateľov a trhových aplikácií cez SWIFTNet služby s dôrazom na interaktivitu. Táto funkcionalita umožní interaktívny prístup k informáciám (napr. typu MT950) od príslušného korešpondenta podľa potreby. V oblasti štandardizácie správ bude orientácia zameraná na adaptáciu metódy XML (Extensible Mark-up Language), ktorá sa využíva na transfer dát do textového formátu, a je použiteľná v IP komunikácii. Uvedená migrácia zo „starého" na „nové" sa môže týkať prechodu z protokolu X.25 na IP, alebo môže predstavovať nové MT založené na nových XML štandardoch (swiftML).

Najnovšou aktivitou SWIFT-u je uzatvorenie formálnej aliancie s firmou Identrust, ktorá prostredníctvom SWIFT-ového produktu TrustAct umožní bezpečné zasielanie správ cez internet pre typy transakcií B2B (business-to-business). Systém má byť uvedený do prevádzky v roku 2001.

Indentrust Eleanor Payments konzorcium, ktoré zahŕňa 14 bánk, vyvíja riešenie platobného systému cez Internet určeného pre národné aj medzinárodné platobné systémy vrátane SWIFT-u. Riešenie zahŕňa elektronické podpisovanie platobných správ a potvrdenie platby v reálnom čase. Okrem iného Identrust v spolupráci so Sun Microsystems, iPlanet E-Commerce Solution, Sun a Netscape Alliance vyvíja platobné produkty na báze PKI (Public Key Infrastrukture). Prototyp má byť uvedený na trh v prvej polovici roku 2001.

RTGS v podmienkach SR

Potreba implementácie RTGS v podmienkach SR vyplýva z dvoch základných aspektov:

– celosvetového trendu prechodu na RTGS,

– ambícií SR stať sa členom EÚ, teda je jednou z podmienok na splnenie prístupových integračných kritérií stanovených pre oblasť platobného a zúčtovacieho styku.

V súčasnosti je príprava implementácie RTGS v SR koordinovaná komisiou na zavedenie RTGS v SR, podporená Národným združením SWIFT-u, členmi ktorého sú okrem NBS aj zástupcovia komerčných bánk v SR. Komisia úzko spolupracuje aj so zástupcami spoločnosti SWIFT.

V súčasnosti existujú dve alternatívne možnosti implementácie RTGS v SR:

– paralelný výkon platobného a zúčtovacieho styku, t. j. zachovanie súčasného platobného styku prostredníctvom BZCS, a. s., a súčasne realizácia vybraných druhov transakcií (napr. medzibankové platby, tzv. high-volume payments a pod.) prostredníctvom systému RTGS,

– plné nasadenie RTGS v domácom i zahraničnom platobnom styku.

Vzhľadom na ambície Slovenskej republiky bezproblémovo sa integrovať do európskeho platobného mechanizmu je v záujme všetkých ekonomických subjektov SR včasná implementácia domáceho RTGS.

Literatúra:

1. Dr. H. J. Friederich, Deutsche Bundesbank, S. Vonderau, Landeszentralbank in Hessen, D. Schrade, Landeszentralbank in Nordrhein-Westfalen, Convergence of gross and net systems – the EAF/ELS example, SIBOS Munich, September 1999.
2. ING EURO NEWS for Financial Institutions, Issue No 6 – March 2000 (str. 8 – 9).
3. Banking Technology, February 2000 (str.7), Informa Publishing Group, London, UK.
4. Banking Technology, October 2000 (str.7), Informa Publishing Group, London, UK.
5. SIBOS Issues, September 2000, S.W.I.F.T., La Hulpe, Belgium.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA A JEJ LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

Národná banka Slovenska ako centrálna banka Slovenskej republiky vznikla 1. januára 1993 na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej len „zákon o NBS"). Je klasickou centrálnou bankou, ktorá má postavenie verejnoprávnej inštitúcie. Na základe zákona o Národnej banke Slovenska vykonáva všetky základné funkcie centrálnej banky štátu. To znamená, že je emisnou bankou, bankou bánk, bankou pre štát a je správcom devízových rezerv Slovenskej republiky. Jej súčasťou je aj bankový dohľad nad komerčnými bankami vykonávajúcimi svoju činnosť na základe povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska podľa zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na to, že hlavnou a základnou úlohou Národnej banky Slovenska je zabezpečenie stability meny, má Národná banka Slovenska v zákone o NBS zakotvenú nevyhnutnú nezávislosť od činnosti štátnych orgánov. Plnenie svojich úloh zabezpečuje nezávisle od pokynov vlády, pričom však podporuje hospodársku politiku vlády.

Skutočnosťou potvrdzujúcou nezávislosť Národnej banky Slovenska je aj jej hospodárenie podľa rozpočtu schvaľovaného výlučne Bankovou radou Národnej banky Slovenska bez zásahov iných štátnych orgánov. V rámci kontroly jej činnosti je Národná banka Slovenska povinná podávať Národnej rade Slovenskej republiky polročne správu o menovom vývoji v Slovenskej republike a ročnú správu o výsledkoch svojho hospodárenia. Účtovnú závierku Národnej banky Slovenska overujú dvaja audítori, ktorých určuje Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky.

Osobitné postavenie Národnej banky Slovenska v oblasti bankovníctva, devízového hospodárstva, meny a peňažného obehu je zdôraznené aj tým, že v týchto oblastiach jej zákon o NBS zveril aj **legislatívne kompetencie.**

Podľa zákona o NBS predkladá vláde návrhy zákonov v oblasti meny a peňažného obehu. Ďalej Národná banka Slovenska spolu s Ministerstvom financií Slovenskej republiky predkladá vláde návrhy zákonov v oblasti devízového hospodárstva a bankovníctva. Ďalšia legislatívna činnosť Národnej banky Slovenska spočíva v príprave a vydávaní ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ako sú vyhlášky a opatrenia Národnej banky Slovenska. Tieto všeobecne záväzné právne predpisy však môže Národná banka Slovenska vydávať iba na základe splnomocnenia uvedeného v **zákonoch.**

Uvedené kompetencie a postavenie Národnej banky Slovenska vyplýva najmä zo zákona o NBS. V októbri 2000 bola schválená vládou Slovenskej republiky novela zákona o NBS, ktorá je v súčasnosti predložená na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky a mala by nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2001.

Vyhlášky Národnej banky Slovenska sú publikované a vyhlásené v plnom znení v Zbierke zákonov Slovenskej republiky tak ako zákony.

Opatrenia Národnej banky Slovenska vyhlasuje Národná banka Slovenska formou oznámení v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, pričom úplné znenie je publikované vo Vestníku Národnej banky Slovenska, do ktorého možno nazrieť vo všetkých organizačných jednotkách Národnej banky Slovenska.

V rozsahu týchto svojich legislatívnych kompetencií Národná banka Slovenska spolupracovala s Ministerstvom financií Slovenskej republiky pri príprave viacerých zákonov a vydala množstvo ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov.

Posledný zoznam týchto zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov bol uverejnený v časopise Biatec č. 2/2000 a bol zostavený s platnosťou k 31. 1. 2000. **V tomto čísle predkladáme zoznam aktualizovaný o zmeny uskutočnené od 1. 2. 2000 do 15. 1. 2001.**

V tomto období boli novelizované viaceré zákony dotýkajúce sa oblasti bankovníctva, niektoré vyhlášky vykonávajúce tieto zákony a tiež boli zmenené viaceré opatrenia Národnej banky Slovenska. Posledné novely zákonov a vyhlášok vyhlásené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky od 1. 2. 2000 sú uvedené v zozname zákonov a vyhlášok a sú zvýraznené hrubším písmom. Zvýraznené sú tiež zmeny v zozname opatrení vydaných Národnou bankou Slovenska.

ZÁKONY

Zákony platné k 15. 1. 2001, ktorých príprava a zmeny spadajú do legislatívnej kompetencie Národnej banky Slovenska sú tieto:

1. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov **(posledná novela zákon č. 348/1999 Z. z.)**
2. zákon č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov **(posledná novela zákon č. 367/2000 Z. z.)**
3. zákon Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov **(posledná novela zákon č. 443/2000 Z. z.)**
4. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 202/1995 Z. z. Devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov **(posledná novela zákon č. 442/2000 Z. z.)**
5. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov **v znení zákona č. 154/1999 Z. z..**

Ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy vydáva Národná banka Slovenska na základe splnomocnení uvedených

v týchto uvedených zákonoch. Ide najmä o vyhlášky a opatrenia Národnej banky Slovenska, ktoré upravujú zásady platobného styku, usmerňujú komerčné banky pri vykonávaní ich bankovej činnosti, prípadne upravujú pravidlá devízového režimu.

Vyhlášky a opatrenia Národnej banky Slovenska platné k 15. 1. 2001 vydané v legislatívnej kompetencii Národnej banky Slovenska:

VYHLÁŠKY

1. vyhláška č. 275/1994 Z. z. o zásadách platobného styku medzi bankami **v znení vyhlášky č. 351/1999 Z. z.**

2. vyhláška č. 390/1999 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Devízového zákona **v znení vyhlášky č. 447/2000 Z. z.**

3. vyhláška č. 16/1997 Z. z. o registri hypoték a činnosti hypotekárneho správcu.

OPATRENIA

1. opatrenie NBS č. 233/1993 o rozšírení úhrad vo voľne vymeniteľnej mene pri reexportných operáciách

2. opatrenie NBS č. 3/1994 o úverovej angažovanosti bánk (oznámenie NBS č. 28/1994) v znení opatrenia NBS č. 4/2000 (oznámenie NBS č. 98/2000 Z. z.)

3. opatrenie NBS č. 3/1995 o pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a pre tvorbu zdrojov na krytie týchto rizík (oznámenie NBS č. 71/1995)

4. opatrenie NBS č. 12/1996, ktorým sa ustanovuje spôsob vedenia registra bankových úverov a záruk a rozsah oznamovania údajov zapísaných v registri bankových úverov a záruk (oznámenie NBS č. 345/1996) v znení opatrenia NBS č. 1/1997 (oznámenie NBS č. 109/1997)

5. opatrenie NBS č. 1/1998, ktorým sa ustanovujú pre devízové miesta podmienky na vykonávanie niektorých obchodov s devízovými hodnotami (oznámenie NBS č. 98/1998 Z. z.)

6. opatrenie NBS č. 2/1998, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o vydávaní a správe platobného prostriedku elektronickej peňaženky (oznámenie NBS č. 121/1998 Z. z.)

7. opatrenie NBS č. 5/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky a spôsob preukazovania podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka (oznámenie NBS č. 210/1998 Z. z.)

8. opatrenie NBS č. 6/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka pre pobočku zahraničnej banky a minimálna výška trvale poskytnutých finančných prostriedkov zahraničnou bankou svojej pobočke na území Slovenskej republiky a spôsob preukazovania podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka pre pobočku zahraničnej banky (oznámenie NBS č. 211/1998 Z. z.)

9. opatrenie NBS č. 7/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o predchádzajúci súhlas a podmienky pre udelenie predchádzajúceho súhlasu podľa § 16 ods. 1 zákona o bankách (oznámenie NBS č. 212/1998 Z. z.)

10. opatrenie NBS č. 8/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti banky o predchádzajúci súhlas na zriadenie pobočky v zahraničí (oznámenie NBS č. 296/1998 Z. z.)

11. opatrenie NBS č. 9/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti banky o predchádzajúci súhlas na nadobudnutie akcií alebo podielových účastí na právnickej osobe, ktorá nie je bankou a podmienky na udelenie predchádzajúceho súhlasu (oznámenie NBS č. 297/1998 Z. z.)

12. opatrenie NBS č. 10/1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o zriadenie zastúpenia zahraničnej banky alebo obdobnej zahraničnej finančnej inštitúcie a podmienky na jeho prevádzku (oznámenie NBS č. 322/1998 Z. z.)

13. opatrenie NBS č. 13/1998, ktorým sa ustanovujú podmienky na obchodovanie s peňažnými prostriedkami v cudzej mene vykonávané bankami na vnútornom devízovom trhu (oznámenie NBS č. 325/1998 Z. z.)

14. opatrenie NBS č. 2/1999, ktorým sa vydávajú zoznamy skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva a služobného tajomstva v podmienkach Národnej banky Slovenska (oznámenie NBS č. 36/1999 Z. z.)

15. opatrenie NBS č. 3/1999 o zrušení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 11/1998 o devízovej pozícii bánk a pobočiek zahraničných bánk na menové účely (oznámenie č. 50/1999 Z. z.) (opatrenie bolo zrušené bez náhrady)

16. opatrenie NBS č. 4/1999 o zrušení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 1/1996, ktorým sa ustanovuje minimálna výška likvidných prostriedkov v znení neskorších predpisov (oznámenie č. 51/1999 Z. z.), toto opatrenie bolo nahradené rozhodnutím NBS č. 1/1999 o povinných minimálnych rezervách a rozhodnutím NBS č. 2/1999 o podmienkach tvorby povinných minimálnych rezerv bánk v roku 1999.

17. opatrenie NBS č. 6/1999, ktorým sa ustanovujú podmienky na usmerňovanie platobnej bilancie Slovenskej republiky (oznámenie NBS č. 358/1999 Z. z.)

18. opatrenie NBS č. 1/2000, ktorým sa ustanovuje postup devízových miest pri uskutočňovaní platieb do zahraničia, zo zahraničia a voči cudzozemcom (oznámenie NBS č. 9/2000 Z. z.)

19. opatrenie NBS č. 2/2000 o kapitálovej primeranosti bánk (oznámenie NBS č. 96/2000 Z. z.)

20. opatrenie NBS č. 3/2000 o pravidlách likvidity bánk a pobočiek zahraničných bánk (oznámenie NBS č. 97/2000 Z. z.)

21. opatrenie NBS č. 5/2000 o obmedzeniach pre nezabezpečené devízové pozície bánk (oznámenie NBS č. 99/2000 Z. z.)

22. opatrenie NBS č. 6/2000, ktorým sa ustanovuje predkladanie informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska (oznámenie NBS č. 100/2000 Z. z.)

23. opatrenie NBS č. 7/2000 o predkladaní výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk NBS (oznámenie NBS č. 456/2000 Z. z.).

Pripravila: JUDr. Renáta Kuklišová
Národná banka Slovenska

FINANČNÁ ANALÝZA ODVETVÍ SR V PODMIENKACH TRHOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Ing. Anna Cuperová
Bankové zúčtovacie centrum Slovenska, a. s.

Vznik a rozvoj podnikateľských aktivít v podmienkach trhovo-konkurenčných vzťahov je závislý na stabilnom ekonomickom prostredí, ktoré napriek tomu, že prešlo už desať rokov od prechodu na trhové hospodárstvo, možno v našich podmienkach charakterizovať ako premenlivé, vytvárajúce neistotu, s ktorou je spojené vzrastajúce riziko z podnikania.

Teoreticky platí, že rozvoj podnikateľských aktivít v konkurenčnom prostredí je o. i. závislý od ochoty podstúpiť toto riziko. Miera výnosu z investovaného kapitálu v takom prípade by mala byť adekvátna minimálne miere výnosu bezrizikového aktíva zvýšeného o prémiu za riziko odvetvia, ktoré je v jednotlivých odvetviach rozdielne a od výšky ktorej závisí aj príliv kapitálu.

Graf 1: Vývoj úrokovej miery za dlhodobé bankové depozity (ÚR) a dosiahnutej rentability vlastného kapitálu (ROE)

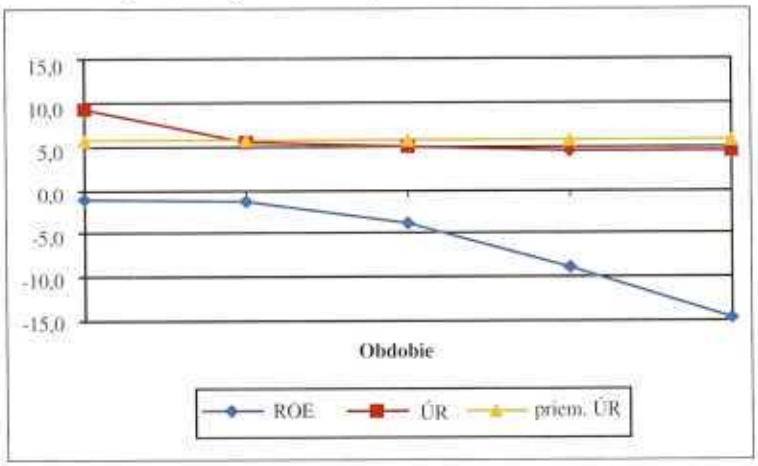

Vychádzajúc z výsledku našich analýz, uskutočnených na vzorke asi 70 – 80 % podnikateľských subjektov zapísaných v Obchodnom registri za obdobie 1995 – 1999, len asi 30 % subjektov v roku 1995 dosiahlo výnosovosť vlastných prostriedkov z podnikateľskej činnosti na úrovni priemeru výnosov dlhodobých bankových depozít za hodnotené obdobie (5,7 %). Z grafického znázornenia (graf 2) vidieť, že i pri 43 % náraste celkového počtu analyzovaných podnikateľských subjektov za posledné roky, početnosť subjektov spĺňajúcich toto kritérium neustále klesá; v roku 1999 predstavuje len niečo nad 20 %.

Ak by sme zostali v teoretickej rovine, odhad veľkosti rizika predpokladá trhovo-orientovaný spôsob riadenia, ktorého súčasťou je poznanie vonkajších a vnútorných aspektov ovplyvňujúcich finančné hospodárenie v samotnom procese riadenia. Proces eliminácie vonkajších vplyvov vyžaduje predvídavosť trhových trendov, t. j. komplexnú analýzu trhu a jeho požiadaviek (podiel na trhu, noví konkurenti, možnosť vstupu nových podnikov, substitučných výrobkov), znalosť konkurencie z hľadiska poznania rizík (rozloženie podnikateľských aktivít, výsledky hospodárenia subjektov s rovnakým zameraním činnosti, vplyv dodávateľov, odberateľov) a následne rýchle prispôsobenie sa daným podmienkam, čo kladie zvýšené požiadavky na flexibilitu a dynamičnosť odvetvia, resp. podnikateľského subjektu.

Do popredia sa tak dostáva otázka informovanosti na každej úrovni riadenia ako základu pre rozhodovací proces o diverzifikácii a znižovaní rizík z podnikateľskej, výrobnej, obchodnej a inej činnosti.

Tieto skutočnosti sú všeobecne známe, avšak možnosti a spôsoby získania informácií k vyhodnoteniu samotného rizika boli donedávna obmedzené, až nedostupné. Napríklad hodnotenie konkurencie z hľadiska finančnej situácie narážalo vo všeobecnosti na nezáujem o zverejňovanie zo strany samotných subjektov ako i nedostupnosť údajov z dôvodu existencie zákona o ochrane individuálnych údajov (mimo spoločností, ktorým táto povinnosť vyplýva zo

Graf 2: Vývoj početnosti subjektov s ROE vyššou ako priemerný výnos z depozít

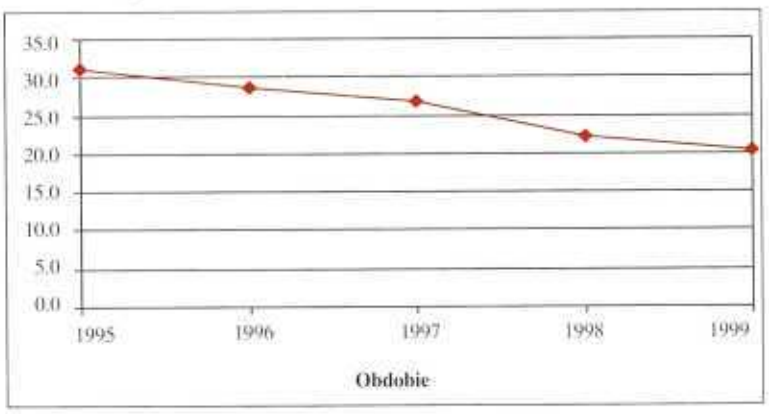

Ukážka grafického znázornenia veľkosti oborových hodnôt ukazovateľa a ich rozvrstvenie podľa percentuálnej početnosti subjektov zo softvéru odvetvových finančných analýz SR

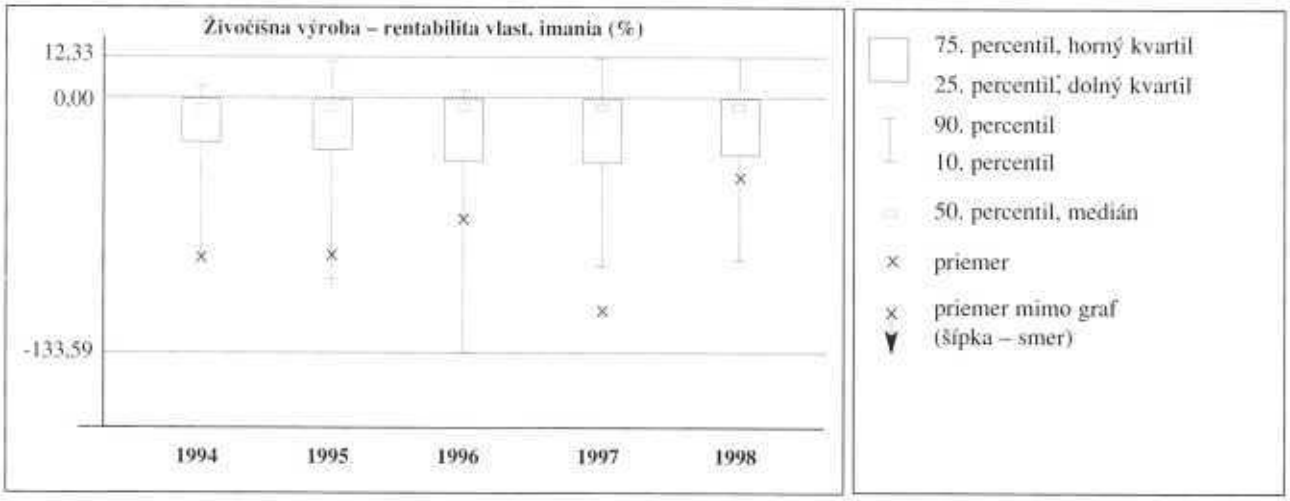

zákona), absenciu centralizovanej databázy o podnikateľských subjektoch. Už porovnanie dvoch subjektov s podobným zameraním činnosti, čo je v západných krajinách bežné, nebolo donedávna v našich podmienkach možné.

Východiskom z danej situácie je možnosť porovnania výsledkov hodnoteného subjektu s komparatívnou bázou založenou na odvetvovom princípe. Komparatívnu bázu tvoria oborové hodnoty ukazovateľov likvidity, zadlženosti, výnosovosti a aktivity stanovené strednou hodnotou polohy-mediánom. Porovnaním dosiahnutých výsledkov hospodárenia hodnoteného subjektu s oborovými hodnotami daného odvetvia je možné zaradiť hodnotený subjekt medzi 50 % subjektov s lepšími, resp. 50 % subjektov s horšími výsledkami h ospodárenia.

Oborové hodnoty, v zahraničí známe ako štandardy sú obsahom publikácie „Stredné hodnoty finančných ukazovateľov ekonomických činností v Slovenskej republike za rok 1999", ktorej autorom je Bankové zúčtovacie centrum Slovenska, a. s. Údaje sú každoročne aktualizované, teda obsahujú už časový rad hodnôt vybraných ukazovateľov.

Obsahom odvetvových finančných analýz sú podielové a pomerové ukazovatele skúmajúce aktíva z hľadiska štruktúry a intenzity ich využívania, spôsobu ich financovania a stability spolu so ziskovosťou, solventnosťou a likviditou. Ukazovatele vo vzájomných väzbách umožňujú získať rýchly obraz o základných finančných charakteristikách odvetvia.

Údajovú základňu komparatívnej bázy tvorí anonymná databáza údajov účtovných výkazov podnikateľských subjektov zapísaných v Obchodnom registri, ktoré tvoria prílohu k daňovým priznaniam, poskytovaná Ministerstvom financií SR prostredníctvom DataCentra. Pokiaľ v roku 1995 bolo do spracovania zaradených okolo 30 tisíc subjektov, v roku 1999 ich počet vzrástol na viac ako 43 tisíc.

V rámci odvetvového členenia (podľa medzinárodnej klasifikácie NACE) je vplyv veľkostnej štruktúry na hodnoty ukazovateľov v publikácii riešený stanovením troch intervalových rozpätí veľkosti majetku (aktív) a obratu. Okrem odvetvového princípu publikácia obsahuje hodnoty ukazovateľov za vybrané organizačné formy a to akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným, štátne podniky a za súkromných podnikateľov zapísaných v Obchodnom registri a od roku 1997 aj výsledky hospodárenia podľa územného – krajského členenia.

Hodnotenie finančno-ekonomickej situácie odvetvia, resp. subjektu na základe jedného reprezentatívneho čísla však neumožňuje jednoznačne posúdiť významnosť odchýlky ukazovateľa hodnoteného subjektu od oborovej hodnoty odvetvia z komparatívnej bázy. Riešením je doplnenie strednej hodnoty – mediánu o číselné informácie popisujuce rozloženie hodnôt ukazovateľa v nadväznosti na percentuálnu početnosť subjektov stanovených kvartilmi (25 %, 75 %), decilmi (10 %, 20 %), resp. určením priemernej hodnoty a variačného rozpätia ukazovateľov formou rozptylu a smerodajnej odchýlky.

Pre charakteristiku rozloženia hodnôt sa použili kvantily pre 25, 50 a 75 vzdialeností a 10. a 90. percentil. Hodnoty ukazovateľa medzi 25. a 75. percentilom predstavujú veľkosť odchýlky od strednej – oborovej hodnoty; v ekonomickej interpretácii predstavujú hodnoty ukazovateľa, ktoré nadobúda 50 % prostredných subjektov odvetvia, 25 % lepších ako medián a 25 % horších. 10. a 90. percentil predstavuje extrémne hodnoty 10 % subjektov, a to tak smerom nahor, ako nadol. Vzdialenosť strednej hodnoty ukazovateľa – mediánu a jeho priemeru poukazuje na vplyv hodnôt ukazovateľa subjektov nadobúdajúcich extrémne hodnoty.

Uvedený spôsob grafického znázornenia hodnôt ukazovateľov v dlhšom časovom rade umožňuje získať rýchly obraz o stave, vývoji finančného hospodárenia hodnoteného odvetvia a možnej následnej predikcii budúceho vývoja, ako i stanovenie bonity hodnotného subjektu v rámci daného odvetvia.

Cieľom nášho príspevku bolo poukázať na jednu z možností prekonávania existujúcich problémov pri eliminácii rizika vyplývajúceho napr. zo zhodnotenia výsledkov hospodárenia konkurencie.

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

Mgr. Viliam Harvan, Národná banka Slovenska

Slovensko na začiatku nového tisícročia je v zozname krajín, ktoré sa uchádzajú o budúce členstvo v Európskej únii (EÚ). V hodnotiacej správe Európskej komisie[1] z novembra 2000 mu bolo spolu s Lotyšskom a Lytvou pridelené miesto na začiatku druhej polovice poľa kandidátov uchádzajúcich sa o členstvo. Správa, okrem iného, hodnotí pokrok dosiahnutý v kapitole č. 11 Hospodárskej a menovej únii (HMÚ). Predmetom hodnotenia je aj slovenská legislatíva v sektore centrálneho bankovníctva. V hodnotení sa konštatuje, že „Slovensko bude participovať na HMÚ po vstupe do EÚ so štatútom s derogáciou podľa článku 122 Zmluvy o ES". Znamená to teda, že Národná banka Slovenska sa stane členom Európskeho systému centrálnych bánk a bude považovaná podľa čl. 43.2 Štatútu za národnú centrálnu banku, pre ktorú prechodne platí výnimka a zachováva si tým právomoci v oblasti menovej politiky podľa národného práva. Správa pokračuje ďalej tým, že „je ešte treba vyvinúť podstatné úsilie s cieľom zosúladiť legislatívu s acquis v tejto kapitole tak v oblasti nezávislosti centrálnej banky, ako aj zákazu priameho financovania verejného sektora". Zámerom tohto článku je podať informáciu o Európskom systéme centrálnych bánk (ESCB), teda o systéme, ktorého členom sa po vstupe Slovenska do EÚ stane aj Národná banka Slovenska. Článok sa zameriava na organizačnú štruktúru, povahu a vzťahy Európskeho systému centrálnych bánk, ktorý pozostáva zo samotnej Európskej centrálnej banky (ECB) a z 15 národných centrálnych bánk členských štátov EÚ. Napriek tomu, že ESCB nie je federálnym systémom, v ktorom sú kompetencie delené medzi ECB a národné centrálne banky, komunitárne právo (acquis) sústredilo rozhodovanie v ESCB výlučne do rúk rozhodovacích orgánov ECB. V článku je ďalej vysvetlený rozhodovací proces vo vnútri ECB, ktorý je charakteristický jedinečným vzťahom brzd, protiváh a interakcií medzi subjektmi, ktoré majú skutočný nadnárodný charakter.

EUROPEAN CENTRAL BANK

Úvod

Odštartovaním tretej etapy Hospodárskej a menovej únie 1. januára 1999 vstúpilo európske bankovníctvo a oblasť financií do novej éry. Od januára 1999 začala vykonávať svoju činnosť aj Európska centrálna banka, ktorá sa svojím postavením radí medzi inštitúcie Európskej únie. Od 1. januára 1999 je tiež umožnené fyzickým a právnickým osobám, ktoré operujú na finančných trhoch, okrem používania novej jednotnej meny euro, aj používanie nového právneho rámca, ktorý bol a je determinovaný ESCB.

ESCB sa na prvý pohľad javí ako veľmi komplexný systém. Napriek tomu sa subjekty, ktoré s ním vstupujú do záväzkových vzťahov, najmä úverové inštitúcie, obchodníci na devízových trhoch a ostatní účastníci v platobných systémoch stretávajú s rozličnými partnermi-protistranami, buď s ECB alebo s národnými centrálnymi bankami – napr. s Deutsche Bundesbank, s Banca d' Italia, s Banque de France, atď. Je prirodzeným a legitímnym nárokom fyzických a právnických osôb identifikovať ich skutočného partnera – protistranu v špecifickom kontexte centrálneho bankovníctva; porozumieť, kto je oprávnený určovať úrokovú mieru, kto má kompetencie určovať výšku minimálnych rezerv a požiadavky na podávanie štatistických informácií alebo ktorý súd je príslušný na rozhodovanie v určitých prípadoch.

Organizačná štruktúra Európskeho systému centrálnych bánk

Organizačná štruktúra ESCB je určená Zmluvou o založení Európskych spoločenstiev (Zmluva) a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky[2] (Štatút).

Vznik ESCB a ECB vyprovokoval v odbornej obci diskusiu medzi zástancami dvoch rôznych názorov na organizačnú štruktúru novovytvoreného systému. Na jednej strane to boli zástancovia názoru, že nový systém, zodpovedný za jednotnú menu Európskeho spoločenstva (Spoločenstvo), urobil národné centrálne banky nadbytočnými, druhí zastávajú názor, že ESCB je extrémne decentralizovanou štruktúrou, v ktorej ECB je iba sestrou národných centrálnych bánk a ktoré používajú ECB viac-menej iba ako koordinačný sekretariát. Oba prúdy sa pri formovaní svojho stanoviska sústredili skôr na politické pozadie, než na dôkladnú analýzu právnych vzťahov medzi ECB a národnými centrálnymi bankami v rámci ESCB.

ESCB – dvojúrovňová organizačná štruktúra

Začiatkom 90-tych rokov, v čase návrhov na konečnú podobu Zmluvy a Štatútu autori – navrhovatelia zvažovali medzi dvoma

alternatívami[3] na podobu organizačnej štruktúry nového centrálneho bankového systému pre plánované zavedenie jednotnej meny: buď vytvorenie unitárnej štruktúry a zrušenie existujúcich národných centrálnych bánk a zároveň ich nahradenie novou Európskou centrálnou bankou, alebo vytvorenie určitého typu tzv. dualistickej štruktúry, ktorá by bola založená na existencii národných centrálnych bánk a zároveň na novej Európskej centrálnej banke.

Pre mnohých sa prvá alternatíva zdala absolútne nepredstaviteľná a neprijateľná, nakoľko vychádzali zo skutočnosti, že samotná Európska únia nie je unitárnym superštátom, ale skôr federálnym systémom sui generis, založeným na existencii 15 členských štátov a troch Európskych spoločenstvách, ako samostatných právnických osobách.

Táto dvojúrovňová organizačná štruktúra Európskej únie, s úrovňou Spoločenstva a s úrovňou národnou, a priori nepripúšťala možnosť vytvorenia jednoúrovňovej organizačnej štruktúry pre úniu centrálnych bánk.

Na druhej strane, iba okopírovanie a prevzatie organizačnej štruktúry Únie do centrálneho bankovníctva neprichádzalo do úvahy vzhľadom na špeciálne požiadavky kladené na centrálne banky. Okrem toho, nikde vo svete nie je organizačná štruktúra centrálneho bankovníctva identická so štruktúrou štátu, a aj pokiaľ štát vykazuje zreteľné, federálne tradície, často je štruktúra jeho centrálneho bankového systému extrémne unitárna.[4]

Priklonenie sa federálneho štátu k unitárnej štruktúre systému centrálneho bankovníctva sa dá vysvetliť charakterom a povahou väčšiny úloh centrálnej banky. Najmä účinné zabezpečovanie menovej politiky je možné len za predpokladu, že je podmienené centrálnou organizáciou, ktorá garantuje jednotné definovanie a výkon tejto politiky na území, v ktorom platí určitá mena.

Týmto zdôvodnením sa dá vysvetliť vytvorenie zreteľne unitaristickej štruktúry pre riadenie jednotnej spoločnej meny v EÚ. Autori Štatútu sa nakoniec rozhodli nerušiť existujúce národné centrálne banky, ale integrovať ich „dohromady" s novovytvorenou ECB do centrálneho bankového systému pomenovaného Európsky systém centrálnych bánk. V súlade s týmto zámerom čl. 107 ods. 1 Zmluvy uvádza , že „ESCB sa skladá z ECB a národných centrálnych bánk". ESCB je teda po formálnej stránke dvojúrovňová organizácia, ktorá v súčasnosti pozostáva zo 16 členov: z ECB, ktorá má podľa čl. 107.2 Zmluvy a čl. 9.1 Štatútu právnu subjektivitu a z centrálnych bánk[5] 15 členských štátov[6] Európskej únie, ktoré majú právnu subjektivitu podľa ich národných práv.

Rozhodnutie, ktoré uprednostnilo dvojúrovňovú organizačnú štruktúru, bolo veľmi silne ovplyvnené skutočnosťou, že väčšina ustanovení o ESCB bola navrhnutá Výborom guvernérov, teda poradným orgánom Spoločenstva, ktorý pozostával z guvernérov národných centrálnych bánk členských štátov.[7] Ponechanie, resp. zaradenie národných centrálnych bánk do ESCB sa javilo ako príležitosť založiť nový systém na skúsenostiach, tradíciách a reputácii národných centrálnych bánk, z ktorých niektoré z nich patria k najstarším centrálnym bankám vo svete.[8]

Ďalším argumentom pre autorov Zmluvy a Štatútu bolo poukázanie na veľmi úspešný precedens centrálnej banky s dvojúrovňovou organizačnou štruktúrou, a to na Federálny Rezervný Systém v USA, ktorý pozostáva z Rady guvernérov vo Washingtone a z 12 federálnych rezervných bánk.

Modely rozdelenia právomoci vnútri Európskeho systému centrálnych bánk

Napriek faktu, že ESCB je dvojúrovňová organizácia s úrovňou ECB a s úrovňou národných centrálnych bánk, je mylné nazývať ESCB federálnym systémom, nakoľko by sa to mohlo porovnávať so štruktúrou federálneho štátu. Nehľadiac na fakt, že je dosť odvážne porovnávať sektorovú organizáciu určenú na zabezpečovanie špeciálnych úloh a funkcií s organizáciou štátu, je nevyhnutné vziať do úvahy, že federalizmus, napriek jeho mnohým podobám vo federálnych štátoch v rôznych častiach sveta, má veľmi špeciálnu právnu úpravu, ktorá nemôže byť jednoducho pretransformovaná do organizačnej štruktúry centrálneho bankového systému.

Napriek skutočnosti, že podobne ako vo federálnom štáte, je ESCB dvojúrovňovou organizačnou štruktúrou, vzniká otázka, či obe úrovne ESCB majú autonómne rozhodovacie a implementačné právomoci.

Na prvý pohľad by sa dalo prikloniť k vydedukovaniu federálnej štruktúry z čl. 105.2 Zmluvy a z čl. 3.1 Štatútu, ktoré obsahujú zoznam základných úloh novej organizácie centrálnych bánk. Tieto úlohy sa majú uskutočňovať prostredníctvom ESCB, ale ani čl. 105.2 Zmluvy ani čl. 3.1 Štatútu nešpecifikuje, na ktorej úrovni ESCB sa má rozhodovanie a implementácia uskutočňovať. Takáto formulácia zvádza k názoru, že všetky tieto úlohy sú konkurujúcimi právomocami ECB a národných centrálnych bánk, ktoré sa vykonávajú v súlade s princípom subsidiarity. To by teda znamenalo, že všetky úlohy zverené ESCB článkom 105.2 Zmluvy by ako pravidlo museli byť vykonávané na najnižšej možnej úrovni, ktorou je úroveň národných centrálnych bánk, pričom ECB by vždy potrebovala vykonať skúšku efektivity na to, aby mohla centralizovať rozhodovací a implementačný proces v určitej oblasti.

Otázka rozdelenia kompetencií vnútri ESCB bola intenzívne diskutovaná počas vyjednávaní o Zmluve a o Štatúte pri ustanoveniach týkajúcich sa ESCB. V závere bolo prijaté rozhodnutie nezlúčiť národné centrálne banky do unitárnej štruktúry, ale vytvoriť viacúrovňový systém. Výber sa zúžil do dvoch alternatívnych modelov. Došlo k vytvoreniu hierarchickej štruktúry medzi dve organizačné úrovne vnútri ESCB s tým, že ESCB ako celok vystupuje bez právnej subjektivity je priradená k Európskej centrálnej banke. Rozhodovací proces v rámci ESCB je sústredený do rúk rozhodovacích orgánov ECB. Tento model predpokladá implementáciu rozhodnutí alternatívne na úrovni ECB a na úrovni národných centrálnych bánk.

ESCB je iba všeobecným zastrešením pre spoločnú existenciu ECB a národných centrálnych bánk v systéme so spoločnými princípmi a pravidlami. Toto zodpovedá určitej podobe inštitucionálnej štruktúry samotnej Európskej únie, ktorá tiež nemá právnu subjektivitu, ale poskytuje určitý rámec, v ktorom existujú tri spoločenstvá a 15 členských štátov na základe spoločných princípov a cieľov.

Právna vynútiteľnosť požiadaviek Zmluvy a Štatútu a rozhodnutí ECB je sústredená do rúk ECB. Čl. 237 písm. d) Zmluvy umožňuje ECB začať konanie pre neplnenie povinností národnými centrálnymi bankami proti tej-ktorej centrálnej banke členských štátov EÚ. Toto konanie je veľmi podobné konaniu o neplnení povinností zo Zmluvy, ktoré začína Komisia proti členskému štátu podľa čl. 226 Zmluvy. Podľa čl. 227 Zmluvy je

MODEL – ECB ako „guvernér" systému (prevzatý do Zmluvy a Štatútu)

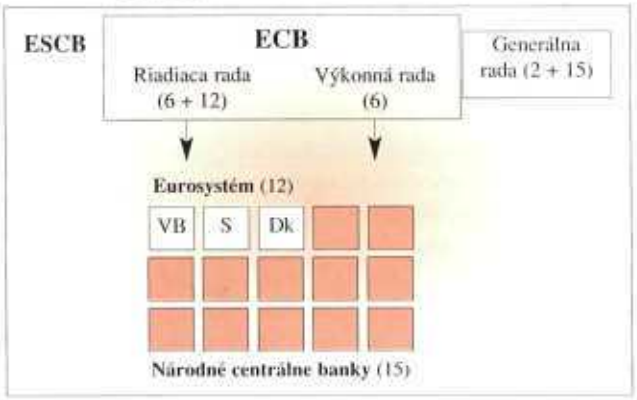

umožnené začať konanie o neplnení povinností aj členským štátom. V Zmluve ani Štatúte ale nie je podobné ustanovenie, ktoré by umožňovalo začať takéto konanie medzi centrálnymi národnými bankami navzájom. To je jasným dôkazom, že zodpovednosť za vynútiteľnosť komunitárneho práva aplikovateľného na subjekty ESCB je výlučne v pôsobnosti ECB.

Dozor rozhodovacích orgánov ECB nad ESCB je rozšírený aj o výkonnú rovinu. To je zdôraznené v čl. 9.2 Štatútu, ktorý ustanovuje, že úlohy zverené ESCB majú byť zrealizované vlastnými aktivitami ECB alebo prostredníctvom národných centrálnych bánk. Rozhodnutie o tom, ktorý subjekt zabezpečí výkon rozhodnutí, tzn. ECB priamo alebo nepriamo prostredníctvom národných centrálnych bánk, je teda výlučne na samotnej ECB. V tomto zmysle ide Zmluva nad rámec „federalizmu", nakoľko v určitých prípadoch môže ECB rozhodnúť, že výkon (realizácia) sa uskutoční len na úrovni národných centrálnych bánk napriek tomu, že takýto výkon nepatrí medzi úlohy národných centrálnych bánk podľa ich domáceho práva, ale ide o úlohu na ne delegovanú rozhodnutím ECB podľa čl. 9.2 Štatútu. Takto zverená právomoc môže byť kedykoľvek prevzatá späť na ECB rozhodnutím prijatým rozhodovacími orgánmi ECB.

Výkon zverených právomocí znamená, že vnútri ESCB sú národné centrálne banky podriadené ECB a jej rozhodovacím orgánom. To je zvýraznené v čl. 14. 3. Štatútu, v ktorom je ustanovené, že národné centrálne banky sú „integrálnou súčasťou ESCB", a „konajú v súlade s usmerneniami a príkazmi ECB". Z týchto článkov vyplýva, že vnútri ESCB nie sú národné centrálne banky rovnocennými partnermi s ECB, ale sú donútené primárnym právom Spoločenstva konať ako predĺžená ruka ECB a plniť jej inštrukcie. Takto hierarchicky štrukturovaná organizácia nie je kompatibilná so systémom federálneho štátu, nakoľko vo federálnom štáte sú rozhodovacie a výkonné právomoci rozdelené medzi dve zložky. Naopak Zmluva a Štatút uvádzajú, že vnútri ESCB je iba jedna rozhodovacia úroveň, ktorou je ECB. Národným centrálnym bankám pri ich integrácii do ESCB sú odňaté klasické úlohy príznačné pre centrálne banky: predovšetkým rozhodovanie a výkon menovej politiky. Táto organizačná štruktúra ESCB sa označuje ako rozhodovací centralizmus.

Právne postavenie národných centrálnych bánk: národná inštitúcia alebo agent ESCB?

Je to otázka , ktorá sa týka úlohy národných centrálnych bánk v rámci ESCB z pohľadu dominantného postavenia ECB. Je otázne, či dvojúrovňová organizácia ESCB je „formálny federalizmus", ktorý je podobný Krajinským centrálnym bankám v rámci organizačnej štruktúry Deutsche Bundesbank, alebo je v rámci ESCB skutočne vytvorený priestor na výkon autonómnych funkcií na úrovni národných centrálnych bánk.

Existujú názory, že napriek integrácii do ESCB, ostali národné centrálne banky národnými orgánmi, ktoré stále vykonávajú ich národné kompetencie. Tento názor je odôvodnený tým, že právna subjektivita je daná centrálnym národným bankám ich národným právom, a je na rozhodnutí členských štátov, ako budú organizovať vnútornú štruktúru ich národných centrálnych bánk prostredníctvom zákonov o ich centrálnych bankách. Tento argument sa opiera o príklad federálneho systému, kde jednotlivým častiam vždy ostávajú autonómne právomoci. Toto je čiastočne zohľadnené aj v práve Spoločenstva, kde členské štáty a ich národné orgány sa nikdy nestali agentmi Spoločenstva.

Prvým a podstatným protiargumentom je, že nie je možné porovnávať štruktúru systému ESCB so štruktúrou federálneho štátu, druhým argumentom je, že pre ESCB je charakteristický rozhodovací centralizmus. Ďalším argumentom sú úzke väzby medzi ECB a národnými centrálnymi bankami. Na úzke väzby sa kladie dôraz v jednotlivých zákonoch o národných centrálnych bankách, ktoré síce majú charakter národnej legislatívy, ale ich časť je determinovaná právom Spoločenstva. Začatím tretej etapy HMÚ nemajú členské štáty úplnú voľnosť pri návrhoch legislatívy týkajúcej sa ich národnej centrálnej banky, keďže musia splniť požiadavky komunitárneho práva. Tento záväzok, vyplývajúci z čl. 109 Zmluvy, ktorý je znova zopakovaný v čl. 14.1 Štatútu, zahŕňa kompatibilitu cieľov centrálnych národných bánk s čl. 105 ods.1 Zmluvy a primát cenovej stability. Zároveň obsahuje požiadavku na kompatibilitu nástrojov menovej politiky s nástrojmi uvádzanými v Štatúte a požiadavky na nezávislosť centrálnych národných bánk. Tieto požiadavky kompatibility ustanovujú tzv. hraničné limity pre autonómnu organizáciu členských štátov, keďže sa týkajú organizácie centrálnych národných bánk – je to po prvýkrát, čo komunitárne právo predpisuje podstatné organizačné črty národnej inštitúcie. Článok 14.2 Štatútu umožňuje guvernérom centrálnych národných bánk použiť špeciálny právny opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého sa môže guvernér obrátiť na Európsky súdny dvor proti jeho vlastnému členskému štátu v prípadoch porušenia požiadaviek na nezávislosť v súvislosti s jeho odvolaním z funkcie. Je to po prvýkrát, keď je umožnené národnej inštitúcii žalovať jej vlastný členský štát na nadnárodnom súdnom orgáne. Je to dôvod pre tvrdenie, že centrálne národné banky vo vnútri ESCB nekonajú ako národné autority, ale ako agenti ECB, práve tak, ako od 1. 1. 1999 už nereprezentujú národné bankovky a mince ich národné meny, ale stali sa len denomináciou eura.[9]

Len vo výnimočných prípadoch môžu národné centrálne banky vystupovať ako národné orgány. Článok 14.4 Štatútu ustanovuje, že centrálne národne banky môžu uskutočňovať iné funkcie, ako tie, ktoré uvádza Štatút. Druhá veta čl. 14.4 Štatútu zužuje tieto funkcie na také, ktoré „nemôžu byť považované za časť funkcií ESCB", a „za vykonávanie týchto funkcií sú zodpovedné centrálne národné banky". Z tohto hľadiska ostáva jedinou relevantnou oblasťou vykonávanie dohľadu nad bankovým sektorom, kde ESCB má viac menej len poradnú funkciu.[10]

Jednoznačne sa dá povedať, že integrácia národných centrálnych bánk viedla k denacionalizácii a ku komunitarizácii viacerých funkcií národných centrálnych bánk.

Organizačná štruktúra Európskej centrálnej banky

Podľa čl. 107 ods. 3 Zmluvy je Európsky systém centrálnych bánk riadený dvoma rozhodovacími orgánmi: **Riadiacou radou ECB a Výkonnou radou ECB.**

Článok 45.1 Štatútu pridáva **Generálnu radu ECB** ako tretí, prechodný rozhodovací orgán, ktorý má najmä poradnú funkciu. Napriek nezanedbateľnému významu Generálnej rady zameranej na asociovanie národných centrálnych bánk, ktoré neparticipujú úplne v ESCB, rozhodovací proces v rámci ECB, najmä rozhodovanie v oblasti menovej politiky pre priestor eurozóny, je plne v kompetencii Riadiacej rady ECB a Výkonnej rady ECB.

Výkonná rada ECB

Výkonná rada ECB pozostáva z prezidenta ECB, jej viceprezidenta a štyroch ďalších členov.[11] Je to stály rozhodovací orgán, ktorý zodpovedá za chod (current business) ECB.12 Závažnosť pojmu „current business" v centrálnych národných bankách znamená, že rozhodovanie o menovej politike sa uskutočňuje denne, v ktorejkoľvek hodine, niekedy každú minútu, najmä v prípadoch výnimočných (núdzových) situácií. Výkonná rada je teda zodpovedná za denné riadenie ECB a za implementáciu menovej politiky ECB, a za týmto účelom najmä inštruovanie národných centrálnych bánk.[13] Výkonná rada je preto často oprávnene označovaná pre výkon týchto dôležitých úloh za Európsku monetárnu exekutívu. Nato, aby mohla Výkonná rada plniť svoje úlohy na dennej báze je nevyhnutné, aby si všetky pracovné úseky ECB plnili svoje úlohy v súlade s vnútornými administratívnymi predpismi ECB.

Dôležitosť Výkonnej rady je zdôraznená najmä procedúrou menovania jej členov, ako to ustanovuje Zmluva. Vyžaduje sa rozhodnutie prijaté spoločným súhlasom (common accord) vlád členských štátov, ktoré prijali jednotnú menu na úrovni šéfov štátov a vlád. Je to kvalitatívny posun v porovnaní s ostatnými európskymi inštitúciami, kde sa menovacia procedúra na najvyššej úrovni nevyžaduje. Napríklad podľa Zmluvy sa na menovanie členov Európskej komisie alebo sudcov Európskeho súdneho dvora vyžaduje len spoločný súhlas zodpovedných ministrov. Dĺžka funkcie členov Výkonnej rady ôsmimi rokmi presahuje dĺžku funkcie v úradoch ostatných inštitúcií Spoločenstva, čo je zárukou nezávislosti ECB.

So svojimi šiestimi členmi je Výkonná rada ECB prvou inštitúciou vytvorenou na základe Zmluvy, v ktorej nie je každý členský štát zastúpený svojím zástupcom. Jedinou požiadavkou týkajúcou sa národnosti je, aby členovia Výkonnej rady boli občanmi členských štátov, ktoré prijali jednotnú menu. Na záver, jediným kritériom, ktoré zohľadňuje procedúra menovania je, aby členovia Výkonnej rady boli uznávanými odborníkmi s profesionálnymi skúsenosťami z menovej oblasti a bankovníctva.[14] Výkonná rada nie je Zmluvou považovaná za orgán národných zástupcov, ale za expertný orgán s čisto nadnárodným (supranacionálnym) charakterom, ktorému nie je povolené požadovať ani prijímať pokyny od inštitúcií alebo orgánov Spoločenstva a ani od členských štátov.[15]

Proces menovania a dôležitosť Výkonnej rady ECB umožňuje lepšie pochopiť, prečo bolo menovanie prvej Výkonnej rady sprevádzané mnohými rozpormi medzi členskými štátmi pred vymenovaním prvého prezidenta ECB.

Riadiaca rada ECB

Riadiaca rada je ďalším rozhodovacím orgánom ECB. Na rozdiel od Výkonnej rady, Zmluva ustanovuje pravidelné zasadania; minimálne 10 krát ročne[16]. V súčasnosti je bežné stretávanie Riadiacej rady každé dva týždne. Riadiaca rada je zodpovedná za prijímanie usmernení (guidelines) a prijímanie rozhodnutí, ktoré sú potrebné na zabezpečenie úloh zverených ESCB[17]. Konkrétne, Riadiaca rada určuje menovú politiku pre priestor eurozóny a prijíma teda rozhodnutia o strednodobých menových cieľoch, kľúčových úrokových sadzbách a požadovaných rezervách v ESCB. Riadiaca rada je zodpovedná za určenie všeobecného legislatívneho rámca, v ktorom Výkonná rada a národné centrálne banky implementujú menovú politiku ECB.

Zostavenie Riadiacej rady je výnimočné medzi inštitúciami vytvorenými komunitárnym právom. Je to preto, lebo Riadiaca rada pozostáva jednak z guvernérov národných centrálnych bánk dvanástich členských štátov, ktoré prijali jednotnú menu, ako aj zo šiestich členov Výkonnej rady. Týmto nie je Výkonná rada iba rozhodujúcim orgánom ECB pre implementáciu rozhodnutí v menovej politike, ale je zároveň plne zapojená do tvorby týchto rozhodnutí. Rozhodnutia sa prijímajú jednoduchou väčšinou hlasov, pričom každý člen Riadiacej rady má len jeden hlas[18]. V odbornej literatúre sa často poukazuje na numerickú prevahu guvernérov centrálnych bánk v Riadiacej rade ECB a z toho sa vyvodzuje, že ECB je formou „joint venture" kontrolovanej národnými centrálnymi bankami.

V teórii sa porovnávajú vzájomné vzťahy medzi zástupcami centra a zástupcami „periférie" v tzv. federálne organizovaných centrálnych bankách. Napríklad v USA, vo Federálnom rezervnom systéme má Federálna rezervná rada sedem hlasov, čím má zabezpečenú vždy jasnú majoritu proti piatim hlasom dvanástich prezidentov Federálnych rezervných bánk. Menej dominantná je pozícia centra v rámci Centrálnej bankovej rady Deutsche Bundesbank, kde Výkonná rada má osem hlasov proti deviatim hlasom zástupcov Krajinských centrálnych bánk. Na základe vyššie uvedeného, sa poukazuje na slabosť v ECB, nakoľko centrum má v Riadiacej rade ECB šesť hlasov v porovnaní s jedenástimi hlasmi periférie – zástupcov národných centrálnych bánk.

Tieto porovnávania zvýrazňujú rozhodujúcu pozíciu, ktorú má Výkonná rada, ako bolo vyššie uvedené, tzn. zodpovednosť za denné riadenie ECB a v rámci toho usmerňovanie národných centrálnych bánk. Takouto kompetenciou nedisponuje ani Rada guvernérov vo Washingtone ani Výkonná rada Bundesbanky vo Frankfurte. Naviac, šesť členov Výkonnej rady ECB pri hlasovaní má rozhodné slovo v Riadiacej rade. Tento vplyv je ďalej podporený skutočnosťou, že prezident ECB vedie zasadnutia Riadiacej rady[19] a v prípade rovnosti hlasov je jeho hlas rozhodujúcim[20].

Takisto veľmi dôležitý je fakt, že jednou z úloh Výkonnej rady je príprava zasadnutí Riadiacej rady[21]. Pokiaľ by sa skutočne poukazovalo na prirodzené delenie na centrum a periférію v Riadiacej rade ECB, je nevyhnutné poznamenať, že je viac ako pravdepodobné, že všetkých šesť členov Výkonnej rady by hlasovalo rovnako, keďže každodenne spolupracujú aj so zamestnancami ECB a spoločne pripravujú zasadnutia Riadiacej rady.

Okrem toho je spochybniteľný názor, že guvernéri centrálnych bánk v Riadiacej rade ECB ako zástupcovia ich národných centrálnych bánk, presadzujú ich národný alebo periférny záujem v rámci rozhodovacieho procesu v ECB. Na prvý pohľad sa argumentom zdá byť príklad Rady Europskej únie, kde jej členovia sú

na jednej strane členovia inštitúcií Spoločenstva a zároveň zástupcovia ich členských štátov. Členstvo v Rade Európskej únie je príkladom rozdvojenosti (dedoublement fonctionnel) v komunitárnom práve, s určitou dominanciou národných prvkov, keďže národné vlády často detailne inštruujú svojich zástupcov pre prípad hlasovania v Rade EÚ. Tento národný prvok ešte viac vystupuje do popredia v čl. 205.2 Zmluvy, ktorý upravuje prijímanie rozhodnutí kvalifikovanou väčšinou – čo je bežná hlasovacia metóda – a vždy sú pri vážení hlasov, v súlade s hlasovacím kľúčom, zvýhodňované väčšie krajiny pred menšími.

Prípad hlasovania v Riadiacej rade ECB je odlišný ako je tomu v Rade EÚ. V prvom rade je nutné zdôrazniť, že aj šesť členov Výkonnej rady sa zúčastňuje na hlasovaní v Riadiacej rade. Okrem toho, na rozdiel od Rady EÚ, každý člen Riadiacej rady má len jeden hlas pri prijímaní rozhodnutí týkajúcich sa menovej politiky, teda hlas guvernéra Deutsche Bundesbank má rovnakú váhu ako hlas guvernéra centrálnej banky Luxemburska a tiež ako hlas každého člena Výkonnej rady ECB[22]. Je pravdou, že výnimočne, v prípadoch rozhodnutí, ktoré priamo súvisia s kapitálom ECB alebo s transferom devízových rezerv do ECB a s alokáciou zisku a strát v rámci ESCB, váženie hlasov guvernérov odráža kapitálové podiely ich národných centrálnych bánk[23] a hlasy členov Výkonnej rady v Riadiacej rade sú vážené nulou. V tomto prípade môžeme prihliadať na guvernérov ako na členov rozhodovacích orgánov ECB aj ako na zástupcov záujmov ich národných centrálnych bánk v ich postavení „akcionárov" ECB. Napriek tomu, ani v tomto prípade sa nezabúda na fakt, že právne sú guvernéri plne nezávislí od rozhodovacích orgánov ich národných centrálnych bánk pri ich diskusiách v Riadiacej rade alebo pri hlasovaní.

Podľa čl. 108 Zmluvy je zakázané nielen inštitúciám Spoločenstva a vládam členských štátov ovplyvňovať členov rozhodovacích orgánov ECB, ale tiež všetkým iným orgánom (any other bodies), čo je veľmi všeobecné znenie, ktoré zahrňuje aj národné centrálne banky. Toto má veľmi ďaleký dosah na to, že rozhodovacie orgány národných centrálnych bánk nemajú priamy vplyv na rozhodovací proces vo vnútri ECB, nezávisle na tom, či sa rozhodovanie týka menovej politiky alebo rozhodnutí týkajúcich sa kapitálu. To taktiež znamená, že ako členovia Riadiacej rady ECB, nie sú guvernéri centrálnych bánk, ani v prípadoch rozhodnutí týkajúcich sa kapitálu národnými zástupcami ale, podobne ako členovia Výkonnej rady ECB, formálnymi členmi orgánu ECB. V prípade hlasovania majú osobné postavenie ako členovia Riadiacej rady, a nie v mene alebo v zastúpení ich národných centrálnych bánk. V záujme zaistenia, aby v oboch spomenutých prípadoch nebol vyvíjaný akýkoľvek nátlak od ich členských štátov, článok 10.4 Štatútu garantuje absolútnu mlčanlivosť o záznamoch zo stretnutí Riadiacej rady. V tomto ohľade je hlasovanie v Riadiacej rade vždy v duchu supranacionálnej inštitúcie.

Komunitárne postavenie guvernérov národných centrálnych bánk v Riadiacej rade ECB je primeraným obrazom ďalekosiahleho stupňa denacionalizácie národných centrálnych bánk vnútri ESCB. Z právneho hľadiska Riadiaca rada ECB preto nemôže byť považovaná za rozhodovací orgán národných centrálnych bánk, ale reprezentuje, ako je to uvedené v čl. 107.3 Zmluvy, výlučne rozhodovací orgán ECB a ESCB.

Záver

V nadväznosti na túto analýzu možno záverom konštatovať, že vývoj inštitucionálneho systému v Hospodárskej a menovej únii je dobudovaný a nebol zmenený ani medzivládnou konferenciou o reforme európskych inštitúcií v závere roka 2000 v Nice vo Francúzsku.

Pokračujúcou integráciou, najviac dotknutou slovenskou inštitúciou z tohto pohľadu bude Národná banka Slovenska, ktorá postupne stratí podstatnú časť svojich rozhodovacích právomocí. Táto strata bude ale kompenzovaná účasťou guvernéra NBS na rozhodovacom procese o menovej politike na území Eurozóny, kde hlas guvernéra NBS bude mať rovnakú váhu ako hlas jeho kolegov z krajín väčších (rozlohou a počtom obyvateľov) a bohatších (pri porovnaní tvorby HDP/obyvateľ).

ODVOLÁVKY

1 Pravidelná správa EK o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii za rok 2000 publikovaná dňa 8. 11. 2000.

2 Štatút je obsahom Protokolu pripojeného k Zmluve. V zmysle článku 311 Zmluvy sa považuje za jej integrálnu časť.

3 Je zaujímavé, že podobná debata prebehla v roku 1950 v Nemecku, keď sa pripravoval návrh zákona o centrálnej banke.

4 Príkladom je Švajčiarsko a Švajčiarska národná banka, federálne Rakúsko a Národná banka Rakúska, tiež Belgicko- ako federálny štát od roku 1994 s Belgickou národnou bankou. Na prvý pohľad sa môže zdať odlišnou situácia vo federálnom Nemecku. Je síce pravdou, že v štruktúre Bundesbanky je 9 tzv. Krajinských centrálnych bánk, ktoré môžu predstavovať určitý druh organizačného federalizmu. Podrobnejšia analýza ukazuje, že existencia Krajinských centrálnych bánk je len „kozmetický federalizmus". Zákon o Bundesbanke vo svojich ustanoveniach hovorí, že Bundesbanka bola založená zlúčením Krajinských centrálnych bánk, ktoré ako také zanikli a dnes sú iba hlavnými (offices) Bundesbanky. Právne je štruktúra Bundesbanky unitárna a nie federálna.

5 V prípade Luxemburska, ktoré z dôvodov menovej únie s Belgickom nemalo vlastnú centrálnu banku sa vytvorila centrálna banka Luxemburska paralelne s vytvorením ESCB.

6 Napriek tomu, že iba 11 členských štátov prijalo jednotnú menu, národné centrálne banky všetkých 15 štátov boli integrované do ESCB, napriek ich rozdielnemu právnemu postaveniu.

7 Výbor guvernérov bol založený už v roku 1964 rozhodnutím Rady 64/300/EHS, za účelom spolupráce medzi centrálnymi bankami členských štátov. Jeho poradná funkcia bola rozšírená v roku 1990 paralelne so štartom prvej etapy HMÚ rozhodnutím Rady 90/142/EHS. 1. januára 1964, ktorý bol začiatkom druhej etapy HMÚ, bol Výbor zrušený a nahradený Európskym menovým inštitútom, ktorý je predchodcom ECB.

8 Napr. švédska Sveriges Riksbank bola založená už v r.1668, Bank of England bola založená v r.1694.

9 Čl. 2 a čl.6 nariadenia Rady 974/98 o zavedení eura

10 Čl. 25 Štatútu.

11 Článok 112 ods. 2a Zmluvy.

12 Článok 11.6 Štatútu.

13 Článok 12.1 Štatútu.

14 Článok 12 ods. 2b Zmluvy.

15 Článok 108 Zmluvy.

16 Článok 10 Štatútu.

17 Článok 12.1 Štatútu.

18 Článok 10.2 Štatútu.

19 Článok 13.1 Štatútu.

20 Článok 10.2 Štatútu.

21 Článok 10.2 Štatútu.

22 Článok 10.2 Štatútu.

23 Článok 10.3 Štatútu

ČÍLSKA REPUBLIKA

Štát na západe juhoamerického kontinentu s rozlohou 756 945 km², počet obyvateľov 13 173 000, hlavné mesto Santiago de Chile. Chile je členom OSN, OAŠ. Úradný jazyk: španielsky. Náboženstvo: rímskokatolícke.

Štátne zriadenie

Výkonnú moc má prezident volený na jedno osemročné obdobie, ktorý vymenúva kabinet ministrov. Národný kongres tvorí horná komora, zložená z 38 senátorov volených priamo na osem rokov a z 9 senátorov vymenovaných prezidentom, a dolná komora so 120 poslancami volenými na štyri roky.

Prírodné podmienky

Na východe ohraničuje Chile takmer 4000 km dlhé pásmo Ánd vystupujúce až do výšky 6895 m (Ojos del Solado). Súbežne s Andami sa tiahne rozsiahla zníženina (Veľké údolie), ktorej severnú časť tvorí púšť Atacama a stred úrodné roviny. Medzi pobrežím a Veľkým údolím sa dvíha horské pásmo, ktoré na juhu územia vytvára reťaz ostrovov. Podnebie je mierne, ovplyvnené studeným Humboldtovým prúdom. Rozpätie zrážok je veľmi široké – na severe v púšti Atacama sú takmer zanedbateľné, na juhu bohaté (vyše 2300 mm).

Hospodárstvo

R. 1973 prevzala vojenská junta krajinu v hospodárskom kolapse. Drastické opatrenia odstránili obrovskú infláciu, ale nezamestnanosť je aj ďalej vysoká. Na rovinách, ktoré sú hlavnou poľnohospodárskou oblasťou, sa pestujú obilniny (najmä pšenica a kukurica) a ovocie (hrozno). Vynikajúce morské loviská poskytujú dostatok rýb. Štát má značné nerastné bohatstvo a veľký hydroenergetický potenciál. Chile je najväčším vývozcom medi a má veľké zásoby železnej rudy, uhlia, ropy a zemného plynu.

Menové informácie

Menová jednotka: 1 peso = 100 centavos, ISO kód = CLP, adresa emisnej banky: Banco Central de Chile, C. P. 967, Santiago, Chile.

História štátu

V 15. stor. sa do Chile sťahovali Inkovia, ale zastavili ich divoké kmene araukánskych Indiánov. Španieli prišli do Chile z Peru r. 1537 a r. 1541 založil Pedro de Valdivia mesto Santiago. Počas výprav smerom na juh Indiáni Valdiviu zabili (1554): Araukánci boli definitívne porazení až v 19. stor. R. 1810 vypuklo povstanie proti Španielom pod vedením Bernarda O'Higginsa, ktorému prišli r. 1817 na pomoc vojská z Argentíny. O'Higgins doviedol Chile k nezávislosti r. 1818, urazil však mocných majiteľov latifundií a r. 1823 bol vypovedaný z Chile. V nasledujúcich 100 rokoch získalo Chile v dvoch vojnách proti Peru a Bolívii ďalšie územia. V období od konca 20. až do 40. rokov 20. stor. vládli v Chile liberálne a radikálne režimy, ale sociálne a hospodárske zmeny boli pomalé. Víťazstvo kresťanských demokratov vo voľbách r. 1964 prinieslo určité reformy. Významnejšie zmeny vrátane pozemkovej reformy sa uskutočnili až po r. 1970 za ľavicovej vlády Salvadora Allendeho. V Chile však došlo k polarizácii politických síl a politický chaos viedol r. 1973 k vojenskému prevratu podporovanému USA. Na čele prevratu stál generál Augusto Pinochet. Na nátlak vnútorných a zahraničných síl nahradila r. 1990 diktatúru demokratická vláda.

História meny

Prvé mince do Chile priniesli španielski dobyvatelia už v 16. stor. Územie Chile však bolo dosť izolované, preto sa pre nedostatok mincí ako platidlo používal aj zlatý prach a kúsky zlata a striebra. V r. 1743 bola založená mincovňa v Santiagu. V r. 1749 sa začala pravidelná razba mincí – 4 a 8 zlatých escudos zobrazujúcich portrét Fernanda VI. Strieborné mince sa začali raziť v r. 1751: 8 reálov zobrazujúcich Herkulove stĺpy. Od r. 1773 sa razili aj ostatné nominály zobrazujúce portrét panovníka. Španielske mince sa razili do r. 1817. V r. 1833 sa označovali kontramarkou (skratkou mincovne) argentínske 4 a 8 reály. V r. 1851 bola zavedená desiatková peňažná sústava: 1 peso = 100 centavos. Začali sa raziť medené mince 1/2 a 1 centavo, strieborné 20 a 50 centavos a 1 peso, zlaté 5 a 10 pesos. Neskôr sa razili mince aj v iných nominálnych hodnotách: 2 a 2 1/2, 20 a 40 centavos alebo zlatá minca 20 pesos. Inflácia ku koncu 19. stor., ako aj prudký pokles ceny striebra narušili stabilitu čílskeho peňažného systému, čoho dôsledkom bolo zníženie obsahu striebra a zlata v minciach a ich veľkosti. Pretrvávajúci pokles ekonomiky viedol k ďalšiemu znižovaniu obsahu striebra v minciach, v r. 1920 boli nahradené mediniklovými mincami. Od r. 1933 sa aj peso razí ako mediniklová minca. V r. 1926 sa vyrazili zlaté mince 50 a 100 pesos (známe aj ako 5 alebo 10 condores) a pravidelne sa razili až do r. 1963. V súčasnosti sa razí iba minca 1 peso a vyššie nominálne hodnoty. Pre zbera-

teľov sa razia pamätné mince. Čílske bankovky v nominálnych hodnotách 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 a 1000 pesos vydané v r. 1881 boli vytlačené v USA, preto ich výtvarné stvárnenie napodobňuje dizajn bankoviek USA. Ani ďalšie emisie v r. 1898 – 1920 sa veľmi nelíšili od predchádzajúcich sérií. V r. 1960 sa uskutočnila menová reforma: 1 escudo = 1000 pesos, ďalšia sa uskutočnila v r. 1975: 1 peso = 1000 escudos. Súčasné bankovky sú v obehu od r. 1990.

Gabriel Schlosser

Motívy bankoviek

Bankovka s nominálnou hodnotou 500 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét Pedra de Valdiviu, na rubovej strane je zobrazená scéna zobrazujúca založenie Santiaga.

Bankovka s nominálnou hodnotou 1000 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét Carreru Pinta, na rubovej strane je zobrazený pamätník „Chile a jeho hrdinovia".

Bankovka s nominálnou hodnotou 2000 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét Manuela Rodrígueza a jeho jazdecká socha, na rubovej strane je vyobrazený chrám „Iglesia de los Dominicos".

Bankovka s nominálnou hodnotou 5000 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét Gabriely Mistral, na rubovej strane je zobrazená alegorická postava ženy.

Bankovka s nominálnou hodnotou 10 000 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét kapitána A. Prata, na rubovej strane je zobrazená „Hacienda San Augustín de Punual".

Bankovka s nominálnou hodnotou 20 000 pesos. Hlavný motív na lícnej strane bankovky tvorí portrét Dona Andrésa Bella, na rubovej strane je zobrazená hlavná budova univerzity „Universidad de Chile".

JÁN KRNO
1862 – 1926

Jeden z popredných predstaviteľov novodobej advokátskej školy, zakladateľ Myjavskej banky a bratislavskej filiálky Zemskej banky sa narodil 20. septembra 1862 v Nemeckej Ľupči. Vyrastal v národne uvedomelom prostredí, jeho matka bola pravnučkou spisovateľa Daniela Krmana. Gymnaziálne štúdium absolvoval v Martine, Kežmarku a v Bratislave, kde ďalej pokračoval na teologickej, neskôr na právnickej fakulte. Tu bol predsedom študentského spolku Zora a redaktorom jeho rovnomenného časopisu. V roku 1883 ho ako oduševneného štúrovca vylúčili za panslavizmus zo všetkých škôl v Uhorsku. S podporou podkarpatského buditeľa Adolfa Dobrjanskeho mu bol udelený príspevok od spolku „Slavjanskoje blagotvoritelnoje obščetsvo", ktoré mu umožnilo prijatie na právnickú fakultu cárskej univerzity v Petrohrade a získanie miesta vychovávateľa u vdovy po generálovi Ignatjevovi. Túžba po domove ho ale po troch ukončených semestroch primútila vrátiť sa do vlasti. Jeho talent však „nedal spávať" poslancovi sedmohradských Sasov dr. Steinackerovi a spišskému evanjelickému biskupovi dr. Sászovi, ktorí mu pomohli získať povolenie dokončiť štúdium práva pod policajným dozorom v Budapešti. V roku 1889 zložil advokátsku skúšku, stal sa doktorom práv a otvoril si v Ružomberku vlastnú notársku kanceláriu. O rok neskôr sa oženil s dcérou svojho niekdajšieho učiteľa a predstaveného Štefana Fajnora Emíliou a presťahoval úrad i rodinu na Myjavu. V tomto meste sa začala naplno rozvíjať Krnova aktívna činnosť na poli národno-buditeľskom i hospodárskom.

V roku 1892 spolu so Samuelom Jurenkom založil Myjavskú banku, jednu z najstarších kapitálovo čisto slovenských bánk. Táto úspešne nadviazala na tradície tamojšieho „Pytlikárskeho spolku", keďže prevažná väčšina jeho členov sa stala aj účastinármi novovzniknutej banky. Za vzor si vzali Ružomberský účastinársky spolok, ktorý ich podporil zakúpením 100 účastín, ďalších 50 účastín upísala Hornouhorská banka Tatra, pričom obe banky poskytli Myjavskej banke i reeskontný úver na získanie vlastných prostriedkov. Základná istina spoločnosti bola 60 tisíc zlatých, zložená zo 600 kusov účastín po 100 zlatých znejúcich na meno. Zriaďovatelia si stanovili cieľ – vytvoriť na Myjave a okolí taký peňažný ústav, ktorý by poskytoval pôžičky na zmenky, hypotéky a zálohy, prijímal vklady s lákavou úrokovou sadzbou a sprostredkúval všetky finančné transakcie a bankové operácie podľa potrieb a požiadaviek hospodárov, remeselníkov a kupcov, ktorým predovšetkým mala banka slúžiť. Na ustanovujúcom valnom zhromaždení 23. marca 1893 boli prijaté stanovy, vypracované s veľkou precíznosťou práve Jánom Krnom ako advokátom ústavu, a zvolené správne a dozorné orgány. Na čele banky bol spočiatku správca, podsprávca a 18-členný výbor, od roku 1920 zmenou stanov sa vedenie spoločnosti skladalo z predsedu správy (stal sa ním Krno), správcu, podsprávcu a zo 6 – 10 členov volených valným zhromaždením na tri roky spomedzi účastinárov.

Myjavská banka zastávala dôležité miesto v sústave peňažných inštitúcií na slovenských kopaniciach, lebo poskytovaním lacných úverov dokázala vymaniť zadlžené obyvateľstvo z rúk úžerníkov a cudzieho kapitálu. Prostredníctvom pôžičiek sa tiež angažovala v podpore slovenských kandidátov vo voľbách do uhorského snemu; v roku 1901 to bol Ján Valášek a v rokoch 1905 a 1906 Július Markovič. Najmä Ján Krno významne prispel svojou cielenou agitáciou k zvoleniu evanjelického kňaza Valáška za poslanca vo volebnom obvode Vrbové. Obaja muži boli blízkymi priateľmi a zároveň členmi stredného prúdu Slovenskej národnej strany, za ktorú Valášek kandidoval. Po zmenách vo vedení strany a názorových nezhodách s nimi sa rozhodli opustiť jej rady a prejsť do „tábora" Republikánskej strany poľnohospodárskeho a maloroľného ľudu, na činnosti a rozvoji ktorej sa potom aktívne podieľali ako funkcionári.

Práve obdobie po vzniku I. ČSR dalo Krnovi výbornú príležitosť naplniť a uskutočniť v plnom rozsahu svoje sny a túžby a zúročiť tak obrovské množstvo vedomostí a bohatých praktických skúseností. Československá vláda ho vyzvala, aby očistil slovenskú verejnú notársku službu od „živlov politicky a mravne nespoľahlivých" a vypracoval jej novú organizačnú štruktúru tak, aby bola v súlade s českou. V roku 1919 sa po presťahovaní do Bratislavy stal prezidentom Notárskej komory a o rok neskôr bol menovaný za predsedu Zväzu verejných notárov na Slovensku. Založil a viedol spoločnosť, ktorá finančne podporovala slovenských študentov navštevujúcich české školy. Sám tiež vychoval celý rad vynikajúcich právnikov, no jeho pedagogické úsilie bolo korunované predovšetkým medzinárodným uznaním a úspechom jeho syna Ivana, ktorý sa v roku 1945 stal vedúcim právnej sekcie a zástupcom generálneho tajomníka OSN v San Franciscu a v New Yorku a v rokoch 1948 – 1952 bol delegátom ČSR pri OSN.

Po tom, ako sa zák. č. 238/1922 podarilo na pôde Národného zhromaždenia presadiť rozšírenie českých zemských ústavov na územie Slovenska, bola voľba prvého predsedu správnej rady bratislavskej filiálky pre predstaviteľov Zemskej banky v Prahe pomerne jednoduchou záležitosťou. Vážnosť a autorita v odbornej i laickej verejnosti bola pre Jána Krna tou najlepšou vizitkou a odporúčaním. V tejto funkcii sa až do svojej smrti v roku 1926 snažil ako stúpenec republikánskej politiky i napriek počiatočnej nedôvere Slovákov k dlhopisom presadiť takúto formu úverovania. Má veľké zásluhy na udomácnení a rozmachu najmä hypotekárnych stavebných, neemisných komunálnych a melioračných úverov a po prvýkrát na území Slovenska a Podkarpatskej Rusi i záloh na emisné pôžičky.

Tento múdry, rozhľadený muž so širokým spektrom záujmov bol ochotným podporovateľom každej kultúrnej a národnej ustanovizne a človekom, čo nikdy nestrácal nádej, že sa slovenským politickým a hospodárskym veciam povedie lepšie v duchu všeslovanskej vzájomnosti.

Mgr. Dana Kancelová

Z rokovania Bankovej rady NBS

Dňa 12. 1. 2001 sa uskutočnilo v Bratislave 1. rokovanie Bankovej rady NBS pod vedením jej guvernéra Mariána Juska.

- BR NBS schválila preddavok na odvod zostávajúceho zisku NBS za rok 2000 do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v objeme 1,0 mld. Sk.
- BR NBS schválila Opatrenie NBS o náležitostiach oznámenia potrebného na zistenie ďalších osôb, ktoré na základe vzťahu k oznamovateľovi majú k banke alebo pobočke zahraničnej banky osobitný vzťah. Toto opatrenie vytvára právny predpoklad pre banky pri získavaní informácií o osobách, ktoré majú osobitný vzťah k banke (napr. členovia predstavenstva, dozorných rád). Okrem toho, ďalšími osobami sa rozumejú osoby, ktoré nie sú známe banke z jej činnosti – napr. hlavní akcionári právnických osôb majúci kontrolu nad bankou, právnické osoby, ktoré sú pod kontrolou hlavného akcionára banky. Toto opatrenie umožní lepšie posúdiť riziká banky z hľadiska možného vplyvu uvedených osôb. Opatrenie nadobudne účinnosť 1. 2. 2001.

Dňa 29. 1. 2001 sa uskutočnilo 3. rokovanie Bankovej rady Národnej banky Slovenska pod vedením jej guvernéra Mariána Juska.

- BR NBS schválila „Situačnú správu o menovom vývoji za december 2000" a na základe aktuálneho a očakávaného vývoja makroekonomických a menových ukazovateľov rozhodla o ponechaní úrokových sadzieb na nezmenenej úrovni, t. j. 6,25 % pre jednodňové sterilizačné obchody, 9,25 % pre jednodňové refinančné obchody a 8,00 % pre dvojtýždňové REPO tendre s obchodnými bankami.
- BR NBS konštatovala, že makroekonomický vývoj v decembri bol v súlade tak s doterajším trendom, ako aj s očakávaniami NBS na koniec roka 2000. Medziročná dynamika jadrovej a celkovej inflácie sa v poslednom mesiaci roka spomalila a bola mierne pod úrovňou dolného intervalu konkretizovaného menového programu na rok 2000, resp. na úrovni odhadu z októbra 2000, ktorý bol publikovaný v rámci menového programu NBS na rok 2001. Priaznivý vývoj spotrebiteľských cien v roku 2000 bol aj napriek zvýšeniu regulovaných cien, rastu cien ropy, zemného plynu a zhodnocovania výmenného kurzu USD, ovplyvnený nízkym kúpyschopným dopytom a rozvojom konkurencie v maloobchode. To sa v priebehu celého roku 2000 odrážalo v relatívne nízkych cenových prírastkoch trhových služieb a obchodovateľných tovarov.

V decembri bol tento vývoj umocnený aj poklesom cien pohonných hmôt v súvislosti so znížením svetových cien ropy, ako aj oslabením výmenného kurzu amerického dolára. Na druhej strane bol v decembri zaznamenaný výraznejší prírastok cien potravín, čo v rozhodujúcej miere súviselo so sezónnosťou ich vývoja, ale súčasne mohlo byť ovplyvnené prenosom zvýšených nákladov spracovateľov. Tento faktor spolu s neistotou ohľadne vývoja v cenách ropy vytvára určité riziko vo vývoji spotrebiteľských cien aj v roku 2001. Aj napriek predpokladanému obnoveniu rastu reálnych miezd a súkromnej spotreby v roku 2001, NBS nepredpokladá vytváranie výrazných inflačných tlakov zo strany spotrebiteľského dopytu, aj keď tento faktor nie je možné podceňovať.

V posledných mesiacoch dochádzalo k nárastu deficitu obchodnej bilancie a bežného účtu, ktorý však bol plne pokrytý prílevom priamych zahraničných investícií. Kumulatívne saldo obchodnej bilancie do novembra 2000 bolo však v porovnaní s minulým rokom nižšie takmer o 17 %. Napriek zvýšeniu deficitu obchodnej bilancie v októbri a novembri (vplyvom vývoja cien ropy a USD a otvárania hypermarketov) by jej koncoročné saldo malo byť nižšie v porovnaní s predpokladmi konkretizovaného menového programu na rok 2000.

Národná banka Slovenska v roku 2001 nepredpokladá vznik inflačných tlakov zo strany kúpyschopného dopytu. Isté riziká však vyplývajú z možných nákladových impulzov na rast spotrebiteľských cien tak v súvislosti s prenosom vyššieho rastu cien výrobcov, ako aj s rozhodnutím o znížení ťažobných kvót ropy. Vzhľadom na tieto vplyvy NBS v súčasnosti nevidí priestor na zníženie vyhlasovaných úrokových sadzieb.

- BR NBS schválila opatrenie Národnej banky Slovenska, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky a spôsob preukazovania splnenia podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka. Jednou z najvýznamnejších zmien tohto opatrenia je upresnenie náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka podľa zákona o bankách, respektíve pri stavebných sporiteľniach aj podľa zákona o stavebnom sporení.

Toto opatrenie nahrádza opatrenie Národnej banky Slovenska č. 5 z roku 1998 a nadobudne účinnosť 1. marca 2001.

- BR NBS schválila opatrenie Národnej banky Slovenska, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka pre pobočku zahraničnej banky a minimálnu výšku trvale poskytnutých finančných prostriedkov zahraničnou bankou svojej pobočke na území Slovenskej republiky a spôsob preukazovania splnenia podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka pre pobočku zahraničnej banky.

Toto opatrenie reaguje na zmeny, ktoré boli uskutočnené v súvislosti s novelizáciami zákona o bankách. Jednou z najvýznamnejších zmien tohto opatrenia je, že upravuje náležitosti žiadosti o udelenie povolenia na vykonávanie hypotekárnych obchodov pre pobočky zahraničných bánk. Uvedené opatrenie nadobudne účinnosť 1. marca 2001.

Ján Onda

Ustanovujúce zasadnutie Akreditačnej komisie bankového sektora SR

Dňa 30. 1. 2001 sa v NBS konalo za účasti guvernéra Národnej banky Slovenska Mariána Juska a veľvyslaneckého radcu pri Veľvyslanectve Spolkovej republiky Nemecko v Bratislave Hansa-Heinricha von Stockhausena ustanovujúce zasadnutie Akreditačnej komisie bankového sektora SR pre ďalšie odborné vzdelávanie.

Projekt vznikol z iniciatívy a za účinnej podpory Koordinačného strediska pre hospodárske poradenstvo pri Veľvyslanectve Spolkovej republiky Nemecko. Jedenásťčlennú komisiu vymenoval guvernér NBS, Asociácia bánk a zástupcovia Ministerstva financií SR. Jej predsedom je riaditeľ Inštitútu bankového vzdelávania NBS Ing. Dušan Garay, CSc.

Komisia je stálym odborným, expertným orgánom bankového sektora stavovského charakteru, ktorého poslaním je odborné posudzovanie projektov vzdelávacích aktivít, vydáva žiadateľovi potvrdenie o akreditácii. Komisia tiež vykonáva odborno-poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti ďalšieho odborného vzdelávania pre jednotlivé subjekty bankového sektora. Potvrdenia o akreditácii vydané komisiou budú mať charakter kvalifikovaného odborného odporúčania v rámci bankového sektora SR.

Činnosť Akreditačnej komisie bankového sektora SR pre ďalšie odborné vzdelávanie organizačne i materiálne zabezpečuje Národná banka Slovenska prostredníctvom Inštitútu bankového vzdelávania.

Text a foto: PhDr. I. Paška

Známy spisovateľ v NBS

V. Zamarovský, známy publicista, vysokoškolský pedagóg, scenárista a spisovateľ pracoval v rokoch 1943 – 1945 na odbore pre výskum konjunktúry v Slovenskej národnej banke.

Pri príležitosti ôsmeho výročia vzniku Slovenskej republiky mu zapožičal prezident republiky R. Schuster vysoké štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy. V súvislosti s udelením vyznamenania prijal V. Zamarovského dňa 8. 1. 2001 na pôde NBS aj viceguvernér Národnej banky Slovenska J. Mudrík.

Text a foto: PhDr. I. Paška

ING Nationale-Nederlanden s novým názvom

Záber z tlačovej besedy: v strede Ewant Steenbergen, generálny riaditeľ Nationale-Nederlanden poisťovne, a. s.

Výkonná rada ING Group sa rozhodla zastrešiť značky jednotlivých spoločností, pôsobiacich v skupine ING Group, pod jednotnú značku ING doplnenú o symbol leva. Toto rozhodnutie splnila aj Nationale-Nederlanden poisťovňa, pôsobiaca na Slovensku a od 11. decembra 2000 upravila používanie svojej značky podľa predpísaného vizuálu.

Nationale-Nederlanden poisťovňa, a. s., evidovala k 30. septembru minulého roka 100 000 zmlúv. K tomuto dátumu základné imanie spoločnosti predstavovalo 438 mil. Sk, aktíva vo výške 1 807,8 mil. Sk a rezervy v životnom poistení dosiahli úroveň 1 111,7 mil. Sk. Služby poisťovne zabezpečuje na Slovensku okrem ústredia aj 40 kancelárií v rámci SR. Z nových produktov spoločnosti v oblasti poisťovníctva možno spomenúť skupinové poistenie, poistenie kritických chorôb a detské investičné poistenie.

S. Babincová, foto: V. Benko

Ukazovateľ	Merná jednotka	1997	1998	1999	2000			Unit	Indicator
					9.	10.	11.		
REÁLNA EKONOMIKA									**REAL ECONOMY**
Hrubý domáci produkt [1) 2)]	mld. Sk	615,9*	641,1*	653,3*	500,7*			Sk billion	Gross domestic product [1) 2)]
Medziročná zmena HDP [3)]	%	6,2*	4,1*	1,9*	2,0*			%	Year-on-year change of GDP [3)]
Miera nezamestnanosti [4)]	%	12,5	15,6	19,2	16,6	16,1	16,7	%	Unemployment rate [4)]
Spotrebiteľské ceny [3)]	%	6,4	5,6	14,2	8,7	8,5	8,6	%	Consumer prices [3)]
OBCHODNÁ BILANCIA [2)]									**TRADE BALANCE [2)]**
Vývoz (fob)	mil. Sk	324 017	377 807	423 648	395 016	449 050	502 881	Sk milion	Export (fob)
Dovoz (fob)	mil. Sk	393 973	460 736	468 892	412 056	472 925	534 594	Sk milion	Import (fob)
Saldo	mil. Sk	-69 956	-82 929	-45 244	-17 040	-23 875	-31 713	Sk milion	Balance
PLATOBNÁ BILANCIA [2)]									**BALANCE OF PAYMENTS [2)]**
Bežný účet	mil. Sk	-65 630,0	-74 844,0	-47 544,0	-7 588,3	-13 544,9		Sk milion	Current account
Kapitálový a finančný účet	mil. Sk	58 832,0	67 538,3	77 617,9	47 702,8	46 576,6		Sk milion	Capital and financial account
Celková bilancia	mil. Sk	1 776,2	-19 543,2	30 137,3	48 943,5	44 002,0		Sk milion	Overall balance
DEVÍZOVÉ REZERVY [4)]									**FOREIGN EXCHANGE RESERVES [4)]**
Celkové devízové rezervy	mil. USD	6 488,5	5 957,8	4 372,0	5 869,5	5 326,6	5 477,3	USD milion	Total foreign exchange reserves
Devízové rezervy NBS	mil. USD	3 284,9	2 923,3	3 425,2	4 220,7	3 993,6	4 061,7	USD milion	Official reserves of NBS
ZAHRANIČNÁ ZADLŽENOSŤ [4) 8)]									**FOREIGN DEBT [4) 8)]**
Celková hrubá zahraničná zadlženosť	mld. USD	9,9	11,9	10,5	11,0	10,5		USD billion	Total gross foreign debt
Zahraničná zadlženosť na obyvateľa SR	USD	1 867	2 209	1 944	2 050	1 956		USD	Gross foreign debt per capita
MENOVÉ UKAZOVATELE									**MONETARY INDICATORS**
Devízový kurz [5) 7)]	Sk/USD	33,616	35,242	41,417	49,383	50,957	50,146	Sk/USD	Exchange rate [5) 7)]
Peňažná zásoba [M2] [4) 9)]	mld. Sk	448,4	459,1	508,9	562,8	560,4	560,0	Sk billion	Money supply [M2] [4) 9)]
Medziročná zmena M2 [3) 9)]	%	8,8	2,5	10,9	17,3	14,4	14,4	%	Year-on-year change of M2 [3) 9)]
Úvery podnikom a obyvateľstvu [4) 9)]	mld. Sk	366,2	382,5	397,6	400,1	399,2	393,3	Sk billion	Credit to enterprises and households [4) 9)]
ŠTÁTNY ROZPOČET [2) 4)]									**STATE BUDGET [2) 4)]**
Príjmy	mld. Sk	180,8	177,8	216,7	161,9	180,7	194,1	Sk billion	Revenue
Výdavky	mld. Sk	217,8	197,0	231,4	169,7	192,6	206,7	Sk billion	Expenditure
Saldo	mld. Sk	-37,0	-19,2	-14,7	-7,8	-11,9	-12,6	Sk billion	Balance
PRIMÁRNY TRH									**PRIMARY MARKET**
Priemerná úroková miera									Average interest rate
– jednoročné vklady	%	10,33	11,17	12,31	8,07	7,66	7,60	%	– 12 -month deposits
– krátkodobé úvery	%	17,31	20,61	19,22	12,29	11,60	11,28	%	– short-term loans
– krátkodobé čerpané úvery	%	18,88	19,72	19,48	11,19	10,86	10,99	%	– short-term new loans
PEŇAŽNÝ TRH									**MONEY MARKET**
Úrokové sadzby stanovované Bankovou radou NBS									Interest rates set by the Bank Board of NBS
platnosť od					30.8.2000	29.9.2000	27.10.2000		effective from
1-dňové operácie – sterilizačné	%				6,5	6,5	6,5	%	overnight operations – sterilisation
– refinančné	%				9,5	9,5	9,5	%	– refinancing
2-týždňová limitná sadzba NBS pre štandartný REPO tender					8,25	8,25	8,25	%	2-week limited REPO rate of the standart tender of the NBS
Priemerná úroková miera z medzibank. vkladov (BRIBOR)**									Average interbank deposit interest rate (BRIBOR)**
– overnight	%	24,18	14,41	11,47	7,62	7,47	7,68	%	– overnight
– 7-dňová	%	23,93	15,88	13,24	8,07	7,99	8,03	%	– 7-day
– 14-dňová	%	23,60	16,54	13,56	8,09	8,03	8,07	%	– 14-day
– 1-mesačná	%	23,50	18,39	14,51	8,02	8,00	8,10	%	– 1-month
– 2-mesačná [6)]	%	23,31	19,82	15,16	7,95	7,94	7,97	%	– 2-month [6)]
– 3-mesačná	%	23,18	20,82	15,66	7,91	7,88	7,93	%	– 3-month
– 6-mesačná	%	22,74	22,14	16,23	7,89	7,86	7,89	%	– 6-month
– 9-mesačná	%				7,89	7,82	7,84	%	– 9-month
– 12-mesačná	%				7,90	7,83	7,84	%	– 12-month

1) stále ceny, priemer roka 1995
2) kumulatívne od začiatku roka
3) zmena oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka
4) stav ku koncu obdobia
5) kurz deviza stred, priemer za obdobie
6) rok 1995 priemer za obdobie júl-december
7) od 1. 10 1998 zrušenie fixného kurzového režimu a zavedenie floatingu
8) od 1. 1 1999 zmena metodiky
9) vo fixnom východiskovom kurze k 1. 1. 1993
* predbežné údaje
** od 29. 5. do 15. 10. 1997 „Monitoring úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozít v SR"

1) Constant prices, average for 1995
2) Cumulative figures since the beginning of the year
3) Change compared with the same period of previous year
4) As the end of period
5) Midpoint rate, average of period
6) Year 1995 average of period July-December
7) The fixed foreign exchange regime repleaced by floating, since 1. 10. 1998
8) Change of the methodology since 1. 1 1999
9) At fixed initial exchange rate as of 1. 1 1993
* Preliminary data
** From 29. 5. to 15. 10. 1997 'Monitoring of interest rates on Slovakia's interbank deposit market'

FORECAST OF ECONOMIC DEVELOPMENT IN SLOVAKIA FOR 2001 WITH AN OUTLOOK UNTIL 2004

RNDr. Viliam Páleník, PhD., Ing. Vladimír Kvetan, Ing. Jaroslav Vokoun
Institute for the Slovak and World Economy, Slovak Academy of Sciences (SAV), Bratislava

In the article, we present the results of a forecast made at the Institute for the Slovak and Global Economy of the Slovak Academy of Sciences (SAV) at the request of NBS in October 2000, with the aim of identifying the current and future trends in economic development. The forecast was made using an IWSE00q3 macroeconomic model developed at SAV, which contains 178 equations, of which 135 are identities and 43 are of stochastic nature. We used a database consisting of 365 time series including 78 exogenous and dummy variables, covering the period from the 1st quarter of 1993 to the 2nd quarter of 2000.

The forecast of macroeconomic development in Slovakia for 2001 with a medium-term outlook until 2004 consists of several parts. Since the forecast of future trends is determined by the forecast for 2000 (data are published with a certain delay) and the expected development of some indicators, we must first clarify the meaning of the indicators. An important part of the forecast is definition of the assumptions and forecasts of future development in the external and internal economic environment, for their alternative development would logically lead to a different forecast. The core of the work is the forecast itself, divided into several correlative parts, with the focus being on monetary development, and naturally on gross domestic product and its components in accordance with the goals of the forecast.

Economic environment in Slovakia in 2000

During the first half of 2000, the development of aggregate variables was significantly affected by increases in the values of price indices. This confirmed the assumption of the NBS that increases in regulated prices have an insignificant effect on consumer price levels since they are being dampened by market factors. On the other hand, the market was affected by the policy pursued by the NBS. A marked change compared with the past is the steep increase in producer prices.

Of external factors, economic development was most affected by the strength of the US dollar and the continued rise in oil prices on the world market. The increase in oil prices was not offset by the effect of reduced interest rates due to anomalies in the competitive environment on the Slovak market for oil products. The continued economic boom in EU countries and the stabilisation of export-oriented companies in Slovakia had contributed to the accelerated growth in exports. An accompanying phenomenon was the growth in the profits of companies with a favourable effect on the State budget. The growth in exports and fall in internal demand positively affected the size of the trade deficit, which diminished still further. The change in the behaviour of companies led to such a steep increase in the rate of unemployment that the government had to intervene by supporting public works in order to mitigate the effects of negative trends in this area.

By the end of 2000, GDP is expected to have grown by 2.1% on a year-on-year basis. Household consumption will have fallen by 1.9% as a result of a fall in real income and employment. The maintenance of a relatively small budget deficit could lead to a 2.7% fall in public consumption. Gross capital formation continued to decline as a result of restrictions placed on the acquisition of funds, instability of numerous companies, and the decline in public investment. In the case of such a development in domestic demand, the internal economy will be a long way from being on a 'fast track'. According to our estimate, domestic demand will have fallen by 3.3% by the end of 2000. Economic growth will again be the result of positive development in foreign trade. The results of the reactions of exporters to the boom in the economies of our major trading partners will not be dampened by a high increase in imports to the same extent as in the past. As a result, exports are expected to grow by 17.6% and imports by 9.0%. The risk is that the previous course of development may be distorted by restrictions in the form of institutional barriers, inadequate involvement of foreign investors, etc. With the reduction or removal of the barriers, imports should begin to grow again.

Assumptions and forecasts of future developments in the internal economic environment

The economic situation in the SR is characterised by imbalances manifesting in the form of a budget deficit, trade deficit, high unemployment rate, and increased inflation. At the macroeconomic level, imbalances are reflected in the losses of companies, their high indebtedness and insolvency. The medium-term outlook will be marked by the next political cycle and the priorities of the new government, which will influence developments after 2002. We foresee that the consolidation of companies will be rather slow; this will have an unfavourable effect on overall economic development. We do not expect a marked increase in the competitiveness of producers on the domestic market. We assume that the high import-intensity of production will persist. Significant means of protection against foreign competition will be the small size of the market, the low purchasing power of households, and the exchange rate of the Slovak crown.

The slow change in the output of industrial companies is ref-

lected in the development of employment. The solution of chronic business problems will not contribute to the creation of new jobs. The unemployment rate was predicted without taking into account the possible prolongation of the age of retirement. We suppose that future general agreements will guarantee that the development of wages will reflect the rate of inflation and the terms of general agreements. In 2001, the redemption of NPF bonds will also help to maintain the level of final household consumption.

In the forecast, we assume that adjustments to regulated prices and changes to tax rates will not be made to the same extent as in the first half of 1999, or at the beginning of 2000. The future development of the crown's exchange rate and the nature of monetary policy are also expected to have an anti-inflationary effect. In the area of import prices, the marked rise in the price of oil is not expected to continue. The stagnation in retail sales, coupled with the trend in industrial production, the volume of domestic credit, and the fall in real wages, do not create conditions for demand-pull inflation.

In the next few years, monetary policy will probably follow the trend from previous years. This means that monetary policy will be neutral or slightly restrictive in 2001, and will be affected by two specific processes – the risk involved in the budget deficit and the behaviour of the population in dealing with income from NPF bonds.

The considerably lower deficit in the current account and its coverage by foreign direct investments, coupled with favourable development in the other components of the capital and financial account, will create conditions for stable and appreciating exchange rate development. However, the trend of depreciation in the crown will continue as a result of export promotion. In nominal terms, we expect an annual depreciation of roughly 3% in the Slovak crown.

According to the plans of the Government, the budget deficit will be increased in 2001 and then, in 2002 and 2003, reduced to the level of 1999. Public debt will increase until 2003. A risk factor in public finance will be the need to cover new requirements and liabilities, for example in connection with the process of association and reform in public administration. However, we assume that the changes will be rather slow since priority will be given to the social acceptability and feasibility of the reform.

According to current signals, the pace of economic growth in EU countries and the USA is likely to slow slightly in 2001 compared with the current rate. An OECD forecast expects a 3% growth in GDP in 2001. As the difference between the dynamics of growth in the USA and the euro-zone diminishes, the exchange rates of USD and EUR are expected to get closer to one another. Pessimistic voices put greater emphasis on the effects of increased oil prices, so reducing the estimate of future growth. The slowdown in the rate of growth in 2001 will contribute to a favourable course of economic development with sustainable growth and low inflation. On the basis of this, we assume that the boom in the economies of our major trading partners will continue. In Slovakia, the balance of foreign trade will depend mainly on the competitiveness of domestic producers and exporters.

Forecast of Development for 2001 with an Outlook until 2004

Inflation

The main factor acting as a brake on inflation will be the nature of monetary policy. An anti-inflationary effect will also be exerted by the rise in import prices. This rise will be generated mainly by the expected increase in the world prices of foodstuffs and raw materials. The factors that will affect the development of prices, are the rise in nominal wages and price deregulation.

With regard to these assumptions, the average rate of year-on-year inflation is expected to reach 7.7% in 2001. In the following period, inflation is expected to follow a similar course of development.

Labour Market

The ongoing privatisation and restructuring will be accompanied by job cuts. The overall economic environment does not provide a sufficient impetus for a marked increase in demand for work. We are of the opinion that new job opportunities will not compensate a fall in the number of jobs. According to data from the statistical record, the number of people working in the economy will fall by 0.6%, to 1.94 millions. According to sampling survey, the number of employees will fall by 0.5%, to 2.08 millions. Although the level of employment is not expected to fall further after 2001, any moderate increase will simply lead to a form of job stagnation.

The moderate fall in demand for work expected in 2001 will increase the rate of unemployment determined on the basis of random sampling, to a level of 18.9%. The gradual improvement in the situation on the labour market in the years 2002 — 2004 will lead to a fall in the rate of unemployment, to below 18.6%.

By the end of 2000, wages are expected to have risen by only 9% compared with 1999, which represents a fall of 3% in real wages at a 12% rate of inflation. The revival of the economy and the pre-election period will contribute 12% to the growth in nominal wages in 2001. Taking inflation into consideration, real wages would increase by 4%. During the following period, the level of real wages is expected to rise by about 1%.

Foreign Trade and Balance of Payments

In future, the imports and exports of goods and services are expected to grow at a rate reduced by various factors. The balance of foreign trade will be negatively affected by the cancellation of the surcharge on imports. We assume that the rate of growth in the exports of goods and services will slow to 9.6% (at constant prices) in 2001, compared with 17.6% projected for 2000. In 2001, the rate of growth in the imports of goods and services will be at the level of 2000 (i.e. 9.1%). This development may be expected as a result of an increase in domestic consumption, which is mainly satisfied in Slovakia by imports. Thus the nominal deficit in foreign trade will deteriorate slightly in 2001 (to Sk –17 billion), but its share in GDP will remain unchanged. Compared with the values of trade deficits in the years 1996 to 1999, the balance of trade will follow a positive trend of development.

During the period 2001 – 2004, the exports of goods and ser-

vices will grow at a rate of 6.4 to 6.9% per annum (at constant prices). However, the rate of growth may be accelerated by various factors. One of them is the expected increase in the competitiveness of Slovak producers or accelerated depreciation in the exchange rate of the Slovak crown against the US dollar, in excess of 3% per annum. The rate of growth in imports will also reach 6 to 7% (at constant prices). Imports will be affected considerably by the development of domestic demand and the import-intensity of export production.

In 2001, the balance of services is expected to fall slightly (to Sk 15 billion), due mainly to the coming to a halt of the appreciation in the US dollar. The balance of services may result in a surplus at the end of the period under analysis. The balance of payments on current account will remain in deficit. We assume that the capital and financial account will generate a surplus and will contribute significantly to the surplus in the balance of payments. We expect that the surplus in the capital and financial account will be affected mainly by the inflow of foreign capital in the form of direct investment and loans received from abroad.

Monetary Development

In the light of the amount of cash needed to satisfy demand for financial transactions, we expect that the M1 monetary aggregate will grow by 7.2%. In the following years, the volume of M1 will grow by 6 to 7% as a result of the expected development in deposit rates and the proliferation of financial transactions (in connection with the growth in nominal incomes and the economy in general).

The volume of currency outside banks (M0), which is a subaggregate of M1, is not expected to be affected by the development of interest rates on time deposits. The marked rise in 1999 (15.5%) was caused by transition to the year 2000 (in November 1999 only +4.2%), in 2000 we expect a more stable development with a rise of 6.4%. In 2001, we expect the volume of currency outside bank vaults to grow to Sk 65 billion, at a rate of 7.0%. In the ensuing years under review, the rate of growth will range from 6 to 7%.

During the period under analysis, the demand deposits of households are expected to grow year-on-year by 5 to 6%. The growth in nominal aggregate demand will increase the volume of transactions, as a result of which the volume of demand deposits held by businesses (including insurance companies) will grow by 10.6% in 2001. Over the following period, we expect these deposits to grow at a rate of 6 to 10% on a year-on-year basis.

In the household sector, the volume of time deposits will show a tendency to grow, but at a slower rate than in previous years. This is anticipated by the fall in employment and real wages in 1999 and 2000. After an increase of 15.8% in 1998 and 12.7% in 1999, the time deposits of households are expected to grow by only 6.2% in 2000. This is closely connected with a fall in interest rates on time deposits. For the years 2001 to 2004, we predict a growth of 13 to 15% for these deposits.

After a fall of 21% induced by fears of devaluation in 1998, the time deposits of enterprises grew in volume by 29% in 1999. As a result of exchange rate stabilisation and improvement in the economic situation of companies, we assume that the volume of time deposits held by businesses (including insurance companies) will double in 2000. During the following period, the rate of growth will range from 10 to 12%.

The forecast of liquid liabilities included in the monetary survey (at current exchange rates) indicates that the M2 monetary aggregate will reach Sk 649 billion (at current rates) in 2001, representing a year-on-year increase of 9.1%. With regard to the rate of growth in nominal GDP (10.4%), the monetary policy applied may be regarded as neutral or moderately restrictive. In the years 2002 to 2004, the rate of growth in the M2 money supply is expected to reach 10 to 11%.

In the structure of M2, the share of the M1 aggregate is expected to decrease (from 28% in 2000 to 25% in 2004), due to preference as to time deposits, while the share of currency outside banks (M0) will also record a moderate decrease. The share of quasi-money (MQ) will increase from 72% in 2000 to 75% in 2004. At the same time, the share of time deposits of households in the M2 money supply will increase to 49% in 2004, from 43% in 2000.

In 2001, the volume of bank lending to households and enterprises is expected to reach Sk 453 billion, representing a year-on-year increase of 6.4%. In our opinion, the rate of growth in loans to households and enterprises will reach 6 to 8%, due to improvement in budgetary performance and the shift to a neutral or slightly expansive monetary policy. If we take price developments into account, the actual volume of loans will remain stagnant.

Gross Domestic Product

The actual development of the economy is marked by numerous restrictions. Growth is generated exclusively by the surplus of exports over imports, since all the components of domestic demand recorded a decline. Economic development in 2000 was considerably weakened by price dynamics, which reached a level that has not been seen in the Slovak economy for a long time. The results of the forecast are given at constant 1995 prices. The table shows the predicted values of main macroeconomic indicators.

The forecast is based on the expected course of development in 2000. A factor of growth in the Slovak economy in 2001 will be the reduced level of inflation. The slow rate of growth in domestic demand (1.7%) will still not generate an appropriate increase in the pace of economic growth. After 2002, an increase of 2.4 to 3.8% in domestic demand will stimulate a similar growth in GDP, which will be slightly modified by an accelerated growth in imports in 2004. The growth in internal demand will not reach the extreme figures of 1996 and 1998, which means it will contribute to the dampening of economic imbalances. The rate of GDP growth will still not reach the level of 5%, so we will not approach the parameters of EU countries. Economic growth based on the growth of internal demand must be supported by an increase in the competitiveness of domestic companies and a weakening in the non-market stimuli of demand. The NBS is also supposed to react with a shorter delay than in the past (mainly in exchange rate policy).

The budget deficit will also help to maintain the purchasing power of consumers. The estimated rate of growth in household consumption (0.6% in 2001) is expected to mark a new level in the development of the household sector. A factor of increase in

Predicted values of main macroeconomic indicators

Indicator	2001	2002	2003	2004
Inflation rate (%)	7.7	7.8	7.4	7.7
Average number of people working in the Slovak economy (in millions)	1.94	1.95	1.96	1.97
Number of employees (in millions) (according to sampling survey)	2.08	2.08	2.10	2.13
Unemployment rate in % (according to sampling survey)	19.8	19.5	19.0	18.6
Average monthly wage in the Slovak economy (in Sk)	13,128	14,326	15,554	16,912
Balance of exports / imports and services (at current prices)	-16.6	-17.8	-21.8	-23.8
Liquid liabilities M2 (in billions of Sk)	648.9	714.0	786.1	869.8
Gross domestic product (in billions of Sk, at const. 1995 prices)	682.1	699.6	718.0	742.5
Rate of growth in GDP (in %, at constant 1995 prices)	2.2	2.6	2.6	3.4
Final household consumption (rate of growth in %, at constant 1995 prices)	0.6	0.7	1.1	1.3
Final consumption in state administration (rate of growth in %, at constant 1995 prices)	2.4	1.4	1.0	2.5
Gross capital formation (in %, at constant 1995 prices)	3.0	5.7	5.9	8.2

the dynamics of growth will be the redemption of NPF (National Property Fund) bonds and a subsequent rise in consumption over savings. The increase in household consumption will be hindered by negative factors on the labour market. Developments in the area of employment and wages will not be supported by an acceleration in the dynamics of growth in household consumption over the years 2002 to 2004. This will lead to a decrease in the share of household consumption in GDP.

Chart: Rates of growth in GDP components

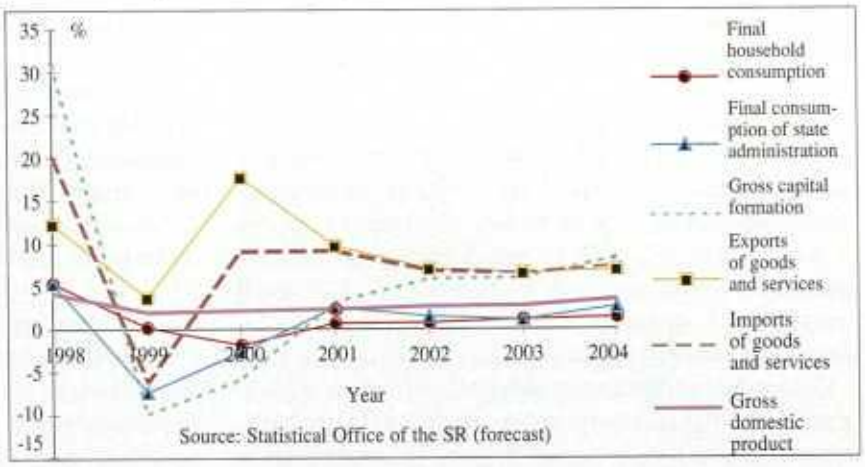

Source: Statistical Office of the SR (forecast)

In 2001, consumption in public administration will be supported by an increase in the size of fiscal deficit, to the proposed Sk 37.8 billion. In the following years, the level of public consumption will depend on the priorities of the government with regard to transition and accession to NATO and the EU. In 2004, the proportion of consumption in state administration to GDP is expected to decrease to 18.7%.

Compared with the previous trend of development, a positive factor will be a halt in the decline in gross capital formation. The expected damping of the demand for investment will hinder the acceleration in the dynamics of investment. The most significant positive effect of the restriction on investment will be a reduction in the pressure on imports. Some uncertainty in the forecast of gross capital formation is caused by the difficulty of estimating the volume of capital expenditure from the State budget and the inflow of foreign capital. Competitiveness on the domestic and foreign markets requires an increase in gross capital formation, from 3.0% in 2001 to 8.2% in 2004. This would cause the share of gross capital formation in GDP to increase to 33.2% in 2004.

The expected boom in the world economy, combined with an increase in the competitiveness of Slovak exporters, will create a basis for a 9.6% growth in exports in 2001. In the years 2002 to 2004, exports are expected to grow at a rate of 6.4 to 6.9%. Restriction on imports in the form of reduction in the dynamics of internal demand will generate a growth of 9.1% in imports in 2001; compared with 6.5 to 7.4% in the years 2002 to 2004. Imports are expected to grow as a result of an increase in the participation of foreign investors and a reduction in import barriers. The slowdown in the dynamics of internal demand and the maintenance of competitiveness on foreign markets should lead to a positive balance of trade in goods and services, ranging from Sk 16.2 billion to Sk 18.9 billion (at constant 1995 prices).

The rate of growth in GDP will remain at the level of 2 to 3% due to the slow revival of the Slovak economy and a stable growth in imports.

Conclusion

The continuation of transition will lead to a slowdown in the rate of economic growth, but the consequence is the creation of standard relations and a balanced course of development. An increase in the dynamics of economic growth based on a marked growth in internal demand must be accompanied by an increase in the competitiveness of domestic companies and a weakening of non-market stimuli to demand.

The fulfillment of goals in the area of inflation requires that monetary and fiscal policies be properly coordinated. Joint efforts are required for the consolidation of corporate finances and improvement in the functioning of the largest banks. In connection with the country's entry into OECD, Slovakia accepted certain obligations, the fulfillment of which requires a sea-change in the philosophy of Slovak institutions. The correct timing of individual liberalisation measures is a prerequisite for the success of the entire process.

REVIEW OF SLOVAKIA'S ACCESSION TO THE OECD

LIBERALIZATION PROGRESS COMPARISONS BETWEEN SLOVAKIA, CZECH REPUBLIC, POLAND AND HUNGARY

Katarína Trajlinková, National bank of Slovakia

Slovakia's accession to the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), a Paris-based grouping of the world's most advanced economies, has been a fixture on the top priorities list in Slovak government's economic and foreign policy agenda. Coming on heels of a spell of increased integration efforts in 1999 and Slovakia's eventual entry in OECD in 2000, this paper takes a brief evaluation of the process. In addition, it seeks to draw comparisons between the progress made in capital movement liberalization in Slovakia, Czech Republic, Hungary and Poland.

During the accession process, Slovakia had to assume and implement the obligations of membership in a number of areas and go through a series of examinations by several OECD committees (e.g. Working Parties on Taxes, Insurance Committee, etc.). However, from the National Bank of Slovakia's (NBS) point of view, it is most important to look at the issue of capital transactions and examinations carried out by the CIME/CMIT committees (Committee on International Investment and Multinational Enterprises, and the Committee on Capital Movements and Invisible Transactions) which have played a critical part on Slovakia's way to the OECD.

This paper breaks down into three parts, the first containing a short description of the OECD, followed by a section dealing with the process of Slovakia's accession to the OECD and featuring a liberalization schedule for restrictions to be removed over the next few years. The last part rounds up the state of liberalization in the Czech Republic, Hungary and Poland. An easy-to-read timetable of Slovakia's financial liberalization is also included.

OECD History

OECD is one of those international organizations, which require their member countries to observe a specific set of rules and strive for defined objectives. As the OECD[1] Agreement1 says, the aim is to achieve the highest sustainable economic growth and employment and a rising standard of living in member countries, while maintaining financial stability, and thus to contribute to the development of the world economy. OECD member countries today produce two-thirds of the world's goods and services. Thi s club of like-minded countries is open to any country sharing and respecting the above principles.

The forerunner of the OECD was the Organization for European Economic Co-operation (OEEC) formed in 1948 to administer post-war reconstruction aid under the Marshall Plan and the European Economic Cooperation Conference. Since then, the Organization's vocation has been to promote cooperation between its member countries and foster trade relations in Europe in general by discarding tariffs and other barriers to free trade. It was around the time of its establishment that the first notions of a customs union or free trade zone started to take shape.

The accession of the United States and Canada in 1961 turned the OEED into a global group (OECD), this status reinforced by Japan, Australia and New Zealand which signed up later on. By admitting Mexico, a country that can still be considered a developing economy, OECD's focus expanded to countries seen as a possible source of additional benefits. On July 8, 1994, the OECD Council, at a ministerial level, initiated talks with the Visegrad 4 countries to see how they complied with membership obligations in anticipation of their accession in the near future.

Slovakia's Road to the OECD

The Slovak government made its official application for OECD membership along with the other V4 countries on February 28, 1994. Five moths later, on July 29, 1994, the OECD Council, at a ministerial level, decided to launch accession talks with Slovakia. Cooperation between Slovakia and the OECD has been underway since 1993 under the Partners in Transition program (in place since 1991 for former Czechoslovakia) designed to prepare candidate countries for their integration. Apart from assistance in d esigning its

[1]The OECD Convention, signed in Paris on December 14, 1960, and in force since September 30, 1961, is the fundamental document laying down the following provisions:

- the Organization's objectives and ways to achieve them;
- decision-making procedures;
- designation of the OECD Council as the Organization's supreme body;
- designation of the Secretary-General as the Organization's chief executive officer;
- the Convention's effective dates and accession of new members;
- the Organization's headquarters set in Paris;
- legal capacity, privileges, exemptions and immunities of the Organization.

There are several committees and working groups operating under the OECD Council, focusing on specific issues and drafting documents which, once approved by the Council, represent recommendations to member countries.

OECD member countries with respective dates of accession

Belgium	30. 9. 1961	Switzerland	30. 9. 1961
Denmark	30. 9. 1961	Italy	30. 9. 1961
France	30. 9. 1961	Turkey	30. 9. 1961
Greece	30. 9. 1961	United Kingdom	30. 9. 1961
Netherlands	30. 9. 1961	USA	30. 9. 1961
Ireland	30. 9. 1961	Japan	28. 4. 1964
Iceland	30. 9. 1961	Finland	28. 1. 1969
Canada	30. 9. 1961	Australia	7. 6. 1971
Luxembourg	30. 9. 1961	New Zealand	29. 5. 1973
Germany	30. 9. 1961	Mexico	18. 5. 1994
Norway	30. 9. 1961	Czech Republic	21. 12. 1995
Portugal	30. 9. 1961	Hungary	7. 5. 1996
Austria	30. 9. 1961	Poland	22. 11. 1996
Spain	30. 9. 1961	Korea	12. 12. 1996
Sweden	30. 9. 1961	Slovakia	14. 12. 2000

economic policies, the OECD allowed Slovakia to attend its working groups meetings as an observer.

One of the critical questions that had to be answered on Slovakia's way to the OECD was whether it was ready to assume the obligations in the field of international investments and free movement of capital and services in the extent required from a future OECD member. All the matters related to these two areas are addressed by the Committee on International Investments and Multinational Enterprises (CIME) and the Committee on Capital Movements and Invisible Transactions (CMIT). The findings of Slova kia's first assessment by the CIME/CMIT in July 1996 have been reported in a document entitled „Conclusions of the Chairman of a Joint CIME/CMIT Meeting with the Slovak Republic held on July 2 – 3, 1996„ (hereinafter the "Chairman's Conclusions„), in which the committees noted that the number and extent of objections to OECD's Liberalization Codes was too large for a would-be OECD member.

The degree of liberalization Slovakia had attained by July 1996 is clear to see from the liberalization timetable shown in the financial liberalization schedule (direct investments in EU countries only). The truth is that actual liberalization action was not taken until December 1, 1996, a little later than the September 30, 1996, promise made during the first examination.

The Slovak government's resolution No. 775 entitled "Specific Action Proposed to Implement the Chairman's Conclusions on the Joint CIME/CMIT Meeting with the Slovak Republic held on July 2 – 3, 1996„ adopted on November 19, 1996, set out specific steps that had to be taken if the country were to pass the second examination by the CIME/CMIT. In years that followed, most of the proposals outlined in the resolution failed to materialize, or were just partly fulfilled. It was because Slovakia missed the d eadline its top officials committed to at meetings with the OECD that made several member countries turn skeptical and demand more bulletproof guarantees than they would normally require from other recently admitted newcomers.[2]

Even though Slovakia has duly delivered the room documents[3] at regular CIME/CMIT meetings, the OECD Secretariat would not authorize Slovakia's second CIME/CMIT examination before it sent an Official Response to the Chairman's Conclusions. The Official Response, taking 3 years since the 1st examination to be passed by the government (December 1, 1999), considerably speeded up accession talks. The CIME/CMIT meeting of April 27, 2000, with an agenda including Slovakia's 2nd examination, reviewed and ap preciated its progress based on practical and legislative changes adopted by the Slovak government, and proposed to the OECD Council to accept Slovakia for a full member (subject to the resolution of an outstanding disagreement with clause H/1 – Films – in the Liberalization Codes). Eventually, the disputed issue had been settled just hours before Slovakia was offered to become OECD's 30th member (July 28, 2000) at negotiations over audiovisual products with France and the European Commission facing off the United States.

The accession process also involved assessments of tax and environmental policies, as well as an examination by the Trade Committee. Even though the full battery of tests have been completed in the 1995 – 1998 period, an update was required due to a long period passed until talks resumed.

Before the final decision could be made to invite Slovakia to join the OECD, the OECD Council had to discuss Slovakia's position regarding not only the Liberalization Codes, but some other norms too, including decisions, recommendations and other instruments in force. The resulting assessment, summarized in a so-called Memorandum, was subsequently reviewed by Slovak authorities and the Council for Cooperation with the OECD in April 2000.

With OECD's invitation handed out to Slovakia, it was the Slovak government's turn to declare its agreement on accession to the OECD Convention. The Agreement on Invitation for Slovakia to accede to the OECD Convention, signed on September 28, 2000, in Paris by the Slovak foreign minister and OECD's Secretary- General, contains both the Slovak Government's Stance on assuming Slovakia's obligations under OECD membership and the OECD Council's invitation for Slovakia to join the Organization. For Slov akia to accede to the OECD Convention, the act had to be approved by the Slovak National Council (October 26, 2000) and ratified by the Slovak president. It was not until the moment of accession to the Convention and the moment the ratification deed was deposited with the official depositary (the French government) on December 14, 2000, that Slovakia officially became OECD's 30th member.

[2]At the same time, OECD members started to pay greater attention to macroeconomic stability of candidate countries and their ability to implement reforms in the liberalization process. Following the accession of Mexico, Czech Republic, Hungary, Poland and Korea, several failures to live up to their promises prompted the OECD to tighten the criteria for new candidates (e.g. Czech Republic's received a critical review in CIME/CMIT's compliance check carried out two years after it had joined the OECD in 1995).

[3]Documents delivered at OECD meetings.

Financial Liberalization in Slovakia

Slovakia has pursued a step-by-step strategy in financial liberalization based on generally accepted principles: a prior liberalization of the long-term to short-term flows within capital and financial accounts, preference of inflows to outflows, foreign direct investments to financial credits, and the liberalization of the most risky items as the last.

In July 1996, as the 1st CIME/CMIT examination was underway, Slovakia vowed to scrap restrictions on capital movements by end-2000. At that time, the CIME/CMIT found that in case of Slovakia the remaining number of reservations to OECD's Liberalization Codes was excessive. In December 1996, Slovakia did ease its grip on direct investments in OECD member countries, long-term financial credits (credits granted to non-residents based in OECD member country with maturity over 5 years, credits received f rom non-residents with maturity over 3 years), trade credits, and real estate acquisition by residents in OECD member countries. After this initial liberalization spree, Slovakia's accession process slowed down and it was obvious the deadline for total capital liberalization (2000) would be missed.

An amendment of the Foreign Exchange Act, taking force in April 1998, marked yet another step towards full liberalization, allowing branches of foreign banks to acquire real estate in the Slovak Republic necessary for their operations. However, there still was a 10-year retention period limiting foreign bank branches desiring to sell or let the property. Other items liberalized included issues and introductions of foreign securities to the domestic market, provided the issuer was incorporated in an OECD member country and its securities were traded on a main foreign stock exchange, as well as OECD government bonds. At the same time, residents were allowed to trade in these securities. April 1998 saw the abolition of a surrender requirement according to which domestic legal persons were obliged to sell off any foreign currency acquired to authorized foreign exchange entities.

Keeping up its increased OECD accession momentum from 1999, in early 2000 Slovakia adopted another amendment to the Foreign Exchange Act and a new related implementing decree. Based on this legislation, the country was able to lift the remaining restrictions on medium and long-term capital transactions: financial credits and securing of obligations with maturity over 1 year, issue of domestic debt securities abroad with maturity over 1 year, as well as real estate acquisitions in the Slovak Republic for all branches of foreign financial institutions (banks, insurance companies, securities dealers and collective investment companies). Transaction with foreign securities, liberalized in April 1998 for OECD countries, were also opened to issuers from non-OECD countries.

The Foreign Exchange Act amendment helped streamline the law-making procedure by extending the application of the aforesaid decree to all operations, except for domestic real estate acquisitions. This means that any future liberalization actions (other than those related to real estate) will only require a revision to the decree, not to the Foreign Exchange Act itself.

Further capital liberation came on January 1, 2001, when the latest Foreign Exchange Act amendment and a related Implementing Decree went into force, releasing financial credits and securing of obligations with maturity up to 1 year. The latest move also freed real estate acquisitions in the Slovak Republic (foreign direct investments) as required under the European Accession Agreement. Under the Accession Agreement, in effect since February 1, 1995, „The Slovak Republic shall grant the rights to ac quire, use, rent and sell real property, where necessary for the conduct of the economic activities for which they are established, to branches and agencies established in the Slovak Republic of Community companies at the latest by the end of the sixth year following the entry into force of this Agreement." Under this provision, however, the right to engage in real estate operations is limited to EU-based companies. Slovakia has committed to extend its obligations assumed under the said agreement to non-EU OECD members too (Slovak government resolution No. 214 of March 19, 1996)[4].

In addition to real estate acquisitions, direct foreign investments are still restricted in the energy[5] and aviation[6] sectors. Further restraints applying to lotteries and similar games[7] have been addressed by an amendment to the Act on Lotteries and Similar Games, which became effective on January 1, 2001, dropping the required government stake in casino operators, and removing the ceiling on foreigners' participating interest in lottery and casino operators. A revised Stock Exchange Act and Securi ties Act, taking force on November 1, 2000, abolished the restrictions on direct foreign investments in the stock exchange and the Securities Center.[8]

Further liberalization action is planned over a period of 3 years. A liberalization move slated for the end of 2001 is set to extend the right to conduct foreign securities operations to issuers whose securities are traded on OTC markets. A more

[4]A similar situation occurred in the liberalization of direct outgoing foreign investments. After the said agreement took effect, liberalization of direct investments in EU countries was extended to all OECD members by a decree to the Foreign Exchange Act adopted on December 1, 1996.

[5]Energy industry business licenses may only be granted to natural persons residing or legal persons incorporated in the Slovak Republic (restriction to be retired on December 31, 2003).

[6]Aviation licenses may be granted to a domestic airline provided that, if a legal person, foreign persons hold less than 50% of its assets, or if a natural person, he/she has Slovak nationality and permanent residence in the Slovak Republic (no specific liberalization deadline set in this particular sector).

[7]Previously, lotteries and similar games could only be operated by legal persons incorporated in Slovakia with no foreign stakeholders. A casino license was only available to legal persons, in which the state, or a partly state-owned legal person, held no less than 51%.

[8]Foreign investors and legal persons incorporated in Slovakia with a foreign capital participation in excess of 50% of registered equity capital were only allowed to acquire stock exchange shares with nominal value not exceeding one-third of its registered capital. Foreign participation in the Securities Center capital was not allowed to surpass 25%.

extensive liberalization sweep scheduled for end-2002 should leave securities transactions and financial derivatives absolutely unrestricted. The end of 2003 should bring about a liberalization of deposit transactions, cancel the transfer obligation, and fre e up foreign currency operations.

As soon as that treatment is complete, Slovakia's capital and financial account is bound to be fully liberalized in relation to OECD countries. Some restrictions will remain in domestic real estate acquisition for entities yet excluded from liberalization. Depending on Slovakia's EU accession process, these operations should be liberalized as follows:

• with effect from the date of Slovakia's accession to the EU, but no later than January 31, 2005 – acquisition of ownership rights to real estate located in Slovakia required for business operations by non-resident individual entrepreneurs from the European Economic Area (EEA)[9] and OECD;

• with effect from the date of Slovakia's accession to the EU, but no later than January 31, 2005 – acquisition of ownership rights to real estate located in Slovakia by EEA and OECD companies and nationals, except for real estate subject to a transitional period[10].

Financial Liberalization in Slovakia

February 1, 1995

• direct investments in European Union member states

December 1, 1996

• direct investments in OECD member countries

• acquisition of real estate by residents in OECD member countries

• export and import of banknotes and coins denominated in the Slovak or a foreign currency - reporting requirement for sums in excess of SKK 150,000 (travelers) or SKK 20,000 (postal items)

• financial credits granted by residents to non-residents based in an OECD member country with maturity over 5 years

• financial credits received by residents from non-residents with maturity over 3 years

April 1, 1998

• issues of foreign securities on trading in Slovakia or their introduction on domestic market, provided that the issuer is based in an OECD member country and its securities are traded on a main foreign stock exchange, or if the securities are government bonds of an OECD member country

• permission for residents to trade with the aforementioned securities

• abolishment of surrender requirement

• branches of foreign banks – acquisition of the right of ownership to real estate located in the country, which is indispensable as operational premises for the conduct of the business activities if such real estate is acquired under a general contract (transfer of such real estate to another person allowed after 10 years from the date of its acquisition)

January 1, 2000

• securities operations mentioned under the April 1, 1998, extended to non-OECD countries

• issues of domestic debt securities abroad with maturity over 1 year

• financial credits granted by residents to non-residents based in an OECD member country with maturity over 1 year

• financial credits received by residents from non-residents with maturity over 1 year

• sureties, guarantees and financial back-up facilities with maturity over 1 year

• non-resident financial institutions (banks, insurance companies, securities dealers and collective investment companies) – acquisition of the right of ownership to real estate located in the country, which is indispensable as operational premises for the conduct of the business activities

January 1, 2001

• acceptance and granting of financial credits with maturity under 1 year

• sureties, guarantees and financial back-up facilities with maturity under 1 year

• non-resident based in EU or OECD member country with the organizational unit established in the country for the conduct of the economic activities – acquisition of the right of ownership to real estate located in the country, which is indispensable as operational premises for that organizational unit

Future liberalization actions

2001

• securities operations in OTC markets

2002

• liberalization of financial derivatives and remaining restrictions on securities

2003

• abolition of the transfer requirement and liberalization of foreign currency operations

To be continued in No. 3/2001

[9]The EEA consists of the 15 EU member states and Iceland, Norway and Liechtenstein. Since the EU has concluded free capital movement agreements with the non-EU EEA members, it requires candidate countries to liberalize their capital transactions with these countries as well (note: Liechtenstein is not an OECD member).

[10]In negotiation chapter 4 – Free Capital Movement – Slovakia demands:

• a 5-year interim period starting on the date of its EU accession applicable to the acquisition of ownership rights to real estate used as secondary residence by EEA citizens;

• a 10-year interim period starting on the date of its EU accession applicable to the acquisition of farm and forest land used as secondary residence by EEA citizens and companies.

THE NATIONAL BANK OF SLOVAKIA AND ITS LEGISLATIVE ACTIVITY

The National Bank of Slovakia was formed as the central bank of the Slovak Republic on 1 January 1993, pursuant to the Act of the National Council of the Slovak Republic No. 566/1992 Zb. on the National Bank of Slovakia (hereinafter the „Act on the National Bank of Slovakia"). It is a classic central bank, which has the legal status of a public institution. Under the Act on the National Bank of Slovakia, it performs all the basic functions of a central bank of the state. This means that it operates as an issuing bank, a banks' banker, and a bank for the government, and it also manages the foreign exchange reserves of the Slovak Republic. It also encompasses banking supervision over commercial banks carrying out their activities on the basis of an authorisation granted by the National Bank of Slovakia under Banking Act No. 21/1992 Zb., as amended by subsequent legislation.

Considering the fact that the principal and essential task of the National Bank of Slovakia is to ensure the stability of currency, the independence of the National Bank of Slovakia from the operations of governmental authorities had to be laid down in the Act on the NBS. It performs its tasks independently of instructions from the Government, while supporting the Government's economic policy.

Another fact attesting to the independence of the National Bank of Slovakia is its operation under the budget approved exclusively by the Banking Board of the National Bank of Slovakia, without any intervention from other governmental authorities, By virtue of the need to control its activities, the National Bank of Slovakia is obligated to submit to the National Council of the Slovak Republic a semi-annual report on monetary developments in the Slovak Republic and an annual report on the results of its operations. The annual financial statements of the National Bank of Slovakia are reviewed by two auditors appointed by the Supreme Inspection Office of the Slovak Republic.

The special position of the National Bank of Slovakia in the area of banking, foreign exchange controls, currency and money circulation is also underscored by the fact that it was vested with **legislative powers** in these areas under the Act on the NBS.

Under the Act on the NBS, it submits bills to the Government relating to the issues of currency and money circulation. Furthermore, the National Bank of Slovakia, together with the Ministry of Finance of the Slovak Republic, submits bills relating to the foreign exchange management and the banking sector to the Government. Other legislative activities of the National Bank of Slovakia consist of the drafting and issuing of other generally binding legal standards, such as regulations and decrees of th e National Bank of Slovakia. These generally binding legal standards may, however, be issued only by the National Bank of Slovakia based on the authority given by the **Acts.**

The said powers and position of the National Bank of Slovakia primarily follow from the Act on the NBS. In October 2000, an amendment to the Act on the NBS, which is to take effect as of 1 April 2001, was approved by the Government of the Slovak Republic.

The regulations of the National Bank of Slovakia are published and promulgated in their full wording in the Collection of Laws of the Slovak Republic in the same way as the Acts.

The decrees of the National Bank of Slovakia are proclaimed by the National Bank of Slovakia in the form of notices in the Collection of Laws of the Slovak Republic; meanwhile, their full wording is published in the Gazette of the National Bank of Slovakia, which can be viewed at all the organisational units of the National Bank of Slovakia.

Within the scope of its legislative powers, the National Bank of Slovakia, in co-operation with the Ministry of Finance of the Slovak Republic, has prepared several laws and issued a number of other generally binding legal standards.

The latest list of these laws and other generally binding legal standards was published in the periodical Biatec No. 2/2000 and was compiled so as to be valid as of 31 Jan. 2000. **In this issue, a list updated for modifications effected from 1 Feb. 2000 to 15 Jan. 2001 is presented.**

Over the course of this period, several laws concerning the banking sector and some regulations implementing these laws have been amended, and several decrees of the National Bank of Slovakia have also been modified. In the list of laws and regulations, the latest amendments to the Acts and Regulations promulgated in the Collection of Laws of the Slovak Republic from 1 Feb. 2000 onwards are given, highlighted in bold letters. Also, the alterations in the list of Decrees issued by the National Bank of Slovakia have been accentuated herein.

ACTS

Acts in force as of 15 Jan. 2001, the drafting and modifications of which fall under the legislative powers of the National Bank of Slovakia, are as follows:

1. Act of the National Council of the Slovak Republic No. 566/1992 Zb. on the National Bank of Slovakia, as amended by subsequent legislation **(the latest amendment of Act No. 348/1999 Z.z.)**

2. Banking Act No. 21/1992 Zb., as amended by subsequent legislation (the latest amendment of Act No. 367/2000 Z.z.)

3. Act of the Slovak National Council no. 310/1992 Zb. on Housing Savings, as amended by subsequent legislation **(the latest amendment of Act No. 443/2000 Z.z.)**

4. Act of the National Council of the Slovak Republic No. 202/1995 Z.z. Foreign Exchange Act and Act which modifies and amends Act of the Slovak National Council No. 372/1990 Zb. on Infringements, as amended by subsequent legislation **(the latest amendment of Act No. 442/2000 Z.z.)**

5. Act of the National Council of the Slovak Republic No. 118/1996 Z.z. on the Protection of Deposits and on Modifications and Amendments of Certain Acts, **as amended by Act No. 154/1999 Z.z.**

Other generally binding legal standards are issued by the National Bank of Slovakia on the basis of the authority stated in the mentioned Acts. These are mainly regulations and decrees of the National Bank of Slovakia, which arrange for the principles of payments, provide guidance to commercial banks in carrying out their banking activities, or govern the rules of the foreign exchange regime.

Regulations and decrees of the National Bank of Slovakia in force as of 15 Jan. 2001, issued within the legislative powers of the National Bank of Slovakia:

REGULATIONS

1. Regulation No. 275/1994 on the Principles of Payments Between Banks, **as amended by Regulation No. 351/1999 Z.z.**

2. Regulation No. 390/1999 Z.z., implementing certain provisions of the Foreign Exchange Act, **as amended by Regulation No. 447/2000 Z.z.**

3. Regulation No. 16/1997 Z.z. on the Register of Mortgages and the Activities of the Mortgage Controller

DECREES

1. Decree of the NBS No. 233/1993 on the extension of payments in feely convertible currency for re-export operations

2. Decree of the NBS No. 3/1994 on credit exposure of banks (Notice of the NBS No. 28/1994), as amended by Decree of the NBS No. 4/2000 (Notice of the NBS No. 98/2000 Z.z.)

3. Decree of the NBS No. 3/1995 on rules for evaluating banks' claims and off-balance sheet liabilities according to the risk contained therein and for reserving funds in order to provide against those risks (Notice of the NBS No. 71/1995)

4. Decree of the NBS No. 12/1996, stipulating the method for maintaining the Register of Bank Loans and Guarantees and the scope of the disclosure of data entered in the Register of Bank Loans and Guarantees (Notice of the NBS No. 345/1996), as amended by Decree of the NBS No. 1/1997 (Notice of the NBS No.109/1997)

5. Decree of the NBS No. 1/1998, stipulating the conditions for executing certain transactions with foreign exchange assets for foreign exchange offices (Notice of the NBS No. 98/1998 Z.z.)

6. Decree of the NBS 2/1998, stipulating the details for issuing and managing the payment means of the electronic purse (Notice of the NBS No.121/1998 Z.z.)

7. Decree of the NBS No. 5/1998, stipulating the requisites of application to operate as a bank, the minimum amount of cash contribution to a bank's equity capital and the method for substantiating the eligibility of an applicant bank (Notice of the NBS No. 210/1998 Z.z.)

8. Decree of the NBS No. 6/1998, stipulating the requisites of application to operate as a bank for a branch of a foreign bank and the minimum amount of permanently available funding contributed by a foreign bank to its branch in the territory of the Slovak Republic and the method for substantiating the eligibility of an applicant branch (Notice of the NBS No. 211/1998 Z.z.)

9. Decree of the NBS No. 7/1998, stipulating the requisites of an application for prior consent and the conditions for granting the prior consent under § 16(1) of the Banking Act (Notice of the NBS No. 212/1998 Z.z.)

10. Decree of the NBS No. 8/1998, stipulating the requisites of a bank's application for prior consent to establish a bank's branch abroad (Notice of the NBS No. 296/1998 Z.z.)

11. Decree of the NBS No. 9/1998, stipulating the requisites of a bank's application for prior consent to acquire shares or equity interests in a legal entity which is not a bank and the conditions for granting the prior consent (Notice of the NBS No. 297/1998 Z.z.)

12. Decree of the NBS No. 10/1998 stipulating the requisites of an application for the establishment of a representative office of a foreign bank or a similar foreign financial institution and conditions attached to its operation (Notice of the NBS No. 322/1998 Z.z.)

13. Decree of the NBS No. 13/1998, stipulating the conditions for trading in funds in foreign currency, performed by banks in the internal foreign exchange market (Notice of the NBS No. 325/1998 Z.z.)

14. Decree of the NBS No. 2/1999, which is to issue lists of facts subject to top secret and professional secret security under the conditions of the National Bank of Slovakia (Notice of the NBS No. 36/1999 Z.z.)

15. Decree of the NBS No. 3/1999, cancelling Decree of the National Bank of Slovakia No. 11/1998 on foreign exchange position of banks and foreign bank branches for monetary purposes (Notice of the NBS No. 50/1999 Z.z.) (the Decree has been repealed without any substitute)

16. Decree of the NBS No. 4/1999, cancelling Decree of the National Bank of Slovakia No. 1/1996, stipulating the minimum amount of liquid funds, as amended by subsequent legislation (Notice No. 51/1999 Z.z.); this Decree was replaced by the Decision of the NBS No. 1/1999 on minimum required reserves and the Decision of the NBS No. 2/1999 on the conditions for raising minimum required reserves of banks in the year 1999

17. Decree of the NBS No.6/1999, stipulating conditions for regulating the balance of payments of the Slovak Republic (Notice of the NBS No. 358/1999 Z.z.)

18. Decree of the NBS No. 1/2000, stipulating procedures for foreign exchange offices for executing payments to foreign countries, from foreign countries and vis-á-vis non-residents (Notice of the NBS No. 9/2000 Z.z.)

19. Decree of the NBS No.2/2000 on capital adequacy of banks (Notice of the NBS No. 96/2000 Z.z.)

20. Decree of the NBS No. 3/2000 on rules for liquidity of banks and foreign bank branches (Notice of the NBS No. 97/2000 Z.z.)

21. Decree of the NBS No. 5/2000 on limitations on open foreign exchange positions of banks (Notice of the NBS No. 99/2000 Z.z.)

22. Decree of the NBS No. 6/2000 stipulating the presentation of statements by banks and foreign bank branches to the National Bank of Slovakia (Notice of the NBS No. 100/2000 Z.z.)

23. Decree of the NBS No.7/2000 on the presentation of statements by banks and foreign bank branches to the NBS (Notice of the NBS No. 456/2000 Z.z.)

Prepared by: JUDr. Renáta Kuklišová

FINANCIAL ANALYSIS OF AN ENTITY OR AN INDUSTRY UNDER MARKET ECONOMY CONDITIONS IN THE SLOVAK REPUBLIC

Ing. Anna Cuperova
Slovak National Clearing Centre

Commencement and development of entrepreneurial activities within market and competitive relations depend on a stable economic environment, which, despite a decade that passed since transition to market economy, can be characterized here as volatile and causing uncertainty, which is associated with higher entrepreneurial risk.

In theory it applies that development of entrepreneurial activity in a competitive environment depends among others on the willingness to take this risk. Rate of return on invested capital in this instance should correspond at least to rate of return on zero-risk asset increased by a premium for industry risk, which differ in individual industries and inflow of capital also depends on its size.

Chart 1: Development of interest rates on long-term bank deposits (UR) and achieved return on equity (ROE)

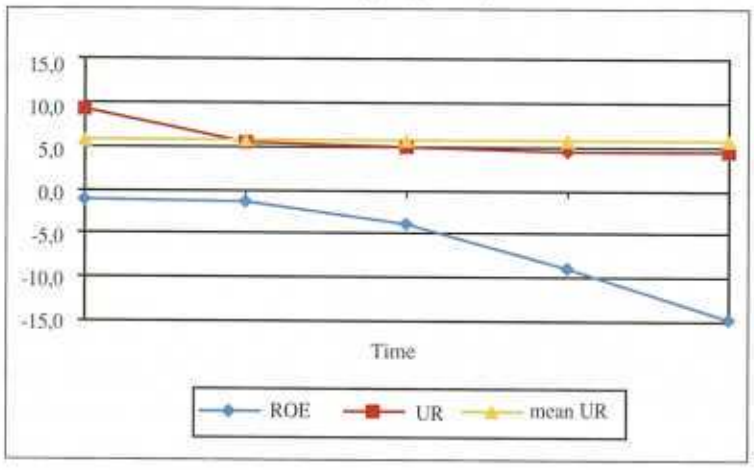

Based on results of our analyses conduced on a sample of approximately 70-80 percent of entities registered in the Corporate Register over the period from 1995 to 1999, only about 30 percent of entities in 1995 achieved a return on equity from entrepreneurial activity at the level of return on long-term bank deposits over the evaluated period (5.7 percent). Chart 2 shows that with 43 percent growth of the aggregate number of analyzed business entities over the past years, the number of entitie s meeting this criterion continued to decrease; in 1999 it represented a little over 20 percent.

To remain at the theoretical level, an estimate of a level of risk supposes a market-oriented style of management, the component of which is knowledge of external and internal aspects influencing financial management in the process of management itself. The process of elimination of external effects requires predicting market trends, i.e. a comprehensive analysis of the market and its needs (market share, new competitors, possible entry of new companies, substitute products), knowledge of competitors from the viewpoint of risks (diversification of entrepreneurial activities, economic results of entities with similar focus of activity, influence of suppliers, clients) and subsequent quick adaptation to increased demands on flexibility and dynamic characteristics of an industry or an entrepreneurial entity.

Hence, the topic of being informed comes to the forefront – informed at every level of management as the basis for decision-making on diversification and reducing risks of entrepreneurial, manufacturing, commercial, and other activities.

These facts are generally known, however, the possibility to acquire information to evaluate risks as such were until recently limited or entirely inaccessible. For example, evaluating the competition from the viewpoint of financial situation encountered general disinterest in disclosure on part of the entities themselves, as well as inaccessibility of data because of the existence of the law on the protection of personal data (apart from companies to which this duty ensues directly from the law), absence of a centralized database about entrepreneurial entities. A simple comparison of two

Chart 2: Development of the frequency of entities with ROE higher than average interest on deposits

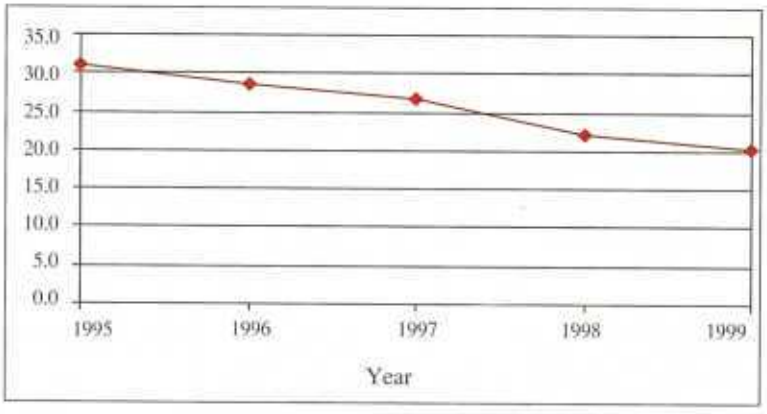

Chart 3: Example of graphic depiction of industry values of an indicator and its distribution by percentage representation of entities, from software used for industry financial analyses in the Slovak Republic

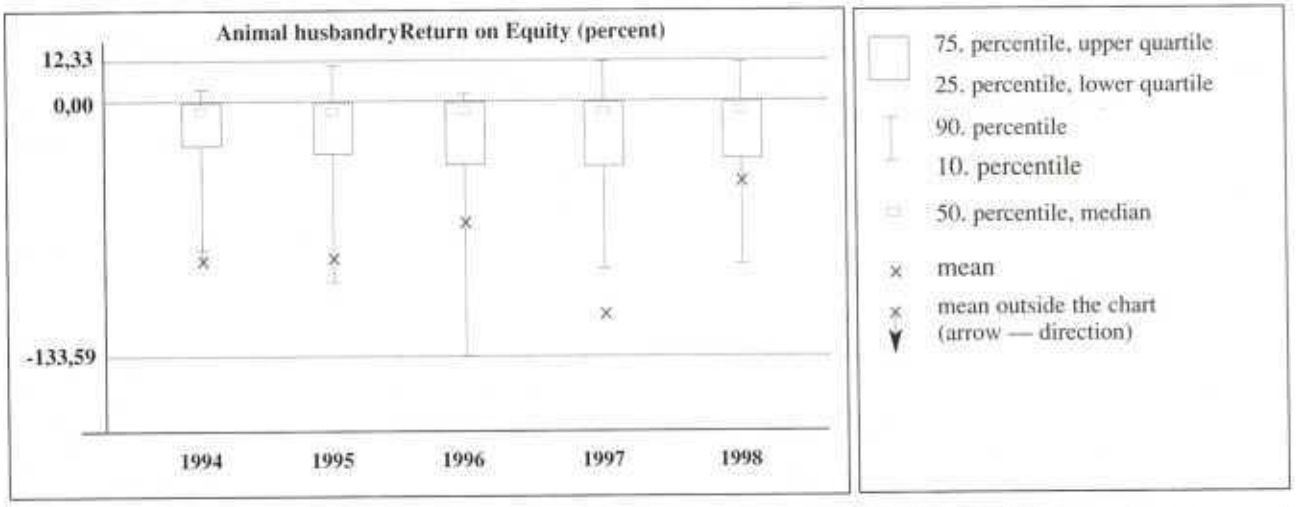

entities with a similar line of business, which is absolutely normal in western countries, was until recently impossible under the circumstances here.

A way out of this situation is the possibility to compare results of an evaluated entity with a comparative basis established on an industry principle. A comparative basis would constitute industry indicators of liquidity, indebtedness, rate of return and activity determined by a mean value of a position – a median. A comparison of achieved economic results of an evaluated entity with industry values in a given industry enables classifying the entity among 50 percent of those with better or 50 percent with worse economic results.

Industry values, internationally referred to as standards are provided in the publication „Mean Values of Financial Indicators in Economic Activities in the Slovak Republic in 1999" compiled by the Bank Clearing Center of Slovakia, a. s. Data is updated every year, i.e. the publication contains time-lines of selected indicators.

The content of industry financial analyses are ratio and coefficient indicators analyzing assets from the viewpoint of structure and intensity of their usage, methods of their financing, and stability, along with their profitability, solvency and liquidity. Indicators in their mutual relationship enable getting a quick overview of basic financial characteristics of an industry.

Data for the comparative base stems from anonymous figures from accounting statements of entrepreneurial entities registered in the Corporate Register, that are attached to tax returns, provided to the Ministry of Finance of the Slovak Republic through the DataCenter. While in 1995, approximately 30,000 entities were included in processing, in 1999 their number grew to over 43,000.

Within industry classification (according to international NACE classification), the effect of size structure on the values of indicators in the publication is taken into account by determining three intervals for sizes of assets and turnover. Apart from the industry principle, the publication arranges values of indicators by selected organizational forms, i.e. joint-stock companies, limited liability companies, state-owned companies, and private entrepreneurs registered in the Corporate Register, and from 1997 also territorial results by districts.

However, an evaluation of financial and economic situation of an industry or an entity based on one representative number does not enable an unambiguous determination of the significance of a deviation of an indicator of the evaluated entity from the industry value of the comparative basis. A solution is completing the mean value – the median, by numerical information describing the distribution of values of the indicator in relationship to percentage representation of entities determined a s quartile (25 percent, 75 percent), decile (10 percent, 20, percent), or determining average value and variation range of indicators in the form of mean value and standard deviation.

Quartiles for distances of 25, 50 and 75 and 10. and 90. percentiles were used for characteristics of the distribution of values. Values of an indicator between 25. and 75. percentile represent the size of a deviation from mean „industry" value; in economic interpretation, values of an indicator achieved by 50 percent of medium entities in an industry (25 percent better than median and 25 percent worse than median. 10. and 90. percentile represent extreme values, both above and below. The di stance between the mean value of an indicator – median from its average indicates the influence of values of the indicator of entities achieving extreme values.

This method of graphic representation of values of indicators over a longer time-line enables getting a quick overview of the state and development of financial results of an evaluated industry and makes possible a prediction of future development, as well as rating of an evaluated entity within a given industry.

The purpose of our paper was to show one of the possibilities to overcome existing problems of eliminating risks ensuing from, for example, evaluation of economic results of a competitor.

Národná banka Slovenska

DEKÁDNA BILANCIA AKTÍV A PASÍV k 31. 12. 2000 v mil. Sk

AKTÍVA			Zmena oproti 20.12.2000
1 Zlato		1,028.0	(0.0)
2 Vklady v MMF		26,531.7	(-125.4)
2.1 V cudzej mene	5,264.3		(-125.4)
2.2 V slovenských korunách	21,267.4		(0.0)
3 Vklady v zahraničných bankách a medzinárodných inštitúciách v cudzej mene		1,753.1	(-1,349.1)
3.1 Vklady v zahraničných bankách	966.3		(-1,324.0)
3.2 Vklady v medzinárodných inštitúciách	786.8		(-25.1)
4 Pohľadávky voči zahraničiu v cudzej mene		2,107.4	(-1,050.8)
5 Pohľadávky voči tuzemským bankám		41,077.5	(611.9)
5.1 Pohľadávky z refinancovania	11,479.3		(-18.3)
5.2 Ostatné pohľadávky	29,598.2		(630.2)
6 Cenné papiere		194,363.1	(-801.3)
6.1 Zahraničné v cudzej mene	194,363.1		(-801.3)
6.2 Štátne v slovenských korunách	0.0		(0.0)
6.3 Ostatné v slovenských korunách	0.0		(0.0)
7 Majetkové účastiny		144.8	(0.0)
7.1 Zahraničné v cudzej mene	24.8		(0.0)
7.2 Ostatné	120.0		(0.0)
8 Ostatné aktíva		15,749.2	(-5,766.9)
8.1 Úvery klientom	383.7		(-143.6)
8.2 Ostatné	15,365.5		(-5,623.3)
		282,754.8	**(-8,481.6)**

PASÍVA			Zmena oproti 20.12.2000
1 Emisia obeživa		75,944.1	(-2,911.2)
2 Záväzky voči MMF		26,532.0	(-125.4)
2.1 V cudzej mene	5,264.6		(-125.4)
2.2 V slovenských korunách	21,267.4		(0.0)
3 Záväzky voči zahraničným bankám a medzinárodným inštitúciám		16,813.2	(-741.8)
3.1 V cudzej mene	16,111.1		(-741.8)
3.2 V slovenských korunách	702.1		(0.0)
4 Emitované cenné papiere		24,900.0	(2,140.0)
4.1 V zahraničí v cudzej mene	0.0		(0.0)
4.2 Ostatné	24,900.0		(2,140.0)
5 Záväzky voči tuzemským bankám		71,000.2	(732.2)
5.1 Peňažné rezervy bánk	37,366.1		(-1,423.3)
5.2 Ostatné	33,634.1		(2,155.5)
6 Záväzky voči štátnemu rozpočtu		12,279.5	(-4,236.0)
6.1 Účet štátu Slovenskej republiky	5,607.7		(-3,871.8)
6.2 Štátne fondy	6,671.8		(-364.2)
7 Ostatné pasíva		44,817.1	(6,425.6)
7.1 Vklady klientov	15,116.3		(3,125.0)
7.2 Ostatné	29,700.8		(3,300.6)
8 Čisté obchodné imanie		10,468.7	(-9,765.0)
8.1 Vlastný kapitál	10,468.7		(0.0)
8.2 Ostatné vlastné prostriedky	0.0		(-9,765.0)
		282,754.8	**(-8,481.6)**

Ing. Marián Jusko, CSc. v. r.
guvernér

Ing. Anna Pastuchová, PhD. v. r.
vrchná riaditeľka úseku informatiky

Národná banka Slovenska

DEKÁDNA BILANCIA AKTÍV A PASÍV k 10. 01. 2001 v mil. Sk

AKTÍVA			Zmena oproti 31.12.2000
1. Zlato		1,028.0	(0.0)
2 Vklady v MMF v cudzej mene		5,264.3	(0.0)
3 Vklady v zahraničných bankách a medzinárodných inštitúciách v cudzej mene		2,004.3	(251.2)
3.1 Vklady v zahraničných bankách	1,217.5		(251.2)
3.2 Vklady v medzinárodných inštitúciách	786.8		(0.0)
4 Pohľadávky voči zahraničiu v cudzej mene		3,432.7	(1,325.3)
5 Pohľadávky voči tuzemským bankám		39,412.8	(-1,664.7)
5.1 Pohľadávky z refinancovania	10,439.9		(-1,039.4)
5.2 Ostatné pohľadávky	28,972.9		(-625.3)
6 Cenné papiere		192,038.4	(-2,324.7)
6.1 Zahraničné v cudzej mene	192,038.4		(-2,324.7)
6.2 Štátne v slovenských korunách	0.0		(0.0)
6.3 Ostatné v slovenských korunách	0.0		(0.0)
7 Majetkové účastiny		144.8	(0.0)
7.1 Zahraničné v cudzej mene	24.8		(0.0)
7.2 Ostatné	120.0		(0.0)
8 Ostatné aktíva		15,829.4	(80.2)
8.1 Úvery klientom	422.2		(38.5)
8.2 Ostatné	15,407.2		(41.7)
		259,154.7	**(-2,332.7)**

PASÍVA			Zmena oproti 31.12.2000
1. Emisia obeživa		74,339.7	(-1,604.4)
2 Záväzky voči MMF v cudzej mene		5,264.6	(0.0)
3 Záväzky voči zahraničným bankám a medzinárodným inštitúciám		16,813.2	(0.0)
3.1 V cudzej mene	16,111.1		(0.0)
3.2 V slovenských korunách	702.1		(0.0)
4 Emitované cenné papiere		24,900.0	(0.0)
4.1 V zahraničí v cudzej mene	0.0		(0.0)
4.2 Ostatné	24,900.0		(0.0)
5 Záväzky voči tuzemským bankám		72,478.6	(1,478.4)
5.1 Peňažné rezervy bánk	30,097.8		(-7,268.3)
5.2 Ostatné	42,380.8		(8,746.7)
6 Záväzky voči štátnemu rozpočtu		13,242.4	(962.9)
6.1 Účet štátu Slovenskej republiky	6,718.9		1,111.2)
6.2 Štátne fondy	6,523.5		(-148.3)
7 Ostatné pasíva		41,647.5	(-3,169.6)
7.1 Vklady klientov	13,954.6		(-1,161.7)
7.2 Ostatné	27,692.9		(-2,007.9)
8 Čisté obchodné imanie		10,468.7	(0.0)
8.1 Vlastný kapitál	10,468.7		(0.0)
8.2 Ostatné vlastné prostriedky	0.0		(0.0)
		259,154.7	**(-2,332.7)**

Ing. Marián Jusko, CSc. v. r.
guvernér

Ing. Anna Pastuchová, PhD. v. r.
vrchná riaditeľka úseku informatiky

Národná banka Slovenska

DEKÁDNA BILANCIA AKTÍV A PASÍV k 20. 1. 2001 v mil. Sk

AKTÍVA			Zmena oproti 10.01.2001
1 Zlato		1,028.0	(0.0)
2 Vklady v MMF v cudzej mene		5,139.5	(-124.8)
3 Vklady v zahraničných bankách a medzinárodných inštitúciách v cudzej mene		1,774.7	(-229.6)
3.1 Vklady v zahraničných bankách	1,004.9		(-212.6)
3.2 Vklady v medzinárodných inštitúciách	769.8		(-17.0)
4 Pohľadávky voči zahraničiu v cudzej mene		2,825.8	(-606.9)
5 Pohľadávky voči tuzemským bankám		39,334.3	(-78.5)
5.1 Pohľadávky z refinancovania	10,463.1		(23.2)
5.2 Ostatné pohľadávky	28,871.2		(-101.7)
6 Cenné papiere		188,444.8	(-3,593.6)
6.1 Zahraničné v cudzej mene	188,444.8		(-3,593.6)
6.2 Štátne v slovenských korunách	0.0		(0.0)
6.3 Ostatné v slovenských korunách	0.0		(0.0)
7 Majetkové účastiny		144.8	(0.0)
7.1 Zahraničné v cudzej mene	24.8		(0.0)
7.2 Ostatné	120.0		(0.0)
8 Ostatné aktíva		17,041.6	(1,212.2)
8.1 Úvery klientom	436.3		(14.1)
8.2 Ostatné	16,605.3		(1,198.1)
		255,733.5	**(-3,421.2)**

PASÍVA			Zmena oproti 10.01.2001
1 Emisia obeživa		76,692.1	(2,352.4)
2 Záväzky voči MMF v cudzej mene		5,139.8	(-124.8)
3 Záväzky voči zahraničným bankám a medzinárodným inštitúciám		16,036.1	(-777.1)
3.1 V cudzej mene	15,300.8		(-810.3)
3.2 V slovenských korunách	735.3		(33.2)
4 Emitované cenné papiere		24,900.0	(0.0)
4.1 V zahraničí v cudzej mene	0.0		(0.0)
4.2 Ostatné	24,900.0		(0.0)
5 Záväzky voči tuzemským bankám		69,542.4	(-2,936.2)
5.1 Peňažné rezervy bánk	29,058.0		(-1,039.8)
5.2 Ostatné	40,484.4		(-1,896.4)
6 Záväzky voči štátnemu rozpočtu		16,553.3	(3,310.9)
6.1 Účet štátu Slovenskej republiky	10,034.2		(3,315.3)
6.2 Štátne fondy	6,519.1		(-4.4)
7 Ostatné pasíva		36,401.1	(-5,246.4)
7.1 Vklady klientov	9,327.5		(-4,627.1)
7.2 Ostatné	27,073.6		(-619.3)
8 Čisté obchodné imanie		10,468.7	(0.0)
8.1 Vlastný kapitál	10,468.7		(0.0)
8.2 Ostatné vlastné prostriedky	0.0		10.0)
		255,733.5	**(-3,421.2)**

Ing. Marián Jusko, CSc. v. r.
guvernér

Ing. Anna Pastuchová, PhD. v. r.
vrchná riaditeľka úseku informatiky

Údaje v dekádnych bilanciach sú predbežné z dôvodu auditu RÚZ a ich časový harmonogram je k dispozícii na internetovej adrese: http://www.nbs.sk